

**Universitat de les
Illes Balears**

Facultat de Filosofia i Lletres

Memòria del Treball de Fi de Grau

Gestió de la diversitat: Pla d'acolliment lingüístic a Lloseta

Catalina Amengual Ripoll

Grau en Llengua i Literatura Catalanes

Any acadèmic 2019-2020

DNI de l'alumne:78222178Y

Treball tutelat per Rosa Maria Calafat Vila
Departament de Filologia Catalana i Lingüística General

S'autoritza la Universitat a incloure aquest treball en el Repositori Institucional per a la seva consulta en accés obert i difusió en línia, amb finalitats exclusivament acadèmiques i d'investigació	Autor		Tutor	
	Sí	No	Sí	No
	☒	☐	☐	☐

Paraules clau del treball:

Acolliment, nouvinguts, diversitat, interculturalitat, transculturalitat, cultura pública comuna, gestió de la diversitat.

RESUM

Aquest treball té per objectiu crear un pla d'acolliment lingüístic a Lloseta, un poble de les Illes Balears. La seva elaboració s'ha basat en la revisió de diversos plans d'acolliment de les Illes Balears —*Pla d'Actuacions Urgents en Normalització Lingüística a les Illes Balears* (2000), *Pla Integral d'Atenció a la Immigració de les Illes Balears* (2001), *Els immigrants extracomunitaris a la comunitat de les Illes Balears* (2001), *Pla General de Normalització Lingüística de les Illes Balears* (2009), *Pla d'Actuacions en Matèria de Política Lingüística per al Quinqueni 2016-2021* (2016), *Informe i Propostes Lingüístiques de cohesió social* (2018) i *Orientacions per a l'elaboració del pla d'acollida* (2018)— els quals hem comparat amb *Un pacte per viure junts i juntes. Pacte Nacional per a la immigració* (2008) de Catalunya i *Orientaciones para la elaboración del Plan de Acogida del alumnado inmigrante* (2004) del País Basc.

Els fonaments teòrics que sustenten aquest treball són deutors dels següents articles d'Isidor Mari: “Un projecte intercultural compartible per tothom” (2005), “Immigració, inclusió social i integració lingüística” (2007).

Aquest estudi consta de dues parts. La primera consisteix en un recorregut per les diferents actuacions dels plans esmentats i la segona és el pla pròpiament dit que elaboram tenint en compte una enquesta d'auto resposta al col·legi de primària Es Puig de Lloseta —amb 197 enquestats—, una enquesta (entrevista telefònica) als professors de les activitats d'hivern que es fan a Lloseta —amb 27 enquestats— i 33 entrevistes presencials tant a nouvinguts a les Illes Balears com a professionals del camp.

ABSTRACT

This project aims to create a linguistic welcoming plan in Lloseta, a village in the Balearic Islands. The work presented here is a result of the review of the hosting trends in the Balearic Islands — *Pla d'Actuacions Urgents en Normalització Lingüística a les Illes Balears* (2000), *Pla Integral d'Atenció a la Immigració de les Illes Balears* (2001), *Els immigrants extracomunitaris a la comunitat de les Illes Balears* (2001), *Pla General de Normalització Lingüística de les Illes Balears* (2009), *Pla d'Actuacions en Matèria de Política Lingüística per al Quinqueni 2016-2021* (2016), *Informe i Propostes Lingüístiques de cohesió social* (2018) and *Orientacions per a l'elaboració del pla d'acollida* (2018)— and its comparison with those of Catalonia —*Un pacte per viure junts i juntes. Pacte Nacional per a la immigració* (2008)— and the Basque Country —*Orientaciones para la elaboración del Plan de Acogida del alumnado inmigrante* (2004)— using Isidor Mari's —“Un projecte intercultural compartible per tothom” (2005), “Immigració, inclusió social i integració lingüística” (2007)— theoretical concepts.

The proposal, thus, consists of two parts. In the first part, an overview of the different actions proposed by the above plans will be done. The second part is the linguistic welcoming plan in Lloseta that we developed taking into account a self-response survey to Es Puig de Lloseta Primary School—with 197 respondents— a telephone interview survey to the teachers of winter activities in Lloseta—with 27 respondents— and 33 interviewees, both newcomers to the Balearic Islands and professionals of the field.

ÍNDIX

1. Introducció.....	6
2. Revisió de les propostes d'acolliment de les Illes Balears. Marc comparatiu: Catalunya i País Basc.....	7
2.1.Punt 1. Interculturalitat; sostenibilitat; concepte obert de ciutadania; integració de dos processos de reconeixement, i glocalització.....	15
2.2.Punt 2. Acomodació dels espais públics a la diversitat.....	15
2.3.Punt 3. Pacte de drets i deures entre la societat receptora i nouvinguda....	16
2.4. Punt 4. Adaptació multidireccional.....	19
3. Pla d'acolliment lingüístic a Lloseta.....	21
3.1.Idea de comunitat.....	21
3.2.Diagnòstic de Lloseta.....	23
3.3.Objectius i finalitat.....	52
3.4.Activitats.....	54
3.5.Pressupost.....	93
3.6.Avaluació.....	104
4. Conclusions.....	110
5. Bibliografia.....	112
6. Annexos.....	116

Un sistema d'acolliment que es desentengui de l'objectiu públic de facilitar que el català esdevingui llengua comuna està actuant en contra de la seva missió, generant segregació lingüística, cultural i social.

Isidor Marí

“Un projecte intercultural compartible per tothom” (2005)

1. Introducció

El següent treball es marca tres objectius: a) fer una revisió de les tendències d'acolliment a les Illes Balears; b) comparar-les amb les de Catalunya i País Basc, i c) crear un pla d'acolliment lingüístic a Lloseta.

Aquest treball s'emmarca dins la recerca sociolingüística. La metodologia que s'ha seguit és la pròpia de la recerca qualitativa atès que les dades manejades són plans d'actuacions i propostes fetes a les Illes Balears, Catalunya i País Basc, dos articles d'Isidor Marí, una enquesta d'autoresposta a l'escola d'Es Puig de Lloseta, una enquesta entrevista als professors de les activitats d'hivern de Lloseta del curs 2019-2020 i entrevistes presencials amb informants nouvinguts i professionals que treballen amb nouvinguts. També s'ha fet una enquesta entrevista telefònica als professors de les activitats d'hivern que es fan a Lloseta el curs 2019-2020. Així, s'ha dissenyat una metodologia de recerca que combina el disseny fenomenològic amb l'estudi de cas.

No només és el meu interès personal el que em motiva a la realització d'aquest treball sinó també l'experiència adquirida durant les pràctiques curriculars del Grau en Llengua i Literatura Catalanes a la secció de Foment de la Direcció General de Política Lingüística. Aquestes pràctiques es desenvoluparen entre l'octubre de 2019 i el gener de 2020 i han estat les que m'han permès conèixer de primera mà una gran quantitat dels documents que comentarem en aquest treball.

2. Revisió de les propostes d'acolliment de les Illes Balears. Marc comparatiu: Catalunya i País Basc

El primer dels nostres objectius és l'observació de les tendències que hi ha hagut en acolliment lingüístic a les Illes Balears. Per això, a més de revisar les diverses propostes que s'han fet des d'aquest territori, també en realitzarem una comparació amb propostes de Catalunya i País Basc.

Els documents de les Illes Balears analitzats es diferencien en dos blocs:

- a) Els dirigits íntegrament a plans d'acolliment i cohesió social: *Pla Integral d'Atenció a la Immigració de les Illes Balears* (a partir d'ara PIAIIB, 2001), *Els immigrants extracomunitaris a la comunitat de les Illes Balears* (a partir d'ara IECIB, 2001), *Orientaciones para la elaboración del Plan de Acogida del alumnado inmigrante* (a partir d'ara OEPAAI, 2004), *Un pacte per viure junts i juntes. Pacte Nacional per a la immigració* (a partir d'ara PNPI, 2008), *Pla d'Actuacions en Matèria de Política Lingüística per al Quinquenni 2016-2021* (a partir d'ara PAMPLQ2016-2021, 2016), *Informe i Propostes Lingüístiques de cohesió social* (a partir d'ara IPLCS, 2018) i *Orientacions per a l'elaboració del pla d'acollida* (a partir d'ara OEPA, 2018).
- b) Els que contenen un apartat dedicat a la cohesió social: *Pla d'Actuacions Urgents en Normalització Lingüística a les Illes Balears* (a partir d'ara PAU, 2000) i *Pla General de Normalització Lingüística de les Illes Balears* (a partir d'ara PGNLIB, 2009).

Com a material complementari hem consultat els projectes següents: “Escoleta Cornellà sense fronteres. Acollida lingüística per a persones migrants” que ens ha cedit Istar Montull; una part del “Proyecto Mallorca Marruecos. Abordaje de la violencia de género”, cedit per Laura Bosch; el *Pla per a la llengua i la cohesió social* (a partir d'ara PLCS, 2004) i aquesta entrada a la pàgina web de la Universitat de les Illes Balears “La política d'immigració a les Illes Balears” (2008). Pel que fa als dos documents inicials, el d'Istar Montull i el de Laura Bosch, no els citam a la bibliografia perquè no estan publicats enlloc. Es tracta, per tant, de materials que ens han cedit personalment.

Per extreure les propostes de tots aquests documents, generalitzar-les i comparar-les, hem decidit prendre com a punt de partida dos articles d'Isidor Marí: “Un projecte intercultural compartible per tothom” (2005) i “Immigració, inclusió social i integració lingüística” (2007).

Hem seguit el disseny fenomenològic de recerca. Aclarim que per disseny de recerca fenomenològica adoptam la descripció d'Astalin (2013) i entenem que l'estudi fenomenològic es basa en treure a la llum aquells fenòmens “[...] *that exist as an integral part of the world in which we are living*” (Astalin 2013: 119) els quals, però, no acabam de copsar del tot. L'objectiu d'aquest disseny

de recerca no és aclarir definitivament aquells esdeveniments de la nostra societat que no acabam d'entendre sinó més bé ser conscients de la seva existència.

Amb l'objectiu de mostrar la informació buidada d'una manera més clara, s'ha optat per la seva classificació en diverses taules comentades i comparades. Així idò, s'ha seguit el mètode d'anàlisi de continguts (*content analysis*).

Dels dos articles de Marí, agafarem els conceptes següents:

Taula 1. Conceptes extrets dels articles "Un projecte intercultural compatible per tothom" (2005) i "Immigració, inclusió social i integració lingüística" (2007) d'Isidor Marí

<u>Interculturalitat</u> : reconeixement recíproc i relació activa i participativa (Marí 2005: 6)
<u>Sostenibilitat</u> : manteniment de la llengua i cultura receptora al mateix temps que s'assegura el manteniment de la llengua i cultura nouvinguda
<u>Concepte obert de ciutadania</u> : definició de ciutadania a partir de la residència (empadronament) i del pluralisme, igualtat i civisme ¹ .
<u>Acomodació dels espais públics a la diversitat</u>
<u>Integració de dos processos de reconeixement</u> : reconèixer la diversitat migratòria i la plurinacional
<u>Pacte de drets i deures</u> entre la societat receptora i la nouvinguda
<u>Glocalització</u> : tenir en compte les característiques de cada barri, municipi o ciutat, així com les dinàmiques socioeconòmiques mundials per a una bona gestió de la diversitat en cada cas ²
<u>Adaptació multidireccional</u> : entendre que el procés de gestió de la diversitat cultural i de creació d'una cultura comuna és feina de tots

Elaboració pròpia

Per fer més senzilla la comparació i perquè moltes actuacions no constitueixen un límit clar entre una idea o una altra de les proposades per Marí, sinó que més aviat es mesclen, hem fet una simplificació en quatre paquets:

Taula 2. Paquets de conceptes

1. Interculturalitat; sostenibilitat; concepte obert de ciutadania; integració de dos processos de reconeixement, i glocalització
---

¹ Ricard Zapata (2010a) ho explica.

² Aquest terme ha estat criticat per George Ritzer a *The MacDonaldisation of Society* (1993) i *The Globalization of Nothing* (2004), crítica que ha donat lloc al terme 'glocalització'.

2. Acomodació dels espais públics a la diversitat
3. Pacte de drets i deures entre la societat receptora i la nouvinguda
4. Adaptació multidireccional

Elaboració pròpia

Hem unit els conceptes més teòrics i intangibles al primer paquet, el qual funciona a mena d'eix transversal per a la resta de paquets. Els tres paquets restants funcionen com a concreció del primer.

A continuació es mostren, de manera general, les taules elaborades a partir de les propostes dels documents que estudiem.

Taula 3. Propostes buidades

<p>1. Interculturalitat; sostenibilitat; concepte obert de ciutadania; integració de dos processos de reconeixement, i glocalització</p>	<p><u>Reconeixement</u></p> <p>- Reconèixer nous ciutadans, així com també els coneixements adquirits al seu país d'origen (PNPI 2008: 34 perquè “[...] <i>no es verdad que «no saben nada»</i>” (OEPAAI 2004: 13; PGNLIB 2009: 146). Això implica un reconeixement recíproc entre tots els col·lectius que integren la societat amb el català com a llengua de cohesió (PGNLIB 2009: 146; IPLCS 2018: 29).</p> <p><u>Polítiques migratòries</u></p> <p>- Estar al cas de les polítiques d'immigració i acolliment comunitàries i estatals (PNPI 2008: 29; IPLCS 2018: 31). - Especial atenció als processos migratoris de les dones (PNPI 2008: 73; PIAIIB 2001: 41)³.</p> <p><u>Laïcitat</u></p> <p>- La laïcitat com a marc de convivència (PNPI 2008: 71).</p>
--	---

³ Els projectes que hem consultat de PROSUD, el projecte d'acolliment lingüístic a l'Ajuntament de Manacor, les entrevistes que hem fet amb Serveis Socials de Lloseta i Cornellà Sense Fronteres fan èmfasi en la situació de les dones nouvingudes.

<p>2. Acomodació dels espais públics a la diversitat</p>	<p><u>Adaptació dels serveis a una societat diversa</u></p> <p>- “[...] millora urbana, rehabilitació d’habitatges, dinamització econòmica, formació del capital humà, gestió de l’espai públic, polítiques socials i de participació ciutadana” (PNPI 2008: 55) perquè la cohesió es crea als barris i als pobles. Per això, es proposa també la creació de ludoteques de barri i casals joves on l’intercanvi esdevengui una realitat (PGNLIB 2009: 69-72) i es reflexiona sobre el paper decisiu que hi poden tenir les biblioteques (PNPI 2008: 59). Tot plegat implica que els serveis s’han d’adaptar a una societat diversa (PNPI 2009: 26).</p> <p>Així, l’oferta d’oci i de lleure ha de promoure la creació d’aquests espais d’intercanvi: teatre, grups de conversa, parelles lingüístiques, música, activitats prelingüístiques, colònies i campaments lingüístics, creació d’espais de debat així com la identificació dels espais que funcionen com a punt de trobada per als col·lectius nouvinguts (PAU 2000: 47, 50-52, 76, 77; PGNLIB 2009: 41, 145; PAMPLQ2016-2021 2016: 50; OEPA 2018: 14-16; OEPAAI 2004: 13). També es proposa l’entrada de la llengua catalana en les activitats de culte dels diferents col·lectius de la societat (PGNLIB 2009: 79).</p> <p><u>Associacionisme</u></p> <p>- És necessària una participació activa de tots els col·lectius de la societat per crear una cultura pública comuna i les creacions de xarxes associatives de la societat civil hi contribueixen (PNPI 2008: 63-65). Així es vol “Consolidar el moviment associatiu i les activitats de lleure com a entorns de socialització en llengua catalana i d’integració al país” (PGNLIB 2009: 67). Per a aquesta consolidació cal facilitar “[...] espais de reunió i recursos per al seu funcionament” (PIAIB 2001: 48). Podem relacionar l’excursionisme amb l’associacionisme, atès que pot contribuir al coneixement del medi i “[...] la integració lingüística [...]” (PGNLIB 2009: 72).</p> <p><u>Mitjans de comunicació</u></p> <p>- En la creació d’una cultura pública comuna tenen un paper molt important els mitjans de comunicació i les xarxes socials (PNPI 2008: 65). Projectes com Gent d’aquí i Històries del català podrien ser un exemple a les Illes Balears en aquest sentit que, a més, fan que el català ocupi el lloc de la llengua de cohesió.</p>
<p>3. Pacte de drets i deures entre la societat receptora i la nouvinguda</p>	<p>Consultau la següent taula (<i>taula 4</i>).</p>

4. Adaptació multidireccional	<p><u>Coordinació i cooperació</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Tota la societat s’ha d’implicar en el procés d’acolliment (OEPAAI 2004: 7, 14; PAU 2000: 35; IPLCS 2018: 32) i així es proposa específicament la conscienciació dels cossos de seguretat (PNPI 2008: 59). - Cooperació especial amb els països d’origen (PIAIB 2001: 49; IPLCS 2018: 36)⁴. - La coordinació també es proposa que sigui amb l’oferta de diversos cursos, en l’actualització de la informació, en la creació de punts d’assessorament, en la creació de plans d’actuació en acolliment, entre institucions i en l’acomodació dels espais a la diversitat (PAU 2000: 43; PAMPLQ2016-2021 2016: 24, 67; PIAIB 2001: 34, 37, 41-43; IPLCS 2018: 26, 28, 35) <p><u>Política de retorn</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Es proposa el desenvolupament d’una política de retorn que reconegui les aportacions a la societat receptora per part de les persones retornades (PNPI 2008: 59).
-------------------------------	--

Elaboració pròpia

Taula 4. Pacte de drets i deures entre la societat receptora i la nouvinguda

Formació ⁵	Cursos	Llengua	a catalanoparlants						
			a no catalanoparlants	a alfabetitzat	laboral	sector públic	sanitat	mediadors	
							instal·lació de centres d’autoaprenentatge		
							docència		
			escolar	sector privat	personal no docent				
					personal docent				
alumnes (PALIC)									

⁴ La proposta de PROSUD va en aquesta línia i, a dia d’avui (2020), ja s’han mantingut reunions per aconseguir una col·laboració pel que fa a l’ensenyament de la llengua receptora al país d’origen a través dels estudiants de traducció de la universitat de Tànger. També ens en parla “La política d’immigració a les Illes Balears” article de la UIB. A Mallorca, Pa i mel col·labora amb Burkina Fasso.

⁵ En parlen: PAU 2000: 32-35, 42-44, 47, 52, 53; PAMPLQ2016-2021 2016: 7-9, 12-14, 16, 30, 70, 80; PIAIB 2001: 38, 40, 46, 47; PGNLIB 2009: 38, 41, 44, 46, 47, 49, 50, 102, 109, 110, 145, 146; IPLCS 2018: 32, 36.

			(PLC i dinamització lingüística)	pares i mares
			a no alfabetitzats	
		Integració social i cultural		
		Ensenyament a distància		
	Professionals			
	Jornades	per a professionals		
	per a nous			
	a les comunitats (barris i municipis)			
Divulgació	Campanyes	sensibilització		
		transmissió del català com a llengua familiar		
	Oferta d'oci lleure	associacionisme (associacions, ludoteques, casals de barri, excursionisme)		
		teatre		
		grups de conversa		
		parelles lingüístiques		
		música		
		activitats prelingüístiques		
		colònies / campaments lingüístics		
religió				
Creació i difusió de materials i recursos ⁷	Carpeta d'acollida	Informació sobre la llengua pròpia		
		Sistema educatiu		
		Sistema sanitari		
		Serveis comunitaris		
	Informació sobre la llengua de les Illes Balears			
	Recursos i llocs per aprendre català			
Mètodes d'aprenentatge				

⁶ En parlen: PAU 2000: 47-52, 74, 76, 77; PIAIIB 2001: 31, 48; PGNLIB 2009: 67-70, 72, 79, 145; PAMPLQ2016-2021 2016: 8, 17, 18, 35-37, 39, 47, 49, 50; IPLCS 2018: 39, 40.

⁷ En parlen: PAU 2000: 43, 44, 73; PGNLIB 2009: 43, 77, 103, 107; PIAIIB 2001: 35, 41-43, 44, 47; PAMPLQ2016-2021 2016: 7, 10, 11, 19, 24, 67, 68, 130.

	Guies de conversa específiques per sectors
	Vocabularis bàsics/il·lustrats

Elaboració pròpia

Ampliarem ara algunes de les propostes anteriors. Es comentaran seguint l'ordre de les taules.

2.1. Punt 1. Interculturalitat; sostenibilitat; concepte obert de ciutadania; integració de dos processos de reconeixement, i glocalització

Ricard Zapata (2010) explica que “[l]a idea bàsica és gestionar la transició de l'estatus d'immigrant al de ciutadà [...]” (Zapata 2010a: 77). És per això que el PNPI, així com explica Zapata, ho proposa des de dos eixos: residència i ciutadania plural, centrada en el pluralisme, igualtat i civisme, elements que han de contribuir en la creació d'una cultura pública comuna.

Isidor Marí diu que “[...] un sistema d'acolliment que es desentengui de l'objectiu públic de facilitar que el català esdevengui llengua comuna està actuant en contra de la seva missió, generant segregació lingüística, cultural i social” (Marí 2005: 11).

Arribats a aquest punt volem recuperar la importància que Albert Serra (2007) atorga a l'elecció d'un model d'integració⁸ que permeti el “[...] desenvolupament coherent d'actuacions i serveis” (Serra 2007: 26).

Serra proposa un model que anomena *mix* entre el model multicultural, intercultural, segregacionista i assimilacionista perquè així tendria més acceptació. Són molts els conceptes que es creen per anomenar el contacte i conflicte entre cultures i nosaltres volem aspirar a la creació d'una cultura nova, d'una neocultura, en termes de Fernando Ortiz (1940) que emana del model transcultural, tot i que assumim la conflictivitat del contacte cultural que sembla oblidar aquest terme. Aprofundim en això quan definim el model de comunitat a la proposta del pla d'acolliment lingüístic a Lloseta.

D'altra banda, creim que per aconseguir aquesta cultura pública comuna de què parlàvem al començament d'aquest punt, la laïcitat és essencial, de la mateixa manera que ho és posar especial atenció a les dones immigrades. En farem més èmfasi al diagnòstic per al pla d'acolliment amb les contribucions de Laura Bosch i Aina Pérez.

2.2. Punt 2. Acomodació dels espais públics a la diversitat

El paper dels mitjans de comunicació en l'acomodació dels espais públics a la diversitat és molt important. L'emissió del curs *Digui digui* per Canal 4, els 4 minuts de microespais d'introducció al català Insel Radio, *Si tu vols, cap problema* a la Cadena SER, són una mostra interessant (PAU: 43-44).

---

⁸Tot i que estam al corrent de la polèmica que crea aquest terme (Zapata 2010b).

Relacionat amb els mitjans de comunicació, es proposa també la creació de concursos de televisió, com ara el *Gran dictat*, *Jocs de Llengua* o *Banc de dades* (PAU: 73). A dia d'avui, a les Illes Balears, IB3 emet programes com *Jo en sé + que tu*; *Agafa'm si pots*; *Enfeinats*; *Això és mel*; *Ja nedam*; *Tan enfora tan a prop*; *Fred i calent*; *No perdis el compàs*, i *Zoom*, que pens que poden ser un espai ideal per a la inserció de la diversitat cultural i lingüística de les illes.

D'altra banda, un projecte polític va ser el del documental *Gent d'aquí*. Aquests darrers anys es va crear *Històries del català*⁹ en aquesta mateixa línia.

2.3. Punt 3. Pacte de drets i deures entre la societat receptora i la novinguda.

En tots els casos en què es proposa cursos de català per a novinguts, es considera que els nivells inicials han de ser gratuïts o si més no tenir un cost simbòlic si s'han de pagar materials o el manteniment de les instal·lacions¹⁰.

Aquests cursos de llengua, a les Illes Balears, es fan a través de l'Institut d'Estudis Baleàrics i també se'n fan a l'estiu destinats a joves novinguts amb la finalitat que tinguin una millor incorporació a l'escola. Als centres escolars, cal remarcar la importància en la recuperació de la figura dels dinamitzadors lingüístics i destacar el pla lingüístic de centre com quelcom que pot incidir positivament en la gestió de la diversitat al centre.

Ara bé, un bon acolliment inclou tant la formació lingüística com social i de l'entorn per això el PGNLIB insisteix al sector 2.2. Ensenyament d'adults, objectiu 2.2.5., acció 3 en l' "[e]stabliment d'un itinerari formatiu (laboral, social, cultural i lingüístic) per a les persones immigrades" (PGNLIB, 2009: 44)¹¹. A Palma es fan els Cursos d'Integració Social i Cultural però són en castellà: de les 40 hores del curs només 10 són en català, les que corresponen al mòdul d'Introducció a la llengua catalana. A més, aquests cursos només es fan a Palma ara mateix.

El OEPAAI proposa una llista de serveis que s'han de donar a conèixer als novinguts com ara els serveis culturals i recreatius que depenen dels ajuntaments; serveis mèdics, jurídics i de planificació familiar; ONGs; borses de treball; associacionisme i sindicats; atenció especialitzada a la dona, i una

---

⁹ <<http://www.historiesdelcatala.cat/>>. [Consulta: 16/6/2020].

¹⁰ A Cornellà sense Fronteres, associació sense ànim de lucre que coordina l'entrevistada Istar Montull, fins enguany cada alumne pagava 5 euros al mes per material escolar, un preu simbòlic que els permetia dur-los fotocòpies cada setmana. Enguany (curs 2019-2020) han aconseguit una subvenció gràcies a la qual els cursos són totalment gratuïts. D'altra banda, que els cursos siguin gratuïts, així com ens explica Gabriel Ramon, el mestre de català de Lloseta, pensa que no acaba de fer que els alumnes se sentin amb el compromís d'assistir a les classes i ens explica que, a més de les causes laborals, l'assistència al curs gratuït de català a Lloseta és molt inestable.

¹¹ De fet, és això el que Aina Pérez i Istar Montull fan a Manacor i Cornellà, respectivament

oferta formativa enfocada als adults nouvinguts que inclogui l'ensenyament de les seves llengües d'origen (OEPAAI 2004: 20).

Per fer-ho més extensiu veim com es proposa l'ensenyament a distància, amb tutors online (PAU 2000: 42-44). Aquesta activitat es correspon amb la proposta 2 de la taula 7¹², respon a la mancança 2 de la taula 5. Una altra professió la creació de la qual s'hauria de contemplar de manera oficial és la dels professors de català online, a mena d'escola oficial d'idiomes. A més, seguint la mateixa proposta 2 de la taula 7, també es podria obrir una borsa de professors a domicili.

Així, les noves tecnologies han de ser les aliades per arribar al major nombre de persones possible. Al IPLCS (2018) se'ns parla d'aplicacions com Mobilearn, MASELTOV o Migrant App de la ONU. Països com Canadà i Alemanya¹³ ofereixen també aplicacions d'aquest tipus. La d'Alemanya, *Ankommen*, pensam que és el model a seguir per a la creació d'una aplicació per a nouvinguts a les Illes Balears perquè, a més de tenir un disseny atractiu i que fa fàcil de trobar el que se cerca, inclou la informació que OEPAAI considera que s'ha de facilitar als nouvinguts. Es podria fer a nivell estatal però l'única iniciativa que conec és *Emigrar a España*¹⁴ i és una aplicació íntegrament en castellà. El mateix passa amb aquesta aplicació francesa: *Les papiers francais*¹⁵. Relacionat amb les noves tecnologies i la diversitat, a Espanya hi ha el moviment Stop Rumors que és víric a les xarxes socials i a Barcelona, una pàgina web magnífica: BCN Acció Intercultural¹⁶.

Com es veu a la taula de més amunt, els mediadors són una figura molt important en aquest pacte de drets i deures. A les Illes Balears els mediadors d'ib-salut, els únics que hem pogut entrevistar, no disposen d'un lloc de feina que hagi estat creat per a ells sinó que sovint són contractats com a administradors o auxiliars i la seva presència al centre sanitari o no depèn del govern que hi hagi. Necessiten una regularització del seu lloc de feina.

A més, els mediadors d'ib-salut ens expliquen que a molts pocs ajuntaments de les Illes Balears hi ha la figura del mediador, presència que és necessari que augmenti. També parlen de la manca de formació específica per a la seva feina i de la necessitat de saber un poc de tot. Amb aquesta activitat es respon a les mancances 2 i 10 de la taula 8 que exposam més endavant.

Pel que fa a les propostes de cursos per a professionals, l'any 2010 es varen instaurar a Barcelona tres estudis especialitzats en aquesta línia: Màster d'Ensenyament del Català per a l'Acolliment Lingüístic (UAB I CPNL, 2010-2011), Postgrau en Immigració i Acollida (UB, 2010-2011) i

---

¹² Ens referim a les propostes que fan els entrevistats i que més endavant recollim en taules.

¹³ *Canada Immigration* <<https://apps.apple.com/us/app/canada-immigration/id1241439845>> [Consulta: 26/4/2020] i *Ankommen* <<http://ankommenapp.de/APP/EN/Startseite/startseite-node.html>> [Consulta: 26/4/2020].

¹⁴ <https://www.mobileaction.co/app/android/us/emigrar-a-espana-emigracion/com.mobincube.inmigrar_a_espana.sc_5ZFD7> [Consulta: 26/4/2020].

¹⁵ <<https://apkpure.com/les-papiers-fran%C3%A7ais/com.papiers.francais>> [Consulta: 26/4/2020].

¹⁶ <<https://ajuntament.barcelona.cat/bcnacciointercultural/ca>>. [Consulta: 6/5/2020].

Postgrau de Gestió de la diversitat lingüística i cultural (UOC, 2010). Ara, però, ja no s'imparteixen, tot i que sí que hi ha un màster d'ensenyament del català com a L2 a la Universitat de Girona, un màster en estudis migratoris a la Universitat Pompeu Fabra i un màster i postgrau a la Universitat Autònoma de Barcelona en migracions contemporànies. A les Illes Balears, cal remarcar la implantació d'un postgrau (curs 2019-2020) a la Universitat de les Illes Balears d'Expert en Dinamització Lingüística.

És essencial que els professionals que treballin amb els col·lectius nouvinguts tinguin coneixements, com a mínim bàsics, de les llengües d'origen dels seus usuaris per això caldria que s'hi formassin i que, a més, aquestes llengües es poguessin ensenyar a tota la població: local i nouvinguda. Així ho contempla el PIAIIB: “[...] oferir seminaris de llengua i cultura de les Illes Balears i dels diferents països emissors de població immigrant” (PIAIIB 2001: 47).

A Catalunya ja s'ensenyen les llengües d'origen des de l'any 2005¹⁷ amb el suport del Departament d'Ensenyament i, per a l'amazic, en concret, s'han creat materials aposta per al seu ensenyament. Les entrevistes d'Abdallah, Chadia, Fatima i Carles Múrcia, ens amplien aquesta informació.

És evident, idò, que hi ha una manca de formació professionalitzadora al camp de l'acolliment, en general, i del lingüístic específicament i aquesta és una de les queixes que els mediadors de salut i les treballadores socials que entrevistam ens fan arribar. Això, juntament a la manca de recursos econòmics fan difícil la realització d'una bona acollida.

Pel que fa a les jornades es proposen tant per a nouvinguts com per a professionals. Per al primer col·lectiu, és interessant recuperar la proposta de l'IPLCS sobre la “[...] realització de sessions, jornades o setmanes d'acollida dels nous ciutadans” (IPPLCS 2018: 36). El PIAIIB també diu que cal “[...] potenciar l'organització de conferències, col·loquis, intercanvis culturals, etc. Per tal que hi hagi un coneixement entre les diferents cultures i, d'aquesta manera, preveure el racisme i la xenofòbia” (PIAIIB 2001: 32). Aprofitar els dies internacionals del migrant o de la llengua materna per a aquestes jornades podria ser un bon punt de partida.

Per al col·lectiu dels professionals, a les Illes Balears seria tan interessant com necessari la recuperació de les Jornades de Llengua i Acolliment Sociocultural (PAU 2000: 52,53). Jornades d'aquests tipus haurien d'incloure, com ens indica l'acció 7.1.1. del PIAIIB:

“[...] informació sobre les característiques socioculturals de la població immigrant que viu a la nostra comunitat adreçades a professionals dels sistemes sanitari, social, educatiu, del cos general de l'Administració, de les forces de seguretat i dels voluntaris, perquè tinguin

---

¹⁷ <<http://xtec.gencat.cat/ca/projectes/plurilinguisme/llengues-gestio/origen/>>. [Consulta: 20/4/2020].

una formació adient per atendre la diversitat social i cultural de la població immigrant” (PIAIB 2001: 40).

També el PIAIB (2001: 46) exposa que cal conèixer les necessitats dels nousvinguts. De fet, qualsevol intervenció comunitària ha de conèixer les necessitats de la comunitat en la qual vol incidir per tal de poder fer actuacions més ben encaminades i que es vegin com a imprescindibles i, així, la participació serà nombrosa. L’any 2016 es va crear el Consell Assessor per a la Integració de les Persones Immigrants a les Illes Balears que és una passa molt important i necessària.

En l’eix de la divulgació —ja hem esmentat el moviment Stop Rumors que té lloc a Espanya— però una campanya molt interessant és l’Euskaraldia al País Basc, que ha incidit positivament tant en les actituds com en els hàbits d’ús de l’èuscar. La sensibilització que és clarament necessària a les Illes Balears és la dels catalanoparlants.

El PGNLIB proposa que en aquest eix de divulgació s’hi inclogui “[...] el bagatge cultural de les persones immigrades [...]” (PGNLIB 2009: 146) i la “[v]aloració dels coneixements lingüístics que aporten les persones immigrants [...]” (PGNLIB 2009: 146).

A l’àmbit de l’oci i lleure hi ha un punt dedicat a la religió. Es proposa a l’objectiu 4.4.1. del PGNLIB “[g]eneralitzar l’ús de català com a llengua de relació, culte i formació de l’Església catòlica i d’altres confessions religioses” (PGNLIB 2009: 79) i l’ “[e]stabliment de contactes amb els representants de diferents confessions religioses a fi de facilitar la presència de la llengua catalana en les seves activitats” (PGNLIB 2009: 79). En referència amb aquest darrer punt, creim que la millor manera de crear una cultura pública comuna és la laïcitat que es proposa al PNPI (2008).

Per acabar, cal ressaltar l’existència, a Mallorca encara poc present, del moviment de Lectura Fàcil que respon al dret de tothom de tenir accés a la informació. El 2003¹⁸ va néixer l’Associació de Lectura Fàcil a Barcelona després de la seva irrupció com a *Plain English Campaign* al Regne Unit i *Plain Language*¹⁹ a Estats Units. Aquesta associació és molt necessària a Espanya on un 30% de la població necessita qualche tipus d’adaptació per a poder accedir a la informació. Ens interessa per la part que pot ser una eina molt útil per als primers contactes amb una L2. A les Illes Balears es crea l’any 2016 i l’entrevista amb Pia Verger ens amplia la informació de l’Associació de Lectura Fàcil de les Illes Balears.

2.4. Punt 4. Adaptació multidireccional

---

¹⁸ Informació extreta del 7° Encuentro de Lectura Fàcil. Una mirada internacional. Barcelona, 25 de novembre de 2019. Aquí hi ha l’enllaç de la pàgina web <<http://www.lecturafacil.net/info/qui-som/>>. [Consulta: 20/12/2019].

¹⁹ Per a més informació: “Journal of the international association promoting plain legal language” de la revista *Clarity*, 2005.

El PIAIIB proposa la “[i]nclusió als menjadors escolars de dietes derivades de les creences religioses dels immigrants” (PIAIIB 2001: 43). També referit a les escoles, el OEPAAI afirma que

“[...] se debe recordar que todo el equipo docente es profesor y profesora de lengua/s. No hay que perder de vista cuáles son las intervenciones educativas que esto conlleva y planificarlas para facilitar al máximo la integración social y las demandas lingüísticas de cada una de las áreas. [...] todo el personal (no sólo docente [...]) tiene que participar del compromiso que se establezca en el propio plan” (OEPAAI 2004: 14).

També el OEPAAI proposa als centres la figura de l’alumne ambaixador.

Ja al PAU veim una proposta de coordinació amb l’oferta de cursos per tal de tenir més recursos. Aquesta coordinació també es pot fer realitat a través de la creació de “[...] punts d’assessorament per a l’aprenentatge de la llengua catalana per oferir als ciutadans informació sobre els recursos per a l’autoformació existents i per assessorar-los durant el procés d’autoaprenentatge” (PAMPQ2016-2021: 24).

Internet torna a ser necessari en aquest sentit i la renovació i potenciació del PiCat podria ajudar molt en aquest sentit.

És clar que en aquesta adaptació multidireccional les institucions tenen un paper important. Així ho diu el IPLCS sobre la necessitat “[...] d’implicar [...] totes les àrees del govern i tots els sectors de la societat, i especialment els sectors econòmics i laborals, ja que és en aquest àmbit que es donen les motivacions primordials per a l’arribada de nous ciutadans” (IPPLCS 2018: 32). Aquest mateix document ens adverteix de les dificultats administratives per a la posada en marxa d’activitats — també ho fa Beatriu Defior a l’entrevista li vàrem fer— i proposa l’estudi de “[...] formes organitzatives més eficaces [...]” (IPLCS 2018: 26).

Aquests conceptes, directrius, accions i actuacions que hem vist repartits en quatre punts, constitueixen el marc de referència triat per a l’elaboració del pla d’acolliment lingüístic a Lloseta.

3. Pla d'acolliment lingüístic a Lloseta

Els punts que seguirem per al disseny del pla d'acolliment lingüístic a Lloseta són les següents:

- 3.1. Definirem què entenem per comunitat.
- 3.2. Farem un diagnòstic de Lloseta: quin és el nostre context d'intervenció, qui són els destinataris de la intervenció i quines necessitats poden tenir.
- 3.3. Establirem quins són els objectius i la finalitat del pla d'acolliment lingüístic.
- 3.4. Proposarem activitats per complir els objectius i la finalitat del pla d'acolliment lingüístic.
- 3.5. Calcularem aproximadament el pressupost que ens caldria per a posar en marxa el pla d'acolliment lingüístic.
- 3.6. Farem una avaluació de tot plegat.

3.1. Idea de comunitat

Creim necessari aclarir el concepte de comunitat que adoptarem perquè pensar-hi ens pot ajudar a idear activitats per aconseguir aquesta comunitat que tenim en ment. Així, idò, combinarem dues definicions. La primera és la de Mercedes Causse Cathcart (2009) segons la qual entenem que una comunitat s'estructura a partir de dos eixos: l'estructural i el funcional. De fet, sense explicitar-ho, l'altre document que seguim per fer aquesta definició també parla d'aquests dos eixos. Ens referim a *Criteris d'intervenció comunitària* (a partir d'ara CIC, 2016).

Per eix estructural entenem el fet de compartir un espai geogràfic “[...] *localizado regido por organizaciones o Instituciones de carácter político, social y económico*” (Causse 2009: 13). El CIC (2016) ens mostra la importància d'aquest espai perquè explica que és allà on “[...] es produeixen les interaccions entre les persones” (CIC 2016: 6) les quals comparteixen “[u]n cert grau d'estructuració i d'autoorganització [...]” (CIC 2016: 6).

Per eix funcional Causse explica que es refereix al fet de compartir necessitats i interessos comuns (Causse 2009: 13), sense oblidar l'existència pressuposada i òbvia de diferències entre aquest conjunt de persones.

El CIC (2016) afegeix que un valor associat a aquest conjunt de persones és el sentiment de pertinença, el qual permet “[...] que aquesta comunitat sigui més viva i conscient” (CIC 2016: 6) o amb paraules de Causse, millora la cohesió i cooperació entre els seus membres (Causse 2009: 14). Aquest sentiment de pertinença implica, segons Causse, un procés de recerca de la identitat com a comunitat que inclou l'estudi d'un passat comú —històric i polític— i una llengua comuna (Causse 2009: 14, 15). Aquests elements són els que permeten diferenciar-los d'altres comunitats.

Creim que actualment cal posar en dubte aquesta darrera consideració, qüestionament que ens condueix al concepte de transculturalitat. Tot i que el terme sigui encunyat per definir la concepció

del segle XXI de cultura i ara mateix tractem el concepte de comunitat, ens serveix, creim, per a aquesta recerca de la identitat de què ens parla Causse.

Wolfgang Welsch (2011) entén que la cultura del segle XXI no és esfèrica —esferes que es xoquen i es repel·leixen— sinó que “[...] *los determinantes culturales pasan por entre las culturas, por lo cual estas últimas ya no se caracterizan por su delimitación evidente, sino por su entretrejimiento y su comunidad*” (Welsch 2011: 14).

Aquest enfocament ens ajuda a crear un concepte de pertinença molt més ampli i permet incorporar a la comunitat els membres nouvinguts, la cultura dels quals s’hauria de mesclar amb la local i donar lloc a aquesta transculturalitat. Pensam que aquest enfocament supera l’intercultural. És, però, a parer nostre, aquest enfocament intercultural el que domina, com hem vist, els plans d’actuacions de les Illes Balears estudiats.

Ara bé aquesta concepció transcultural ha estat criticada per la manca de conflicte que sembla que evoca, així com ho explica Antonio Cornejo Polar (1990). John Beverley (1999) diu que la transculturació dona lloc a un model cultural que s’acaba configurant més acostat a la cultura més dominant de les quals entren en contacte i per això Neil Larsen (1996) considera la transculturació com una estratègia de contenció dels sectors subalterns.

En tot cas, el que és clar, així com ho indica Fernando Ortiz (1940), l’encunyador del concepte transculturació, que aquesta cultura nova que es crea té diverses fases: 1) adquisició d’una cultura diferent (aculturació), 2) el desarrelament d’una cultura precedent (una parcial desculturació) i 3) la creació dels nous fenòmens culturals (neoculturació). I pensam que l’opinió d’Antonio Cornejo Polar sobre l’aconflictitat que reflecteix aquest terme és encertada així com ho és l’observació de John Beverley sobre la configuració d’una cultura que s’apropa al model dominant.

Ens ajudarà més a entendre la segona part del fenomen de desarrelament, Homi B. Bhabha (1994) amb l’arbitrarietat del mimetisme, segons la qual, tal i com explica Antonio Puente Méndez (2012), “[...] *se le pide [als individus colonitzats] que aprenda y reproduzca la ideología dominante, pero no se le reconoce como parte de ésta*” (Puente 2012). L’alteritat es manté i alhora ens qüestionam per tal de (re)descobrir qui som nosaltres com a cultura.

Sigui com sigui ara no pretenem endinsar-nos en aquest debat tan interessant, sinó simplement volem exposar l’elecció del terme transculturació com un ideal, assumint tots els conflictes que implica el contacte.

Així com Albert Serra ho proposa, el model que s’esculli ha de ser realista. Ara per ara, la conscienciació de la població de Lloseta creiem que és baixa i per això, veim com una primera passa el model intercultural: el reconeixement d’aquesta creada alteritat. Tot i que, com veurem això serà

la primera fase amb l'objectiu d'arribar a una fase en la qual es creï quelcom nou i Lloseta sigui capaç de crear una vertader cultura pública comuna.

Hi ha, però, encara un element que no hem esmentat i que creïm que és l'indispensable en una comunitat: la participació. La participació és el procés a través del qual es mesclen els plans individuals amb els col·lectius (Causse 2009: 15).

Aquests processos d'interacció es poden donar tant a nivell social —relacions econòmiques, polítiques i culturals, entre d'altres— com a nivell personal. I és en aquests procediments en els quals hem d'intervenir com a tècnics del projecte d'intervenció comunitària centrat en l'acolliment lingüístic.

Com a tècnics, a més, cal entendre que la participació dels membres de la comunitat els permetrà “[...] esdevenir agents del seu propis desenvolupament i no sols ser beneficiaris passius de les ajudes per al desenvolupament” (CIC 2016: 7). Això és el que cal aconseguir i el que perseguim en aquesta intervenció i per aconseguir-ho el tècnic “[...] treballa i participa amb entitats, grups formals o informals, amb persones molt significatives i representatives de la comunitat” (CIC 2016: 7).

Les situacions esmentades s'han d'entendre com una oportunitat en la qual el tècnic pot cercar, estudiar i entendre quines són les necessitats de la comunitat i a partir d'aquí deduir quines són les forces adverses i les favorables que poden contribuir al canvi que es proposa a la intervenció. Però això ho explicarem al següent apartat, al diagnòstic.

3.2.Diagnòstic de Lloseta

Reprement el fil de l'apartat anterior, hem dit que, com a tècnics, ens cal investigar sobre quins són els processos d'interacció que es produeixen a l'entorn en el qual volem intervenir i fer-ne un mapeig de les institucions i organitzacions que hi ha amb les relacions que mantinguin entre elles o amb les persones que pertanyen a la comunitat en la qual intervindrem. Així podrem entendre de quines forces adverses i favorables disposam.

Ens cal contextualitzar l'entorn en el qual intervindrem: Lloseta, una comunitat moderna.

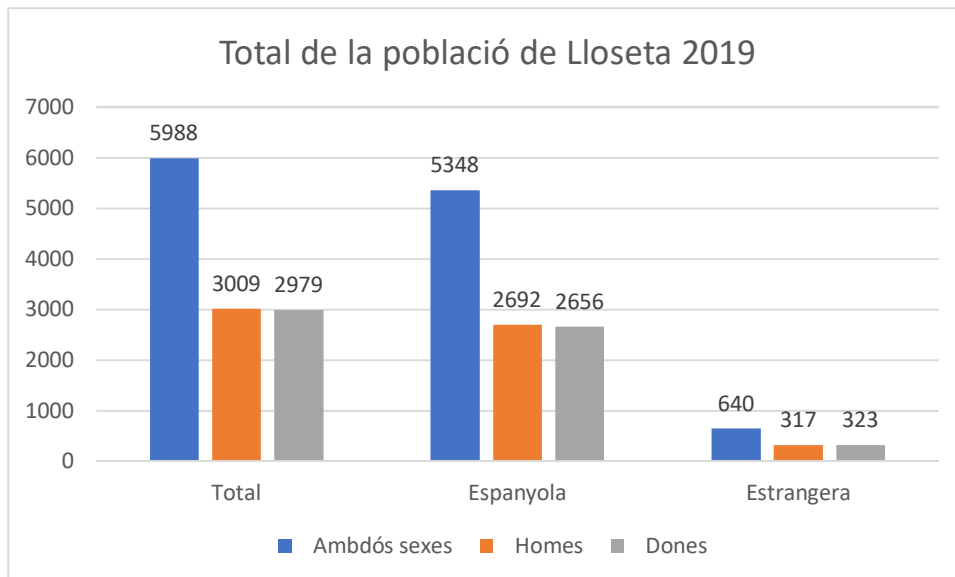
²⁰Lloseta és un poble que pertany a la mancomunitat del Raiguer de Mallorca. Està envoltat pels termes d'Alaró, Mancor de la Vall, Selva, Inca i Binissalem i, a més, està situat al vessant sud de la Serra de Tramuntana.

---

²⁰ Imatge extreta d'aquest enllaç: <<https://ca.wikipedia.org/wiki/Lloseta>>. [Consulta: 19/12/2019]

A partir de les dades de l'IBESTAT, veim que a l'any 2019 consten 5988 persones empadronades al municipi²¹.

Gràfic 1. Total de la població de Lloseta 2019

Elaboració pròpia a partir de les dades de l'IBESTAT

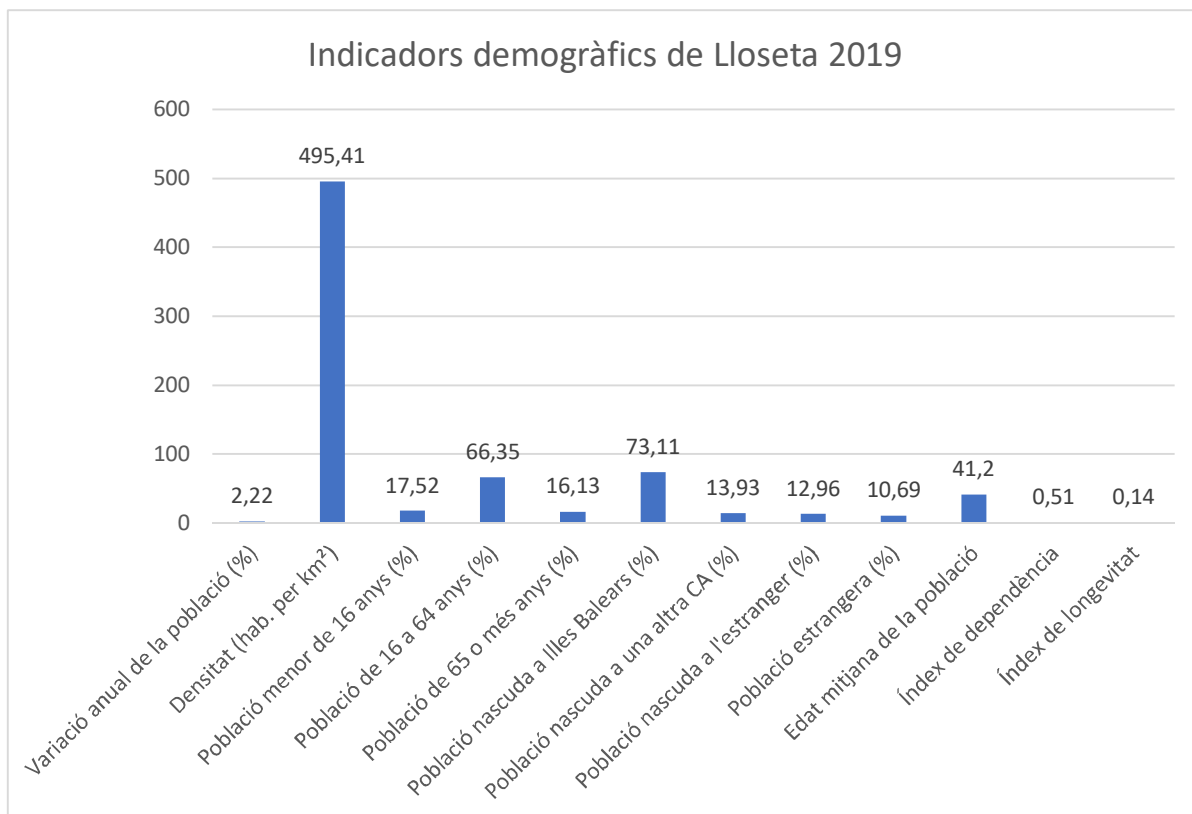
D'aquest total de 5.988 habitants, 87,04% són d'origen espanyol²² i 12,96% d'origen estranger. Es tracta d'una població que concentra el major nombre d'habitants entre els 16 i 64 anys, un 66,35%, i dona, així, una edat mitjana de 41,2 anys. Si feim un estudi més acurat, veim com l'interval d'edat ocupat per més habitants, 2.342 habitants, el 39,11% de la població, és el que va de 30 a 54 anys.

Gràfic 2. Indicadors demogràfics de Lloseta 2019

²¹ Aquesta adreça és molt útil per tenir una idea de Lloseta a través de la vista: <<https://lloseta.com/cultura/>>. [Consulta: 19/12/2019]

²² No hem pogut discriminar els d'origen autòcton i els nouvinguts de la península ibèrica.

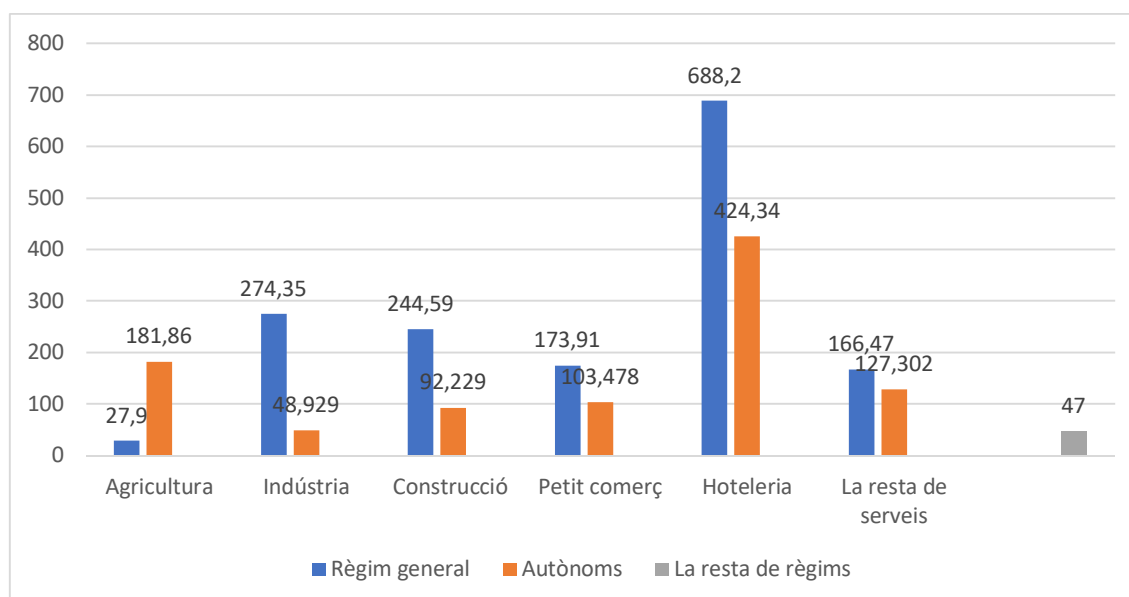

Elaboració pròpia a partir de les dades de l'IBESTAT

Lloseta ha estat un poble que va passar d'una societat eminentment agrícola a una en la qual al principi del segle XX, s'hi instauraren mines, fàbriques de calçat, una fàbrica de begudes carbòniques, una sèrie d'empreses que fabricaven rajoles i teules i la fàbrica de formigó precimentat. A l'actualitat el sector en el qual treballen més persones és l'hoteleria, amb un gran avantatge a la resta dels sectors, seguit de la indústria, la construcció i els petits comerços.

Gràfic 3. Sectors laborals a Lloseta l'any 2018

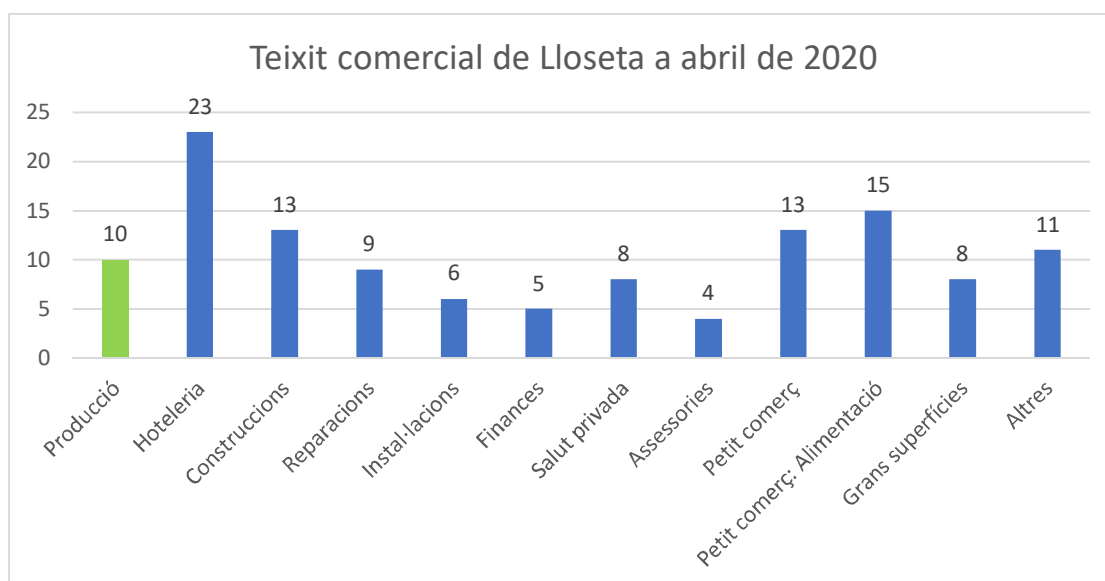
Feim un còmput i una classificació del teixit econòmic de Lloseta per veure la producció i els serveis del poble. Cal tenir present, però, que el gràfic 3 mostra el nombre de persones que treballen a cada sector mentre que el gràfic 4 mostra la quantitat d'establiments que pertanyen a cada classificació. En cap cas, ni al gràfic 3 ni al 4, es tenen present els serveis públics.

Amb la informació que hem extret a partir de la Revista de Lloseta, de la pàgina web de l'ajuntament Lloseta Natural, Comercial, Cultural²³ i de l'ajuda d'alguns familiars, hem comprovat que l'hoteleria és el sector al qual pertanyen més establiments de Lloseta, seguida però, dels petits comerços d'alimentació, amb 15 establiments. De fet, el petit comerç té molta força: 28 establiments, si sumam el petit comerç general amb l'específic d'alimentació²⁴.

Pel que fa a la producció —equiparable al que el gràfic 3 considera indústria— ocupa el quart lloc, amb 10 establiments. A Lloseta, hi ha un polígon industrial davant del qual fins enguany hi havia una de les principals fonts d'ingressos per al poble: la fàbrica CEMEX. Ara ha tancat i segurament el nombre de treballadors que se'ns indica en el gràfic 3 que pertanyen a la indústria ha disminuït considerablement. De totes maneres, no hem d'oblidar la indústria del calçat de Lloseta, a la qual pertanyen gairebé la meitat dels 10 establiments que s'inclouen dins producció.

L'apartat de grans superfícies està format per sucursals de grans cadenes com ara EROSKI, Clarel, Tabacos o Loterías y apuestas del estado. A l'apartat d'altres s'inclouen tots els serveis d'estètica —com ara perruqueries—, de fotografia o deixalles.

Gràfic 4. Teixit comercial de Lloseta a abril de 2020.

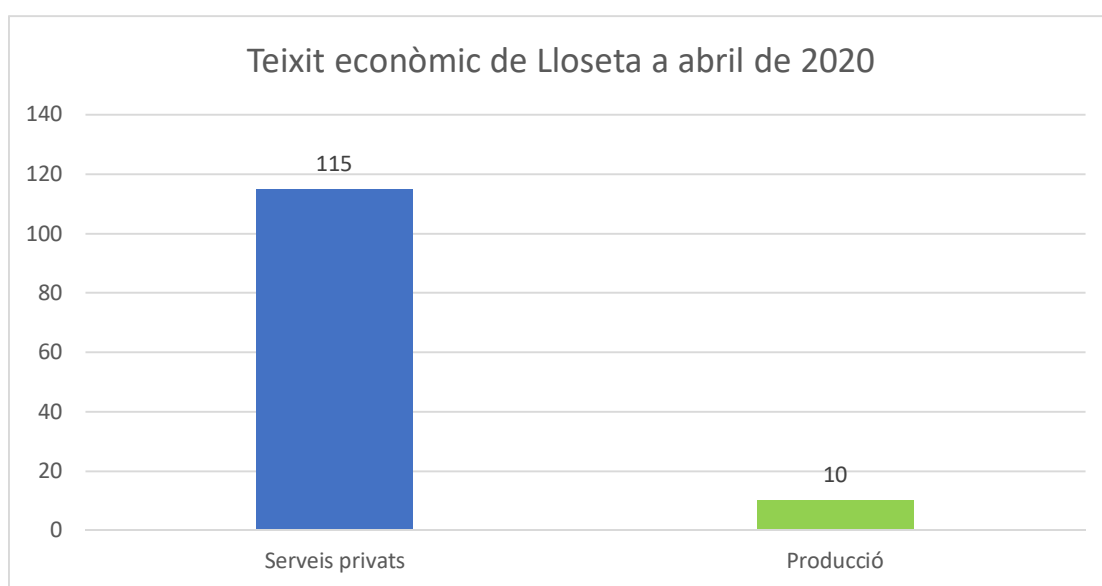

²³ <<https://lloseta.com/comerc/>>. [Consulta: 18/04/2020].

²⁴ S'adjunten a l'annex 6 quadres amb el nom dels establiments de Lloseta.

Si feim una mirada més general i dividim el teixit econòmic en producció i serveis privats — esmentarem els públics més endavant— veim que aquests últims estan conformats per un nombre molt elevat d'establiments. Realment es tracta de la suma de tots els serveis anteriors desglossats. Com podem veure, els serveis, tant al gràfic 4 com al 5, es representen amb el color blau i la producció amb el verd.

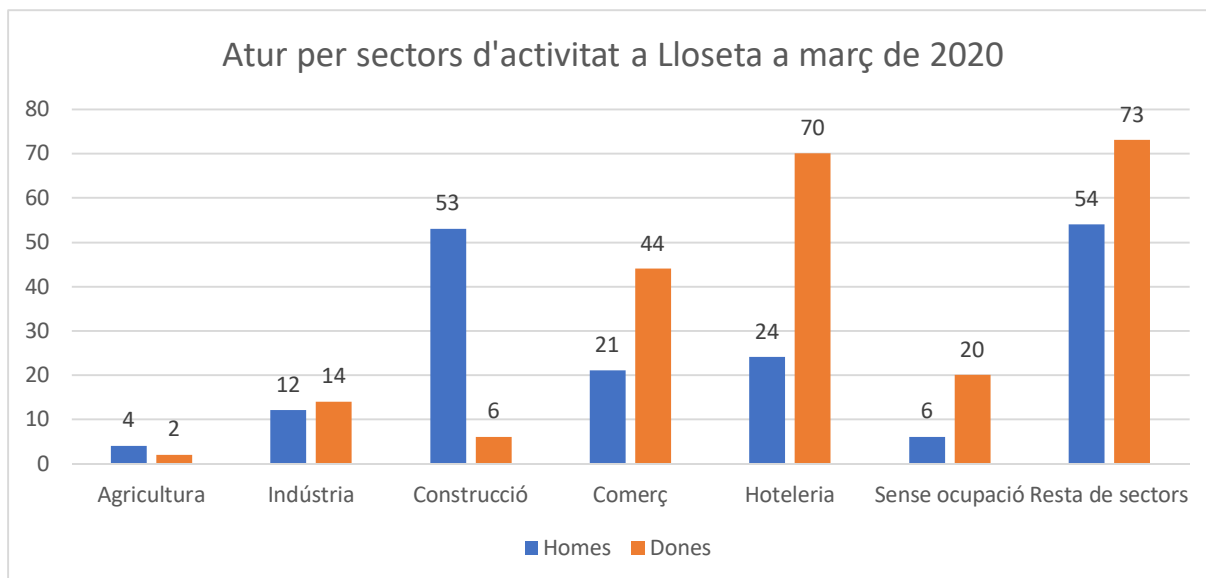
Gràfic 5. Teixit econòmic de Lloseta abril 2020.

Elaboració pròpia

Però també l'hoteleria és el sector que més alt té l'atur a Lloseta al març de 2020, després del que es registra al paquet general de la resta de sectors, i es tracta específicament d'atur femení, el qual és el majoritari en aquest poble.

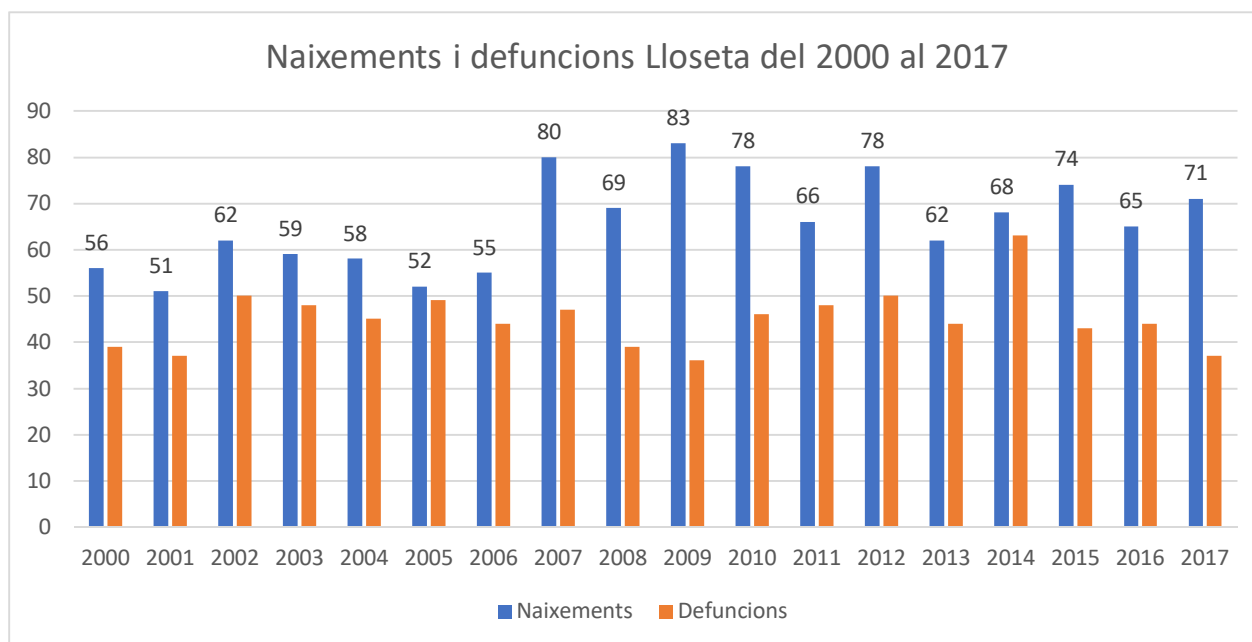
Gràfic 6. Atur per sectors d'activitat a Lloseta a març de 2020.

Elaboració pròpia amb les dades de l'IBESTAT

Creim que l'atur femení és un punt prou rellevant per al nostre diagnòstic. Resulta que, com hem vist al gràfic 1, les dones, tot i que per poc, són el col·lectiu majoritari entre els nouvinguts a Lloseta. Això, lligat al rol tradicional que, generalment s'assigna a les dones al Marroc —país d'origen amb presència majoritària a Lloseta— ens fa pensar en la natalitat a Lloseta i veim que a partir de l'any 2007 els naixements es disparen:

Gràfic 8. Naixements i defuncions Lloseta del 2000 al 2017

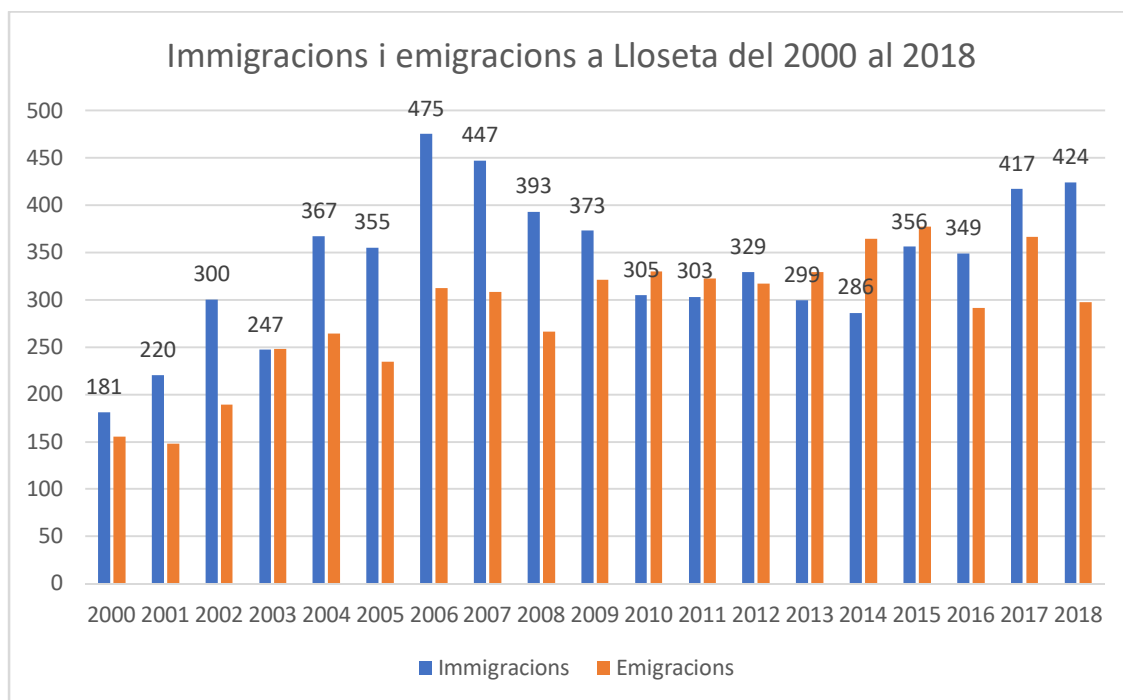
Elaboració pròpia amb les dades de l'IBESTAT

I resulta que l'any 2006 la immigració a Lloseta havia pujat considerablement. A més, sabem per la ponència de Laura Bosch i Aina Pérez (2012) que a partir entre el 2004 i 2006 es comencen a fer els reagrupaments familiars. Així, les dones reagrupades solen tenir entre 25 i 45 anys. Aquests processos de reagrupament continuen i sabem que a març de 2020 a Lloseta la major taxa d'atur és la de la dona entre 25 i 44 anys.

De fet, el “Butlletí informatiu OBACOM 1/2018 sobre la població estrangera a les Illes Balears” conclou així:

“Per concloure, cal destacar que els estrangers extracomunitaris, amb un percentatge significativament baix de població més gran de 65 anys, responen al perfil d'una persona jove (el 60 % del total es troba en edat productiva). Per tant, es tracta d'un col·lectiu jove amb tot el que això significa: laboralment actiu, amb altes taxes de natalitat i, possiblement, amb un accés inferior a la mitjana als recursos sanitaris i de prestacions de la seguretat social. Es tracta, en definitiva, d'un col·lectiu capacit per afrontar els reptes laborals i d'integració que se li plantegen i que, d'altra banda, contraresta els efectes negatius de l'envelliment de la població espanyola i comunitària”.

Gràfic 9. Immigracions i emigracions a Lloseta del 2000 al 2018.

Elaboració pròpia amb les dades de l'IBESTAT

Deim tot això perquè Laura Bosch i Aina Pérez, dues de les entrevistades, expliquen a la seva ponència “Actuaciones de las entidades locales con mujer inmigrante reagrupada” al VIII Congreso de Migraciones a Bilbao, que el perfil de les dones nouvingudes del Marroc es conforma,

generalment, de dones de zones rurals en les quals l'analfabetització femenina pot arribar a ser del 80%. Bosch i Pérez (2012) expliquen que les que venen de nuclis urbans com Nador, El Arwi, Saio o Driouch sí que, generalment, han pogut tenir accés a l'escola, una escola, però, que sovint està ben enfora de casa seva. De fet, així ens ho expliquen dos dels nostres entrevistats nouvinguts a Lloseta provinents de Nador i Tauritr, un dels quals va deixar d'anar a l'escola quan tenia 8 anys.

A més, Bosch i Pérez (2012) també ens fan conscients del rol social d'aquestes dones al seu país d'origen: la majoria fan treballs domèstics, com tenir cura dels fills i dels sogres —atès que una vegada casades van a viure a cals sogres. També poden fer qualche tipus de feina agrícola, fins i tot, poden contribuir a l'economia familiar venent productes als mercats, però això no és molt habitual a no ser que els seus marits no puguin treballar, perquè són vídues o perquè han estat violades i, o bé la seva família les ha engegades de casa o bé han hagut de fugir per no ser assassinades pel cap de família. Això últim ho explica Hicham Houdaifa (2017) al seu llibre *A la mujer y a la mula, vara dura. Las olvidadas del Marruecos profundo*.

L'apoderament de les dones és una de les necessitats que els professionals que hem entrevistat consideren que tenen els nouvinguts:

Taula 5. Necessitats dels nouvinguts des del punt de vista dels professionals

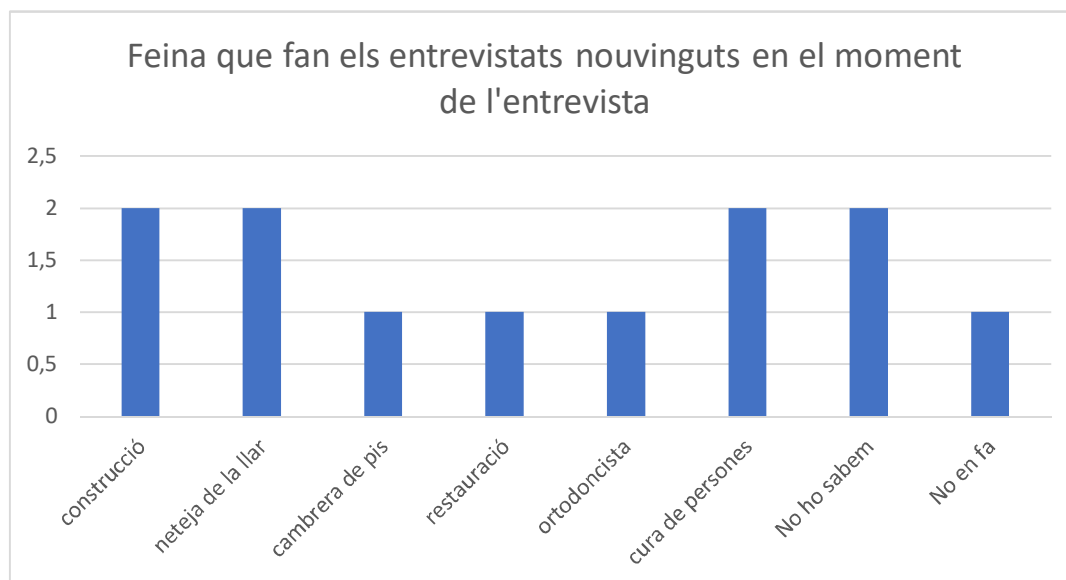
NECESSITATS DELS NOUINGUTS DES DEL PUNT DE VISTA DELS PROFESSIONALS
Ser autònoms (19) ²⁵ .
Ser escoltats (19).
Tenir un lloc de referència on puguin anar quan no entenguin qualche cosa (19).
Accés al sistema sanitari (1 i 2).
Empadronament (6).
Apoderament de les dones nouvingudes (6).
Adquisició d'habilitats i d'hàbits (6).
Inutilitat de l'enfocament del taller de llengua que es fa als Serveis Socials de Lloseta (6).
Casa i feina (15).

Elaboració pròpia a partir de la informació de les entrevistes

²⁵ Aquests nombres corresponen als codis que hem assignat als treballadors professionals que hem entrevistat.

No hem esmentat les dones vingudes d'altres països perquè, de moment, les que sabem que viuen a Lloseta i hem entrevistat treballen o bé tenen cura de persones majors o bé netegen cases particulars o establiments.

Gràfic 10. Feina que fan els entrevistats nouvinguts²⁶ en el moment de l'entrevista

Elaboració pròpia a partir de les dades de les entrevistes a nouvinguts de Lloseta

Dels dotze nouvinguts entrevistats, vuit són dones i només una treballa com a ortodoncista mentre que la resta fan de cuidadores de persones majors. Nou d'aquests dotze entrevistats nouvinguts havien estat alfabetitzats al país d'origen i només tres varen continuar els seus estudis a la societat receptora, la qual en el 75% dels casos va ser Mallorca com a primera destinació. Més d'un 72% dels entrevistats emigraren per motius socioeconòmics i només tres dels dotze, ho feren únicament per motius personals.

Pel que fa als serveis públics, fins ara no esmentats en aquesta anàlisi del teixit econòmic, hem determinat que Lloseta consta: d'ajuntament i tot els serveis que se'n deriven, de serveis socials, d'un centre de distribució d'aliments, d'un centre de dia, d'una biblioteca, d'un poliesportiu, d'una escola de primària —Es Puig—, d'una escola de música, de policia local, de protecció civil, d'un PAC, un teatre i de correus.

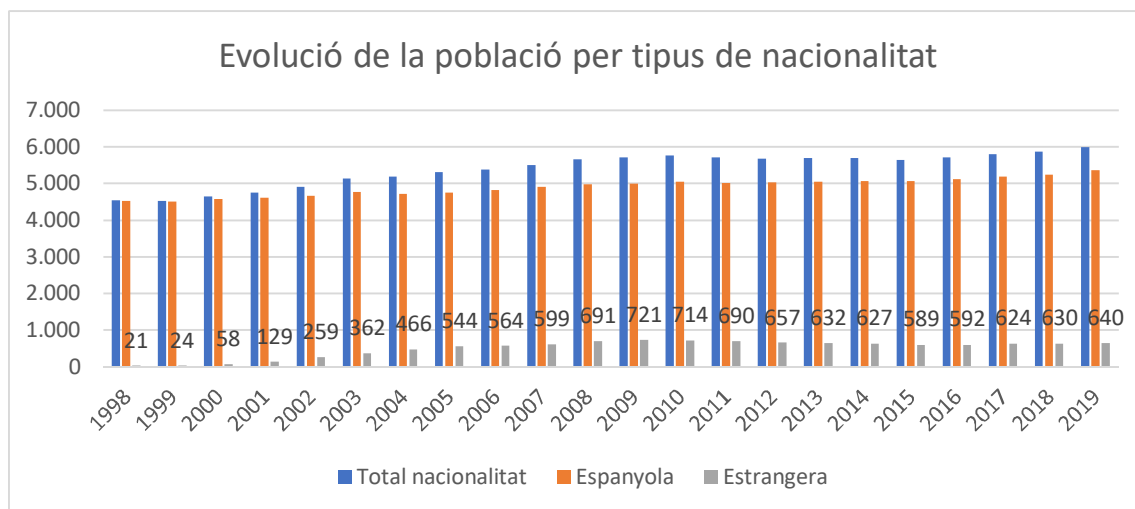
Endemés també hi trobam dues institucions que no formen part, directament, del teixit econòmic del poble: una església, a la qual es vincula Càritas, i una mesquita.

²⁶ Ens referim a tots els nouvinguts entrevistats.

Al 2018, dels 5858 habitants que hi havia al poble, 2.518 estaven afiliats a la Seguretat Social i d'aquests 2.518, 1.410 treballaven al municipi. Això vol dir que gairebé tenim la meitat dels habitants que viuen i treballen a Lloseta i l'altra meitat que només hi viu. Aquestes dades, justifiquen el procés que Lloseta experimenta com a poble dormitori.

Ja hem vist, idò, que l'any 2019, el 10,69%, és a dir, 640 persones de les 5988 de la població de Lloseta és nouvinguda, percentatge que suposa un augment prou considerable enfront de les 21 persones nouvingudes que hi havia l'any 1998 al mateix poble.

Gràfic 11. Evolució de la població per tipus de nacionalitat

Elaboració pròpia amb les dades de l'IBESTAT

Ens interessa saber exactament quina és la procedència d'aquestes persones i l'IBESTAT ens proporciona aquestes dades amb les quals es fa palès que Àfrica és el continent amb més presència a Lloseta l'any 2019, seguit d'Amèrica del Sud.

Imatge 1. Distribució de la població resident per àrea de nacionalitat. Revisió del padró 2019.

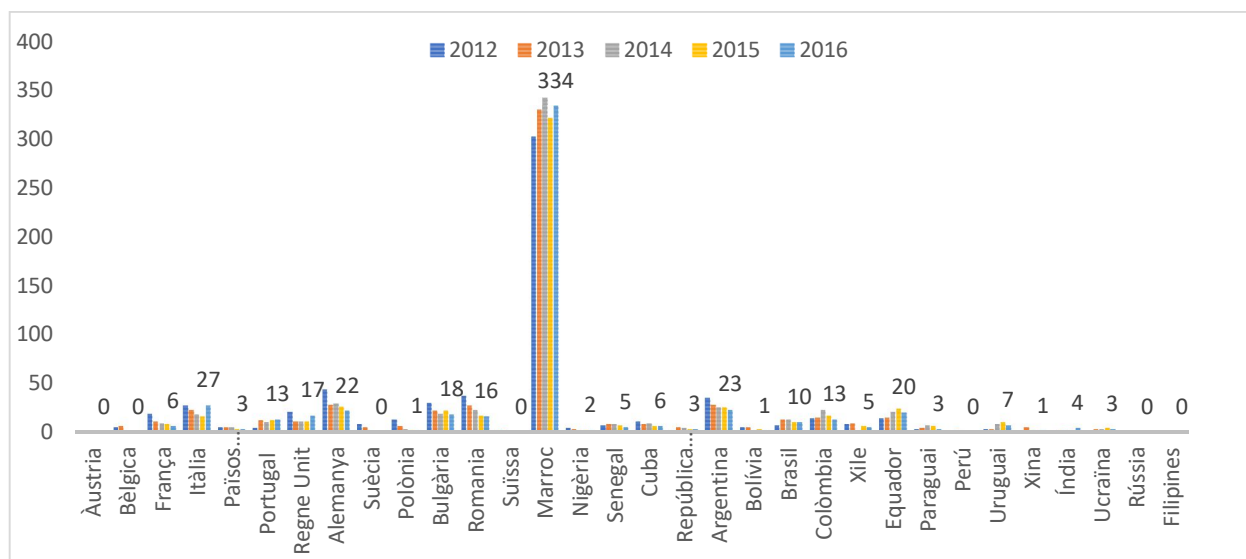

Captura d'imatge de la pàgina web de l'IBESTAT²⁷

Amb les dades cedides pel CDSIB, feim un apropament més detallat però un poc anacrònic, atès que es tracta de dades que comprenen els anys entre 2012 i 2016. Sigui com sigui, l'any 2016, ja es mostra la preponderància absoluta dels residents nouvinguts de Lloseta: Marroc es posiciona a primera línia amb 334 persones.

Gràfic 12. Evolució de la població estrangera resident a Lloseta entre 2012 i 2016.

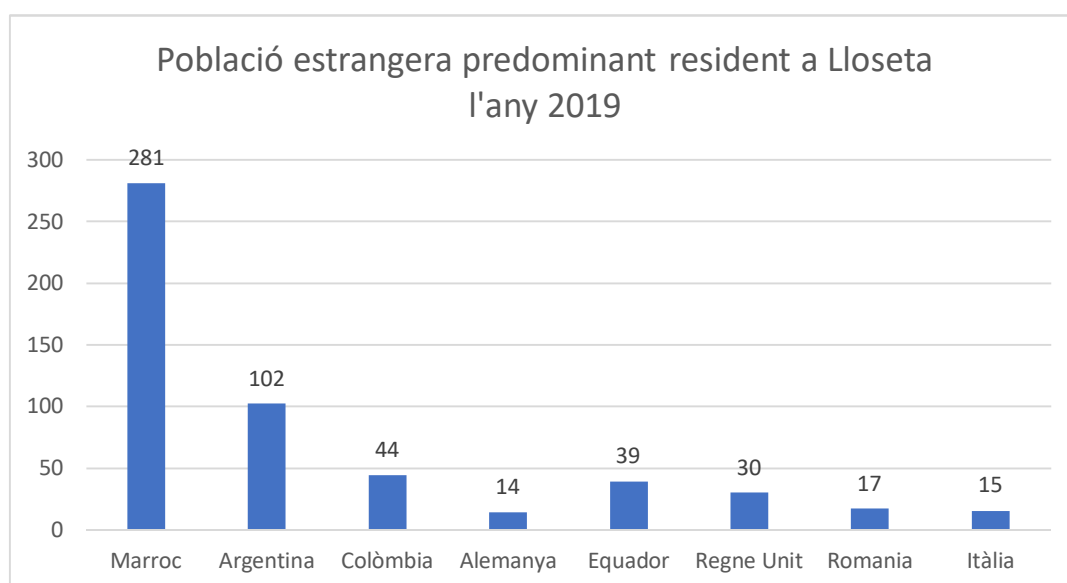

Elaboració pròpia amb les dades del CDSIB

²⁷ [Capturada a l'abril de 2020].

Però l'any 2019 la preponderància del Marroc com a país d'origen majoritari dels estrangers residents a Lloseta continua, seguit a molta distància per Argentina i per encara més Colòmbia. En aquest gràfic 13, es representen els vuit països que el CDSIB considera predominants l'any 2019. Ho deim perquè el còmput dels residents estrangers a Lloseta l'any 2019 amb aquest gràfic no ens dona el total de residents estrangers a Lloseta com sí ho fa l'IBESTAT. Sigui com sigui, el Marroc representa el 43,90% de la població estrangera resident a Lloseta, mentre que l'Argentina suposa un 15,93% i Colòmbia un 6,87%.

Gràfic 13. Població estrangera predominant resident a Lloseta l'any 2019.

Elaboració pròpia amb les dades del CDSIB

Aquest entramat social erigeix Lloseta com una societat contemporània complexa i per al tema que ens ocupa, l'acolliment lingüístic, ens interessa saber quines llengües són presents al poble i conèixer així les llengües d'origen d'aquests 640. Per fer-ho partim de les entrevistes i de les enquestes que esmentam a la introducció: una enquesta d'autoresposta a l'escola d'Es Puig de Lloseta, una enquesta entrevista als professors de les activitats d'hivern de Lloseta del curs 2019-2020 i entrevistes amb informants nouvinguts i professionals que treballen amb nouvinguts. Així, s'ha dissenyat una metodologia de recerca que combina el disseny fenomenològic amb l'estudi de cas.

Pel que fa a la part de disseny d'estudi de cas, ens referim a aquell que estudia detingudament unitats concretes o específiques —com una institució, una persona, una política— durant un temps determinat (Astalin 2013: 122). En aquesta part incloem l'enquesta feta a l'escola de primària Es Puig de Lloseta i les entrevistes a nouvinguts i professionals que treballen amb aquest col·lectiu.

Cal fer un incís en la metodologia d'anàlisi en les entrevistes i enquesta ha estat l'anàlisi de marc (*framework analysis*). Així, s'han atribuït codis als informants i a les respostes i s'han elaborat taules de dades per facilitar-ne l'anàlisi. Val a dir que el tipus de preguntes han estat obertes (Quines llengües saps i on les parles?) i tancades (Llengua/es progenitor 1)²⁸.

En el cas de l'enquesta d'autoresposta es varen vehicular 600 fulls —dels quals n'arribaren 197 de contestats— adreçats a tots els alumnes del centre de primària d'Es Puig de Lloseta, des del primer curs d'infantil fins al darrer de primària. Dels més petits, foren els pares els que emplenaren les enquestes, mentre que els més majors ho feren a classe. De totes maneres, a l'enquesta no es demanava nom ni edat, simplement ens interessava saber les llengües presents a l'escola per fer-nos una idea de les que podem tenir al poble de Lloseta. Sabem, idò, que els informants són tant nins com nines que van de 3 a 12 anys.

L'enquesta constava de sis preguntes²⁹, algunes de les quals en contenien dues o tres. Així, les variables analitzades han estat onze. Aquestes són les preguntes que vàrem fer:

- 1) Quina llengua parla el teu progenitor 1?
- 2) Quina llengua parla el teu progenitor 2?
- 3) Si tens germans, amb quina llengua o llengües hi parles? Si en tens més d'un, parles a tots els teus germans en la mateixa llengua?
- 4) Quina és la teva llengua o llengües primeres? (La llengua amb la qual et sents més còmode o fins i tot t'identifiques).
- 5) En quina llengua et parlen els teus pares? En cas de tenir germans, us parlen a tots en la mateixa llengua?
- 6) Quantes llengües saps? Quines? On les parles?

En el cas de les entrevistes s'ha procurat cercar els temes generals i compartits, classificar-los i fer-ne taules comentades. A més, s'han enfocat com una conversació amb la finalitat de procurar la major tranquil·litat de l'informant. No s'han enregistrades més que en cinc casos (entrevistats 1, 2, 12, 13 i 20). Mentre es duia a terme s'anaven prenent notes que són les que adjuntam com a annex i a partir de les quals hem realitzat l'anàlisi.

Les persones entrevistades han estat trenta-tres i les podríem dividir en dos grans grups: nouvinguts (12) i professionals que treballen o tenen contacte amb nouvinguts (21). Cal advertir, però, que, per exemple, dins dels professionals, hi incloem el vicari del poble de Lloseta o un dels fundadors d'un grup confessional catòlic de Lloseta, però ben bé no són professionals que tractin amb nouvinguts

---

²⁸ S'adjunta a l'annex 1 el full de preguntes que es va vehicular al centre d'educació primària Es Puig de Lloseta.

²⁹ S'adjunten a l'annex 1.

sinó que contactam amb ells per la importància que alguns informants ens han explicat que han tingut l'església i les seves diferents xarxes en el procés d'adaptació, participació i cohesió social. Les edats són variades, comprenen persones de 29 anys fins a 84 anys.

Pel que fa als entrevistats nouvinguts adults hi hem inclòs també persones que ja fa estona que viuen a Mallorca o a Lloseta. S'ha seguit la tècnica de la bola de neu i l'oportunista en el cas dels entrevistats 10 i 11.

Imatge 2. Esquema dels dissenys emprats en la recerca.

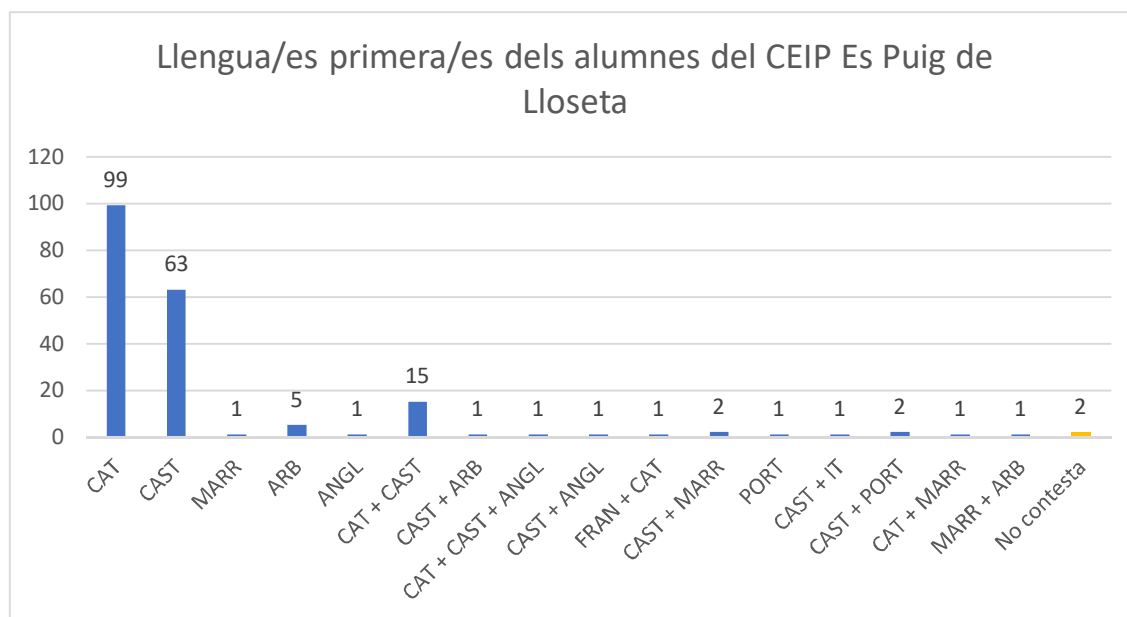
Elaboració pròpia

Així, els resultat que hem obtingut de l'escola d'Es Puig ens mostren que el català és la llengua primera de 99 dels entrevistats³⁰, seguida del castellà i de la combinació de les dues. En quarta posició hi tenim el que els alumnes varen contestar com a àrab. És difícil classificar aquesta resposta. Aquest és un dels desavantatges d'haver fet aquesta pregunta sobre la llengua primera de manera oberta. No sabem si interpretar àrab com a amazic o com a darija i, encara més, no sabem si interpretar marroquí com a amazic o com a darija. Hem optat per interpretar àrab com a darija i marroquí com a amazic.

Ara bé, les respostes semblen no correspondre's amb la realitat. Deim això perquè amb dos dels entrevistats de procedència marroquina i llengua amaziga, vàrem comptar com a mínim seixanta famílies amazigòfones del Rif al poble. Aleshores, si de mitjana, consideram que les famílies marroquines estan formades per dos progenitors i tres fills, ja tendríem gairebé 300 amazigòfons a Lloseta dels 281 estrangers que l'IBESTAT comptabilitza que procedeixen del Marroc. Això es pot explicar per la presència d'un nombre considerable de residents no empadronats a Lloseta o de residents que canvien amb molta freqüència el seu lloc de residència. L'informant afegia que devers 75 persones —15 famílies— només parlen darija i no amazic i que només coneixia 9 fadrins. De totes maneres, també hem de dir que la pregunta no estava ben formulada.

³⁰ En tot cas els entrevistats són anònims i no sabem si són locals o nouvinguts, atès que els fulls de l'entrevista es varen vehicular a tota l'escola i se'ns retornaren anònimament.

Gràfic 14. Llengua/es primera/es dels alumnes del CEIP Es Puig de Lloseta

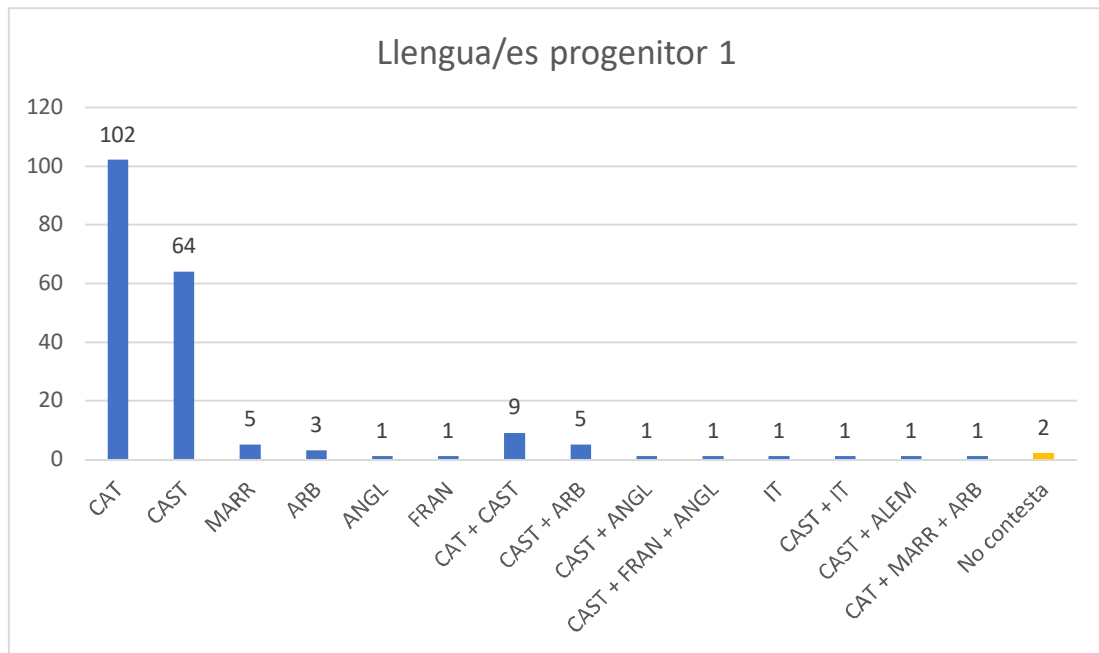

Elaboració pròpia amb les dades de l'enquesta d'autoresposta

Aquestes dades tenen una explicació que té a veure amb el que Carles Múrcia a l'entrevista ens explica com a estigmatització de les llengües d'origen, especialment en funció de la política lingüística d'aquest país d'origen. El fet, és que, explica Múrcia, les persones interioritzam i reproduïm la política lingüística del seu país que tenen interioritzada i de la qual sovint no en són conscients. Els amazigòfons són un col·lectiu estigmatitzat, especialment els del nord del Marroc.

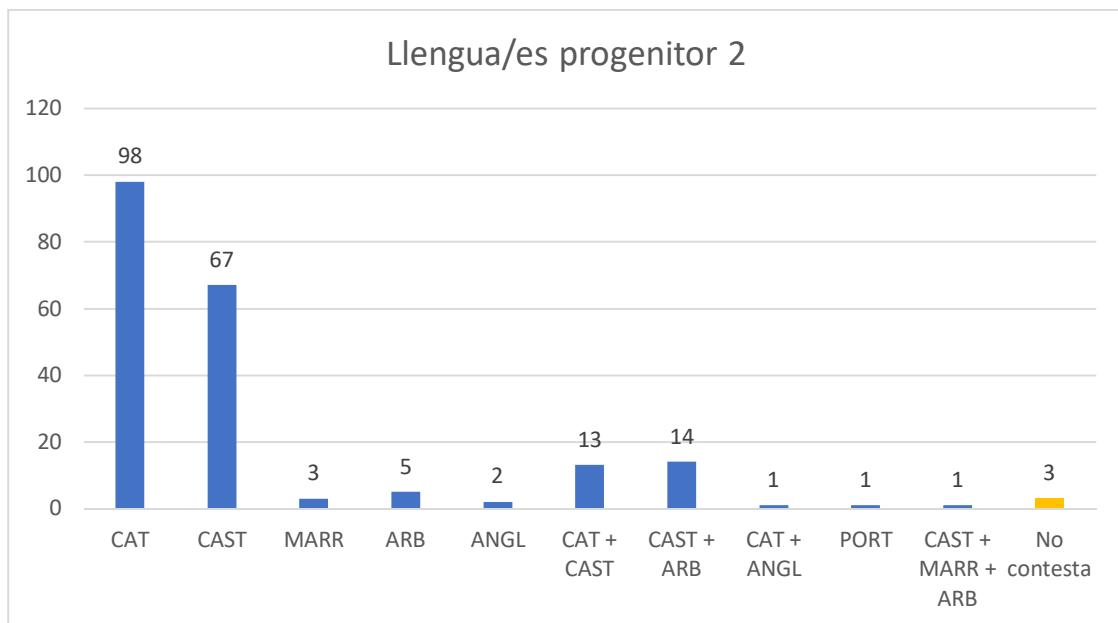
Pel que fa a la llengua dels progenitors dels infants, el català torna a estar en primera posició, seguit del castellà i de la combinació d'aquestes dues i continuam tenint, amb els termes emprats pels informants, l'àrab i el marroquí en quarta posició.

Gràfic 15. Llengua/es progenitor 1

Elaboració pròpia amb les dades de l'enquesta d'autoresposta

Gràfic 16. Llengua/es progenitor 2

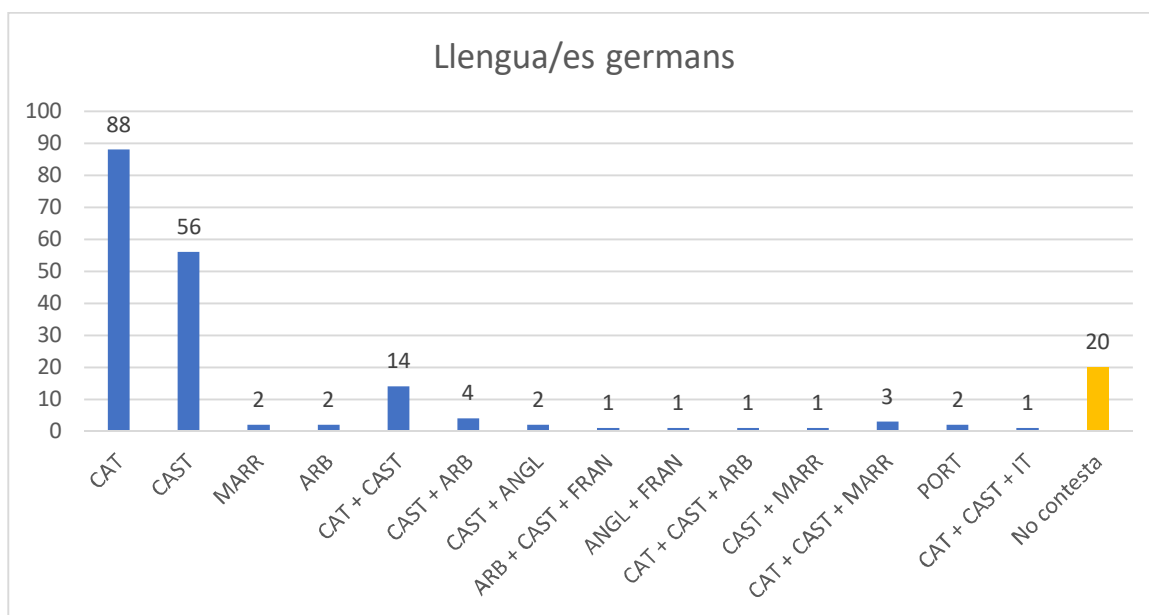
Elaboració pròpia amb les dades de l'enquesta d'autoresposta

És interessant, tant en la llengua dels infants com en la dels progenitors veure quines són les llengües restants: anglès, portuguès, alemany, francès i italià. També és significatiu que de totes les combinacions de llengües dels progenitors amb les que podem considerar que podrien ser les seves llengües d'origen, només en dos casos hi ha el català combinat amb el que l'enquestat anomena marroquí, en un cas, i amb l'anglès, a l'altre cas. La resta de casos o bé es combinen amb el castellà o bé no es combinen. Aquestes combinacions en el cas dels infants també són dues: català, castellà i anglès, d'una banda, i català i marroquí, per l'altra.

En el cas de les llengües dels progenitors, si sumam totes les combinacions de llengües que comparteixen marroquí i àrab amb les que només presenten una d'aquestes llengües com a llengua del progenitor en concret, tenim 32 progenitors que parlarien àrab i/o marroquí i/o català i/o castellà. Això és realment poc enfront dels 200 progenitors la llengua dels quals és català, i els 131, de llengua castellana. Una altra vegada, creim que les dades no tornen a coincidir amb la realitat.

Les proporcions es mantenen en el cas de les llengües que els informants parlen amb els seus germans, tot i que disminueixen el nombre d'infants que parlen en català als seus germans i els que ho fan en castellà respecte del nombre d'informants que diuen que tenen el català i el castellà com a llengua primera: 93 informants tenen el català com a llengua primera i 88 parlen en català als seus germans; 63 informants tenen el castellà com a llengua primera i només 56 parlen en castellà als seus germans. És més gros el canvi dels castellanoparlants. Cal dir, però, que en aquesta pregunta tenim vint enquestats, enfront dels dos de la pregunta de la llengua/es primera/es, que no contesten i sol ser perquè no tenen germans.

Gràfic 17. Llengua/es germans

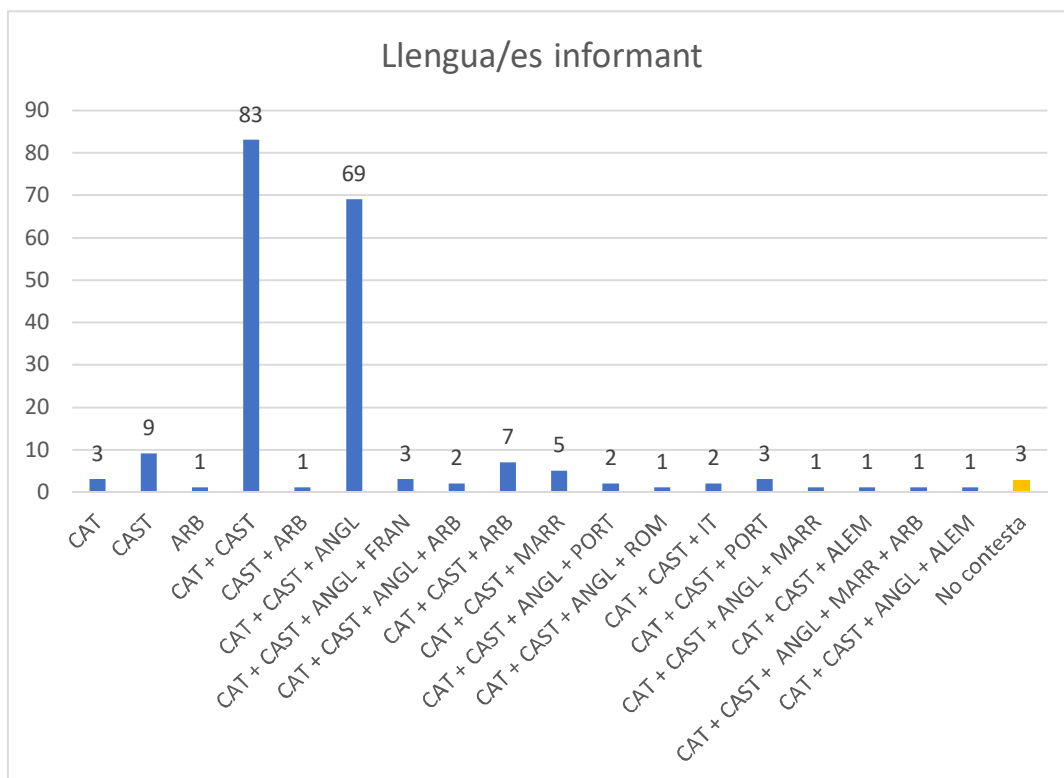

Elaboració pròpia amb les dades de l'enquesta d'autoresposta

92 dels enquestats diuen que els seus pares els parlen la mateixa llengua a tots els fills, mentre que només 7 contesten que no els parlen la mateixa llengua.

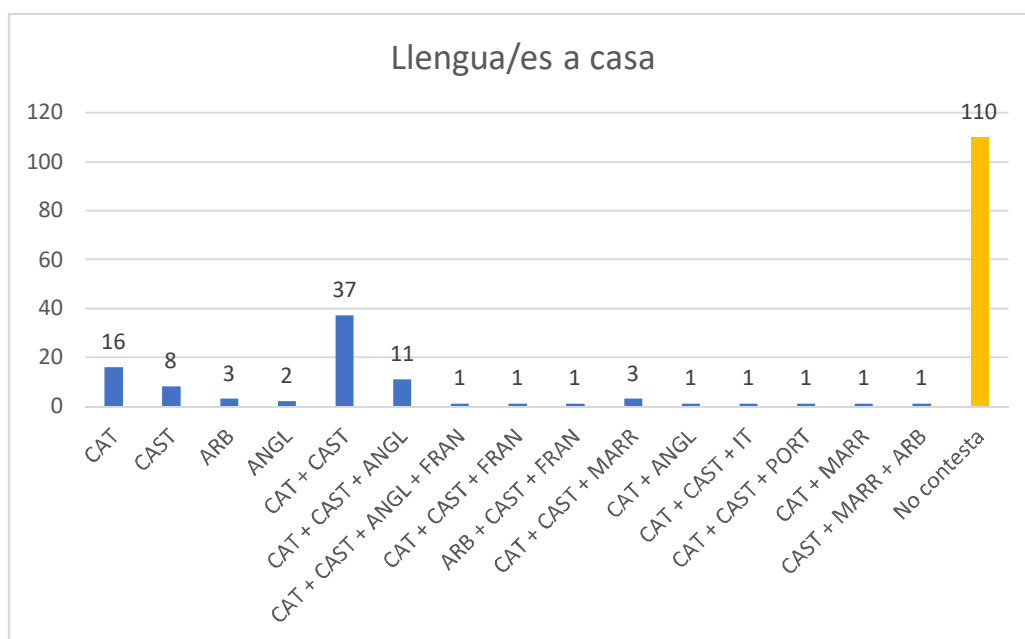
D'altra banda, també avaluam les competències lingüístiques dels informants de primària d'Es Puig i els usos lingüístics. La gran majoria dels informants saben català, castellà i anglès, i les llengües d'ús majoritari a casa, a l'escola i amb els amics és català i castellà, excepte al temps d'oci i lleure que és majoritari només el castellà.

Gràfic 18. Llengua/es informant

Elaboració pròpia amb les dades de l'enquesta d'autoresposta

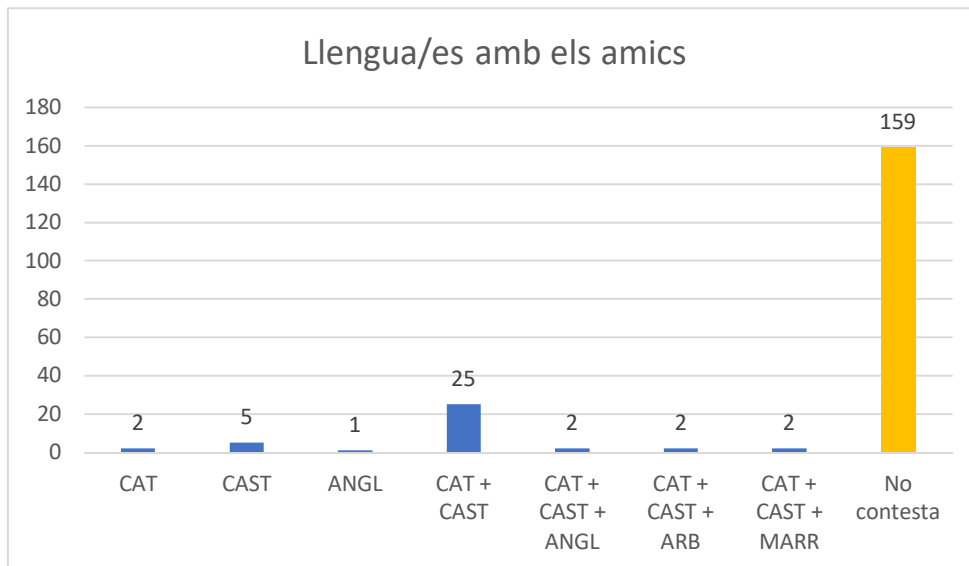
Gràfic 19. Llengua/es a casa

Elaboració pròpia amb les dades de l'enquesta d'autoresposta

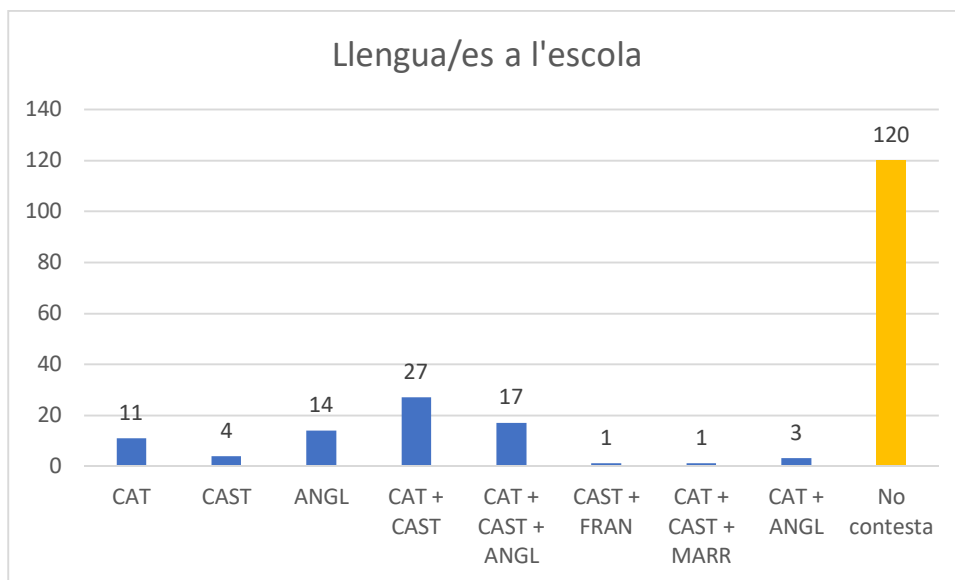
Gràfic 20. Llengua/es amb els amics

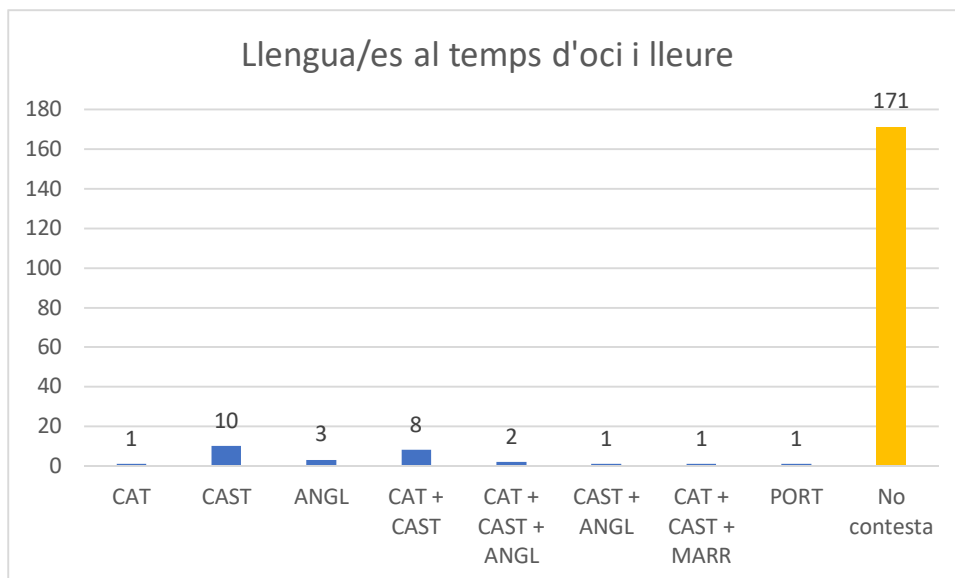
Elaboració pròpia amb les dades de l'enquesta d'autoresposta

Gràfic 21. Llengua/es a l'escola

Elaboració pròpia amb les dades de l'enquesta d'autoresposta

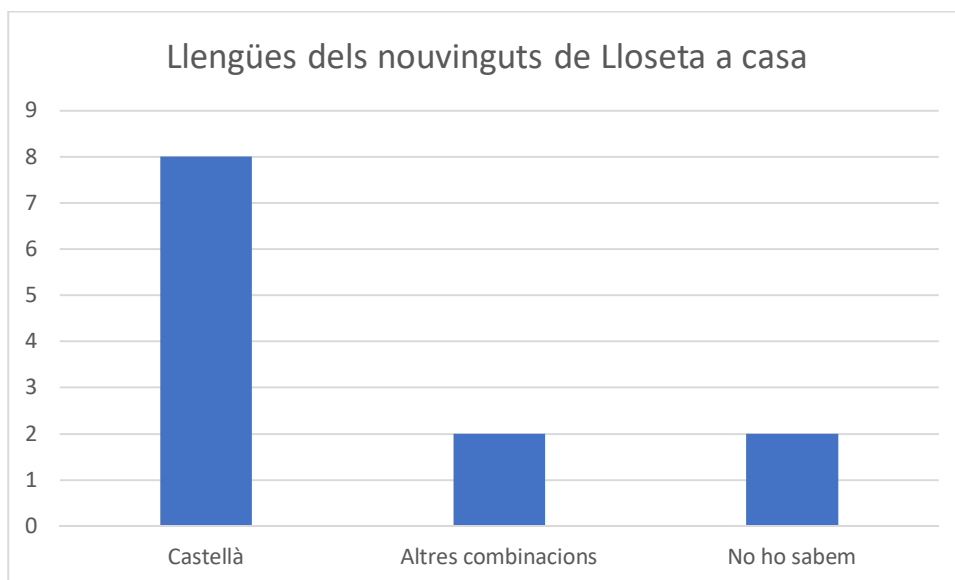
Gràfic 22. Llengua/es al temps d'oci i lleure

Elaboració pròpia amb les dades de l'enquesta d'autoresposta

Els nouvinguts entrevistats, que comprenen edats entre 29 i 84 anys, en canvi, ens mostren com la llengua majoritària que empren a casa és el castellà. Cal dir que es tracta d'una mostra molt petita. A altres combinacions hi entrarien l'amazic, l'àrab, el búlgar i el portuguès.

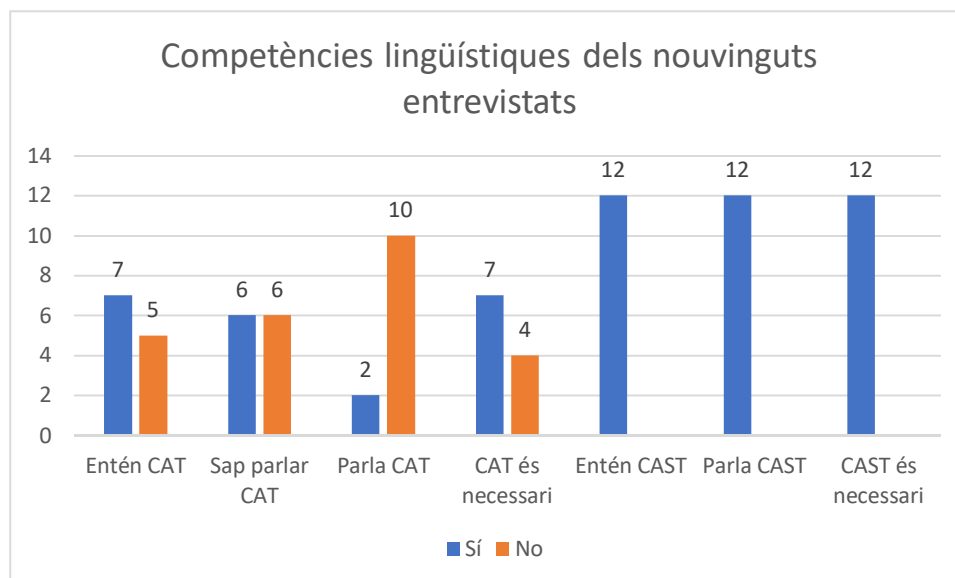
Gràfic 23. Llengües dels nouvinguts de Lloseta a casa

Elaboració pròpia amb les dades de les entrevistes

I pel que fa a la competència lingüística d'aquests entrevistats, la meitat no sap parlar català i de l'altra meitat només dos el parlen. Hi afegirem la pregunta de la necessitat d'aprendre català i la majoria considera que sí que ho és necessari aprendre'l si vius a Mallorca.

Gràfic 24. Competències lingüístiques dels nouvinguts entrevistats.

Elaboració pròpia amb les dades de les entrevistes

Aquesta realitat demogràfica també ens fa pensar en la participació ciutadana, que, com vèiem, al començament, és un dels factors més importants per a la cohesió social i perquè hi hagi un grup comunitari. Per això, hem estudiat els tipus d'oferta i l'assistència a les activitats d'hivern que es fan a Lloseta el curs 2019-2020 i hem estudiat, també, el caràcter de les diferents associacions de Lloseta.

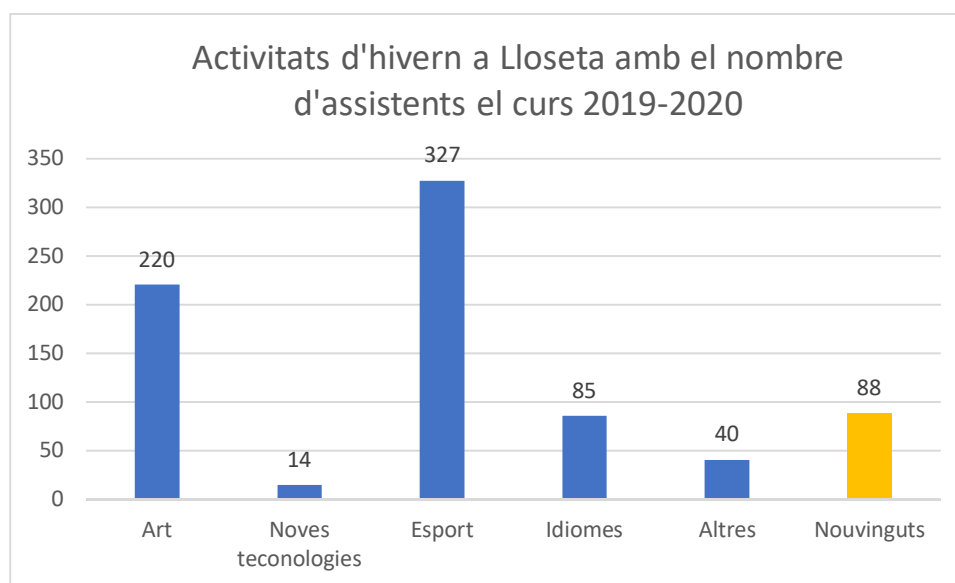
El primer estudi, el de les activitats, és el que ens ha fet posar en pràctica l'enquesta entrevista. L'enquesta entrevista, es va fer telefònicament gràcies als números de telèfons que s'adjunten amb el fullet que cada any l'ajuntament de Lloseta reparteix per les cases i penja a Internet. Els entrevistats varen ser 27 persones. Aquesta vegada les preguntes varen ser quatre³¹.

Veim com el major nombre d'oferta d'activitats a Lloseta —aquí no diferenciam per edats— són activitats d'esport, seguides de les activitats d'art. Les activitats d'esport comprenen gimnàstica artística, gimnàstica rítmica, zumba i tonificació, tai chi i chi kung, muntanya i trail running, judo, futbol, paddle, tennis i ball en línia. Les activitats d'art comprenen el teatre, l'escola de música de Lloseta, els xeremiers i flabiolers, els sandungueros, la restauració de mobles i els brodats. Els cursos de noves tecnologies, van dirigits a persones majors i només són dos cursos. Els idiomes que s'ensenyen són català, àrab i castellà. El primer i el darrer cas es fan de manera gratuïta, català a través del delegat de l'Obra Cultural Balear i castellà a través de Serveis Socials per a les persones nouvingudes. Pel que fa a l'àrab, s'ensenya a la mesquita i, segons un dels informants que hem entrevistat, es hi ha com a mínim tres professors.

³¹ S'adjunta a l'annex 2 les preguntes de l'enquesta entrevista telefònica als professors de les activitats d'hivern del curs 2019-2020 de Lloseta.

Dins l'apartat d'altres hi hem inclòs l'esplai i l'AMIPA de l'escola d'Es Puig. Malauradament no hem pogut contactar amb l'AMIPA de l'escola d'Es Puig i no sabem la quantitat d'alumnes que assisteixen a les seves activitats ni quines es fan el curs 2019-2020. A la pàgina web de l'escola³² hem trobat les activitats del curs passat i entre elles hi ha: reforç escolar, classes d'anglès, dibuix, robotix, bàsquet, ball, patinatge artístic, hoquei, cuina, biblioteca i taekwondo. També s'hi fan gimnàstica artística i gimnàstica rítmica però són les mateixes activitats de què hem parlat més amunt.

Gràfic 25. Activitats d'hivern a Lloseta amb el nombre d'assistents el curs 2019-2020.

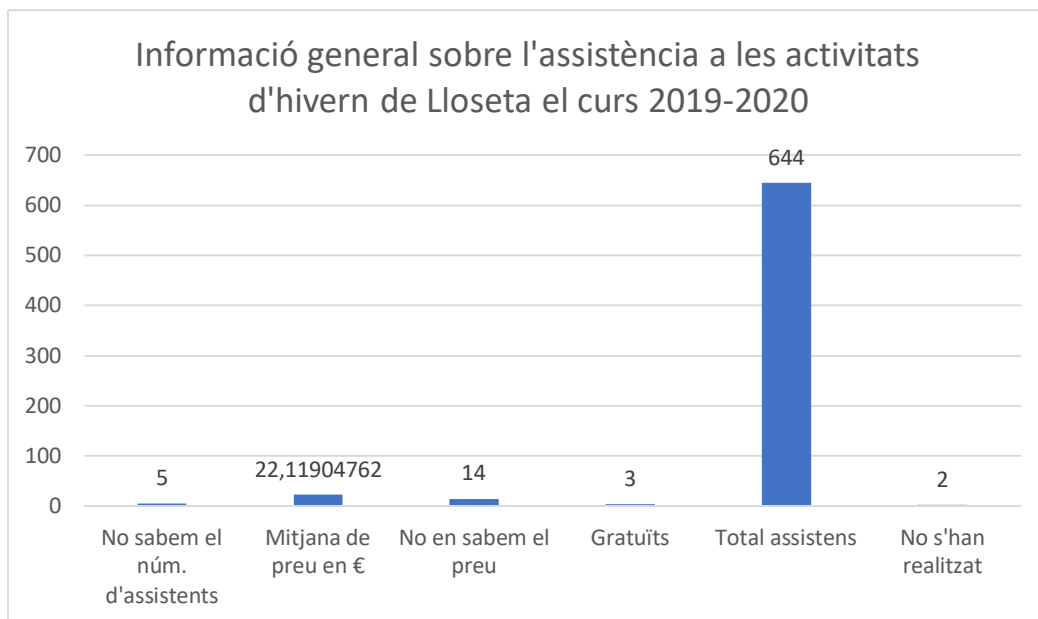

Elaboració pròpia

Ens interessa saber, a més, la quantitat d'assistents a les activitats del poble i, amb les dades que ens proporcionen els informants, veim que aquestes activitats mobilitzen devers 644 persones —les xifres són aproximades. De les 36 activitats comptabilitzades, només tres són gratuïtes i la mitjana de preu és de 22,11€.

Gràfic 26. Informació general sobre l'assistència a les activitats d'hivern de Lloseta el curs 2019-2020.

³² <<http://www.cpespuiglloseta.com/AMIPAactivitats.php>>. [Consulta: 19/4/2020].

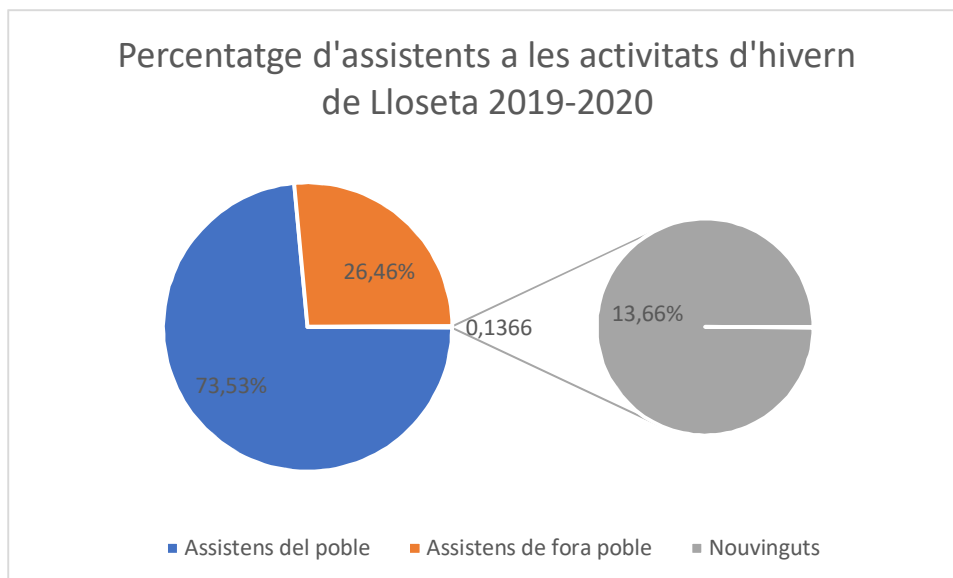

Elaboració pròpia amb les dades de les enquestes entrevista

D'aquests 644 assistents, un 73,53% són residents de Lloseta, és a dir, devers 473 persones, i un 26,46% d'altres pobles com Biniamar, Binissalem, Selva, Manacor o Inca, és a dir, devers 170 persones. De tots els assistents, dels 644, un 13,66% són nouvinguts o fills de persones nouvingudes, és a dir 88 persones, les quals, a més, són menors d'edat i ens confirma, per tant, que els adults nouvinguts no solen assistir a cap de les activitats d'hivern programades al poble. És necessari especificar que d'aquestes 88 persones nouvingudes, 60 són infants que assisteixen a les classes d'àrab a la mesquita i 15 són dones marroquines generalment amb fills que assisteixen al taller de llengua castellana que es fa des de Serveis Socials específicament per a elles.

Tot plegat, vol dir que només un 10,75% de la població resident a Lloseta participa a les activitats d'hivern que es fan al poble al curs 2019-2020.

Gràfic 27. Percentatge d'assistents a les activitats d'hivern de Lloseta 2019-2020

Elaboració pròpia amb les dades de les enquestes entrevista

La llengua vehicular d'aquestes activitats d'hivern és en 14 casos el català, en 6 casos el castellà, el 8 casos català i castellà i en un cas àrab.

Però els motius són per falta de ganes? Per falta de temps? Per falta de diners? Els nouvinguts entrevistats ens exposen els seus punts de vista sobre les mancances, els punts positius de Lloseta i ens fan propostes per a millorar-ne l'acolliment i crear cohesió al poble.

Taula 6. Mancances de Lloseta des del punt de vista dels nouvinguts.

MANCANCES DE LLOSETA DES DEL PUNT DE VISTA DELS NOUINGUTS
1. Discriminació: a la feina, al poble i a l'ajuntament.
2. Formació: calen més classes de català, castellà i facilitats per estudiar l'examen per a treure's la nacionalitat.
3. Celebracions pròpies del país d'origen
4. Tothom parla en castellà als nouvinguts

Elaboració pròpia amb les dades de les entrevistes

Taula 7. Punts positius de Lloseta des del punt de vista dels nouvinguts.

PUNTS POSITIUS DE LLOSETA DES DEL PUNT DE VISTA DELS NOUINGUTS
1. Caràcter dels residents al poble
2. Sentir-se escoltat
3. Carnaval

4. Homenatge a la vellesa
5. Lloguers baixos

Elaboració pròpia amb les dades de les entrevistes

Taula 8. Propostes per part dels nouvinguts per a la millora de la cohesió social a Lloseta.

PROPOSTES PER PART DELS NOUINGUTS PER A LA MILLORA DE LA COHESIÓ SOCIAL A LLOSETA
1. Esport, excursions, netejar els boscos (3, 4, 5 i 6) ³³ .
2. Classes de català online i a casa amb tutors, i classes de castellà (1, 7, 10 i 11).
3. Reutilitzar edificis del poble per a fer-hi activitats socials (7).
4. Crear un grup que assessori els nouvinguts (6 i 12).
5. Disposar de classes de gestió emocional (6).
6. Crear càpsules de coneixement divulgatives, ja sigui amb cartells pel poble o amb programes de ràdio o televisió (4).
7. Revaloritzar els trets lingüístics i històrics propis de Lloseta (4).
8. Fusionar diferents tipus de música (música tradicional dels llocs d'origen dels nouvinguts amb la música tradicional d'aquí) i fer-ne concerts públics (4).
9. Establir un lloc de reunió, debat i trobada entre la població local, els nouvinguts i les polítiques (10 i 11).

Elaboració pròpia amb les dades de les entrevistes

Les entrevistes que hem fet als professionals de l'acolliment i no professionals també han donat lloc a diversos quadres que contenen les mancances en l'acolliment lingüístic, els punts positius — en aquest cas també hi ha comentaris estrictament del cas de Catalunya— i propostes per a millorar-ne la situació.

Taula 9. Mancances en l'acolliment lingüístic.

MANCANCES EN L'ACOLLIMENT LINGÜÍSTIC
1. Recursos, tant de personal, com materials i econòmics (1, 2, 3, 6, 12 i 20) ³⁴ .
2. Formació (1, 2, 3, 6, 12, 9, 10 i 11).

³³ Aquests números corresponen al codi que s'ha donat a cada informant nouvingut, així especificam d'on surt la proposta.

³⁴ Aquests codis ara corresponen als que hem assignat als professionals.

3. No hi ha prou suport institucional (3, 8, 6 i 20).
4. Canvi constant del personal de Serveis Socials de Lloseta que fa que siguin uns serveis inestables (6 i 7).
5. Estigmatització lingüística i autoodi dels nouvinguts, per exemple dels amazigòfons, un col·lectiu ben nombrós (9, 10, 11 i 12).
6. Reproducció de la política lingüística del país d'origen (12).
7. El català és una llengua més marcada a les Illes Balears que a Catalunya (12).
8. No hi ha interacció entre locals i nouvinguts (16, 17 i 15).
9. No hi ha diàleg entre l'imam de la mesquita de Lloseta i el capellà de l'església de Lloseta (15).
10. Situació irregular dels mediadors (1 i 2)

Elaboració pròpia amb les dades de les entrevistes

Taula 10. Punts positius en l'acolliment lingüístic

PUNTS POSITIVS EN L'ACOLLIMENT LINGÜÍSTIC
1. A Catalunya el Departament d'Educació dona suport als projectes i en crea (9, 10, 11 i 12).
2. Els amazigòfons del sud-est no estan tan estigmatitzats ni tenen tant d'autoodi (12).
3. Reproducció de la política lingüística del país d'origen (12).

Elaboració pròpia amb les dades entrevistes

Taula 11. Propostes per a la millora de l'acolliment.

PROPOSTES PER A LA MILLORA DE L'ACOLLIMENT
1. Col·laboració amb els països d'origen (3 i 19).
2. Defensa dels drets lingüístics tant dels locals com dels nouvinguts (20).
3. Ensenyar llengua de manera més transversal a Lloseta (6).

Elaboració pròpia amb les dades de les entrevistes

Un altre aspecte que és interessant tenir en compte al nostre diagnòstic són les diverses formes d'interacció. El tipus de comunicació predominant als establiments que emmarcam dins serveis és una comunicació interpersonal, de cara als clients, al públic. Ja hem vist que els petits comerços són

els predominants. A més, als establiments que pertanyen a sucursals de grans companyies, les interaccions també segueixen aquest patró perquè l'espai és petit i l'atenció sol ser personal. Passa de la mateixa manera als establiments dedicats a la producció.

Però també es desenvolupa una comunicació d'un a molts. Aquest tipus de comunicació té lloc quan des del comerç, per exemple, es vol fer propaganda.

L'altra possibilitat de comunicació és de molts a molts i té lloc en les xarxes de relació social que pens que cobreixen totes les comunicacions perifèriques que es produeixen fora dels espais anomenats just ara. Poden tenir lloc tant en el dia a dia entre la gent que és a un bar o que compra a un establiment, com entre els assistents a les festes patronals, les fires, les diades.

No hi ha cap enquesta d'ús de la llengua catalana a Lloseta. De fet, no hi ha cap regidoria de Normalització lingüística, absència que no sabem si va lligada a la quantitat de faltes ortogràfiques que hi ha als noms en català dels establiments —ens referim concretament a la varietat dels can, ca'n. Tal vegada si hi hagués regidoria de normalització lingüística es podria incidir en el paisatge lingüístic, com a mínim assessorant-lo, i es detectarien els dos carrers de Lloseta que informen de la prohibició d'aparcar en salat —Tot es carrer tots dos costats— i el que prohibeix l'accés "*excepto residentes*"³⁵.

Sigui com sigui, no sabem la quantitat d'ús real de les llengües que s'hi parlen. De totes maneres, diríem que el fet de ser un poble petit fa que generalment tots els comerciants i treballadors de l'ajuntament tinguin, com a mínim, competència en català —mai no he tengut cap problema perquè m'entenguessin en català.

Això no vol dir que el castellà, per exemple, no hi sigui ben present en segons quins contextos. Per exemple, un sector de l'ajuntament molt castellanitzat és el de les persones que netegen les instal·lacions públiques però també ho és l'acolliment als serveis socials.

La norma d'ús social segons la qual responem en castellà si ens hi apelen i, de la mateixa manera ens dirigim en castellà a desconeguts. De fet, aquesta és una de les mancances, la número 4, que exposen els nouvinguts entrevistats. Això passa tant als serveis públics i privats com a la producció.

Aquest *habitus* fa que la llengua catalana jugui un paper molt anecdòtic a Lloseta en l'acolliment lingüístic. Serveis Socials només fa l'acolliment en castellà, atès que l'únic taller de llengua és un taller de llengua castellana —tot i que una de les mancances és l'enfocament amb què es fa aquest taller (taula 10, proposta 3) . Això fa que la gran majoria de les persones nouvingudes s'incorporin a la societat d'acollida, en aquest cas Lloseta, en castellà.

---

³⁵ S'adjunten dues fotografies d'aquests dos carrers a l'annex 3.

De tot plegat, podem deduir que la sensibilització lingüística entre els catalanoparlants és baixa i la tendència general, sigui als comerços, a l'ajuntament o a qualsevol de les altres institucions o organitzacions és la de la confluència lingüística cap al castellà, com ja hem esmentat més amunt.

Hem de dir que, també en qualcunes entrevistes que hem fet, les dones marroquines, per exemple, que sabien català, ens han explicat sentir-se tractades millor quan parlaven en català que en castellà, però així i tot encara són poques les persones nouvingudes que, com a mínim, l'entenen (gràfic 24). No és així en el cas dels seus fills que han nascut aquí i s'han escolaritzat a Mallorca. Entenem, idò, que aquest és el canvi lingüístic que es produirà i del qual ens hem d'aprofitar. Els fills nascuts a Mallorca de nouvinguts tenen competència en català i castellà per mor de l'escola.

Pel que fa a les persones nouvingudes que tenen el castellà com a L1, moltes no veuen la necessitat d'aprendre el català, com hem vist més amunt (gràfic 24), perquè expliquen que així la gent ja els entén.

D'altra banda, també s'ha de tenir present la llengua de comunicació entre nouvinguts³⁶ que parlin amazic, àrab, portuguès, italià, búlgar, anglès, francès o alemany, que són les llengües que ens han aparegut a les enquestes d'autoresposta i entrevistes. Aquestes llengües no tenen presència a la societat més que en les relacions entre el mateix col·lectiu. En el cas de l'àrab, setmanalment se'n fan classes a la mesquita però no així de la resta, especialment de l'amazic, llengua que la majoria dels parlants nadius residents a Lloseta no varen estudiar a l'escola i no la saben ni llegir ni escriure.

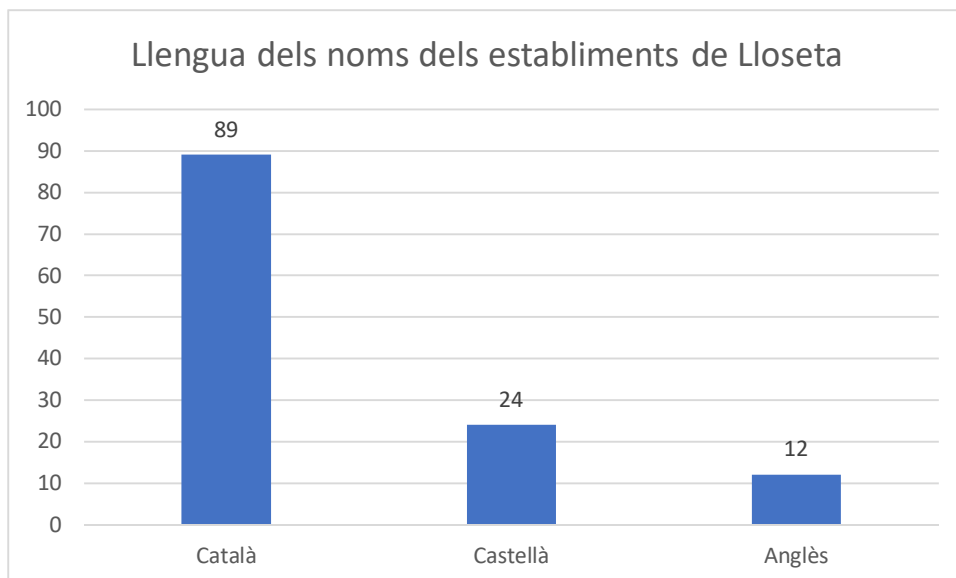
Més enllà de l'atenció lingüística, diguem-ne, personalitzada i de la comunicació de molts a molts, hi ha les comunicacions d'un a molts. Aquest tipus de comunicacions, per exemple la propaganda d'un comerç o la informació de l'ajuntament, solen ser en català o, si més no, en les dues llengües. Per exemple, per gener va obrir les portes un comerç nou, Sa caseta d'es dolç³⁷, que tot i escriure malament la contracció de la preposició 'de' i l'article salat masculí singular 'es', varen repartir propaganda en els dos idiomes oficials. Això no obstant, cal dir que hi ha molts de comerços que tenen el nom en català però la carta o l'etiquetatge dels productes, en castellà. I també hi ha establiments que tenen el nom en castellà. Endemés, alguns comerços que tenen pàgina web només la tenen en versió castellana.

Gràfic 28. Llengua dels noms dels establiments de Lloseta

---

³⁶ Llengua que desconeixem.

³⁷ Adjuntam el *flyer* a l'annex 4.

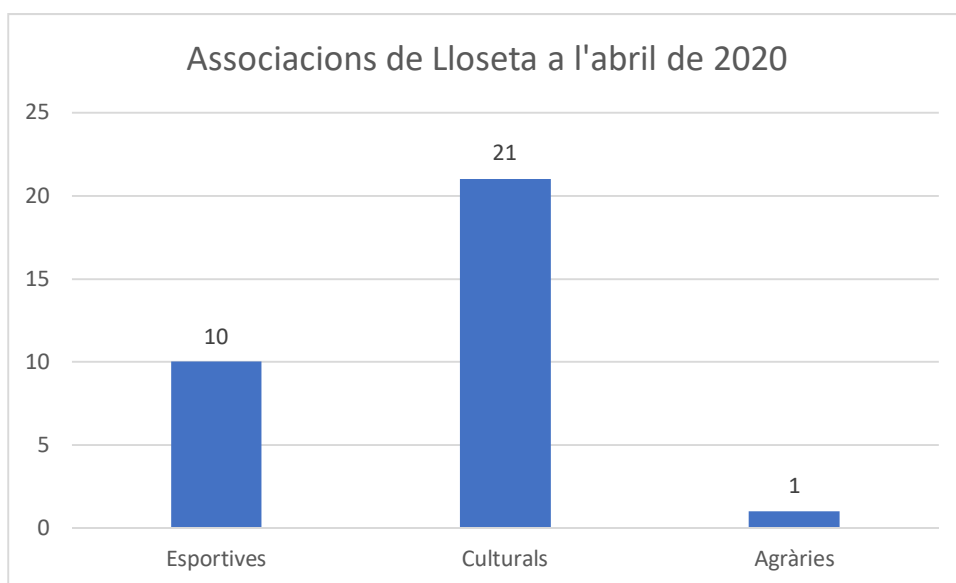

Elaboració pròpia

En tot cas, es tracta d'una valoració parcial perquè aquest no és el tema que perseguim però en parlem perquè la presència o no del català en les interaccions en tots els camps de la nostra comunitat, pot contribuir a augmentar la sensació de necessitat d'aquesta llengua per als nouvinguts. De totes maneres, això implicaria fer un estudi més ampli i revisar també la llengua dels esdeveniments culturals que es fan al poble, estudi que no farem.

El que sí que hem estudiat és l'associacionisme de Lloseta i és prou elevat: 32 associacions, de les quals 21 són culturals. Al Registre d'Entitats Jurídiques del Govern de les Illes Balears ens indica que l'any 2006 es va crear una Asociación Argentina del Raiguer de Mallorca amb domicili al carrer Mossèn Andreu Llabrés Feliu 10, baixos, però ara ningú no en sap res. La participació dels nouvinguts en aquestes associacions és nul·la.

Gràfic 29. Associacions de Lloseta a l'abril de 2020

Elaboració pròpia

El que farem abans de passar a exposar els objectius i la finalitat serà una taula amb un DAFO com a conclusió del diagnòstic, és a dir, una taula de les debilitats, amenaces, fortaleSES i oportunitats que preveim que tindrà el nostre projecte.

Taula 12. DAFO

	ASPECTES NEGATIUS	ASPECTES POSITIUS
ASPECTES INTERNS	<p>DEBILITATS</p> <p>1-Manca de col·laboració dels residents per no sentir-ho com un projecte necessari.</p> <p>2-Dificultat per als nousvinguts d'inserir-se en grups socials sovint ja tancats.</p> <p>3-Prejudicis envers els nousvinguts per part dels locals que desemboquen en actituds discriminatòries.</p> <p>4-El fet que Lloseta s'hagi convertit en un poble dormitori fa que molts dels seus residents no facin vida —ni social ni econòmica— al poble.</p>	<p>FORTALESES</p> <p>1-Renovació del projecte d'acolliment dels Serveis Socials de Lloseta.</p> <p>2-Voluntat per part del professorat de teatre de Lloseta d'acostar-se als nousvinguts a través del teatre.</p> <p>3-Voluntat per part dels nousvinguts d'aprendre el català i el castellà.</p> <p>4-El canvi lingüístic i cultural que suposen les segones generacions de nousvinguts.</p> <p>5-Reforma del projecte lingüístic de centre del CEIP Es Puig.</p>
ASPECTES EXTERNS	<p>AMENACES</p> <p>1-Manca de pressupost.</p> <p>2-Manca de col·laboració per part de l'Ajuntament de Lloseta o d'altres entitats.</p>	<p>OPORTUNITATS</p> <p>1-Recerca de subvencions tant a nivell municipal, autonòmic, estatal o europeu.</p>

Elaboració pròpia

3.3.Objectius i finalitat

La finalitat del projecte és augmentar la participació social dels residents del poble en la recerca de les seves necessitats com a comunitat i en la creació de solucions enginyoses que permetin donar lloc a uns objectius comuns que, alhora, creïn cohesió social. Per aconseguir això, però, ens centrarem

en l'intercanvi lingüístic i cultural, atès que entenem, a més, el projecte com una actuació en la línia de la normalització lingüística del català. Per aquest motiu, en tots els casos, la llengua de cohesió i vehicular serà el català.

A més, ens adherim a l'afirmació d'Isidor Marí: “Un sistema d'acolliment que es desentengui de l'objectiu públic de facilitar que el català esdevingui llengua comuna està actuant en contra de la seva missió, generant segregació lingüística, cultural i social” (Marí 2005: 11).

És de les propostes d'aquest mateix autor, d'Isidor Marí (2005 i 2007) que partim per a l'establiment dels objectius d'activitats. Dels seus articles “Un projecte intercultural compartible per tothom” (2005) i “Immigració, inclusió social i integració lingüística” (2007) hem extret aquests quatre paquets de conceptes:

Taula 13. Còpia de la taula 2. Paquets de conceptes

1. Interculturalitat; sostenibilitat; concepte obert de ciutadania; integració de dos processos de reconeixement, i glocalització
2. Acomodació dels espais públics a la diversitat
3. Pacte de drets i deures entre la societat receptora i la nouvinguda
4. Adaptació multidireccional

Elaboració pròpia

Entendrem el primer paquet com l'enfocament transversal de les activitats i per això no el posarem a cap objectiu en concret perquè és el marc que els abraça a tots. Només volem recordar l'adhesió amb els seus contres que hem manifestat al concepte de transculturalitat com quelcom a què aspiram. Així, idò, els objectius locals són els següents:

Taula 14. Objectius locals generals. Objectius locals específics.

OBJECTIUS LOCALS GENERALS	OBJECTIUS LOCALS ESPECÍFICS
1. Acomodació dels espais públics a la diversitat	1.1.Promoure l'existència de celebracions i activitats transculturals. 1.2.Incloure l'excursionisme i les rutes literàries com a activitats periòdiques per al foment de la cohesió social i la participació ciutadana. 1.3.Promoure l'intercanvi d'opinions entre els representants polítics i els residents al poble per extreure'n les necessitats i els problemes dels llosetins.

	1.4.Promoure la participació de la població nouvinguda a totes les activitats públiques que es fan al poble.
2. Pacte de drets i deures entre la societat receptora i la nouvinguda	2.1.Procurar que hi hagi una oferta formativa, tant per als nouvinguts, com per als locals i professionals, que s'adeqüi a les exigències i necessitats de tots. 2.2.Procurar que hi hagi una atenció, ajuda i seguiment de la situació de cada nouvingut des del primer moment en què s'empadronen a Lloseta.
3. Adaptació multidireccional	3.1.Promoure i procurar la col·laboració entre associacions, institucions, entitats o organitzacions. 3.2.Crear una xarxa d'acolliment local.

Elaboració pròpia

3.4.Activitats

Les estratègies metodològiques que es faran servir per a la creació i implantació de les activitats que tot seguit proposarem, seran col·laboratives, interpretatives, crítiques i transformadores.

D'una banda, seran col·laboratives i interpretatives perquè es pretén treballar a partir de les necessitats de la població amb el tècnic com a facilitador de la comprensió de la situació. Però a més, el tècnic també pretén que les activitats fomentin el pensament crític i transformador propiciant la col·laboració entre persones i/o organitzacions.

La idea és que el tècnic propiciï aquesta feina però no tendria sentit que sortís només d'ell, cal que la població participi i s'impliqui.

Dividirem les activitats en tres fases ordenades per ordre de prioritat:

Taula 15. Fases per ordre de prioritat per a la realització de les activitats del pla d'acolliment lingüístic a Lloseta

1. Primera fase: Coneixement mutu
2. Segona fase: Intercanvi lingüístic i cultural
3. Tercera fase: Creació d'una cultura pública comuna

Elaboració pròpia

Els límits entre les fases, no són sempre fàcils de delimitar i això indica que no es tracta d'uns límits totalment definits i que només són orientatius.

Pel que fa a la primera fase voldríem adherir-nos a les paraules d'Albert Serra (2007), per tal d'entendre que el punt de partida és la voluntat de conuiuure junts:

“[n]o hi ha cap possibilitat d’incorporació positiva i enriquidora si el tracte que reben els incorporats es basa en l’exploració, la marginació dels béns bàsics de què gaudeix la societat receptora, la discriminació o, directament, la xenofòbia” (Serra 2007: 31).

La segona fase implica el reconeixement i la valoració del bagatge cultural dels nouvinguts, i superades aquestes dues fases podrem arribar a la tercera.

La tercera fase és en la qual, després del contacte i intercanvi, neix una nova cultura de la qual “[...] *los determinantes culturales pasan por entre las culturas, por lo cual estas últimas ya no se caracterizan por su delimitación evidente, sino por su entrelajamiento y su comunidad*” (Welsch 2011: 14). Cercam la creació d’una cultura pública comuna de què parlava el PNPI.

Creim que la interculturalitat pot ser un model adequat per a la motivació de les activitats de la primera i segona fase però, una vegada aconseguit, el reconeixement i intercanvi, la creació d’una cultura pública comuna hauria de ser l’estendard que guiàs el camí. Per això, la tercera fase és transversal i suposaria un nou enfocament en el model d’incorporació de nous membres a la comunitat de Lloseta. Ara bé, arribar a la tercera fase no implica la fi de les activitats per a la millora de la incorporació de nous membres a Lloseta sinó que crearia un nou marc conceptual a partir del qual continuar la feina iniciada.

A continuació exposarem en taules les propostes d’activitats per a l’acolliment lingüístic a Lloseta. La presentació de les propostes va d’aquesta manera:

- 1) Primer es mostra la taula amb l’activitat corresponent
- 2) Aquesta taula va seguida d’una breu explicació de l’activitat
- 3) Finalment torna a aparèixer una taula més en la qual s’exposen els recursos personals i materials, així com el lloguer d’espais i materials, si escau, que es necessitarien per a la realització de l’activitat en concret.

Els únics casos que no responen a aquest ordre són les activitats 2, 4 i 5; 6, 7, 8 i 9, i, per acabar, les activitats 12 i 13. En aquests casos, només la primera de totes aquestes activitats conté l’apartat dos amb una explicació que és extensible a la resta d’activitats.

Amb tot, idò, creim que abans de començar a exposar les activitats una per una hem d’advertir que el que farem aquí són unes propostes en línies generals. Cada proposta hauria de desenvolupar-se més extensament en el cas que es desenvolupessin. Però per a aquest desenvolupament més extens, cal una adaptació multidireccional, és a dir, una col·laboració entre tots els agents socials implicats.

Taula 16. Activitat 1a.

ACTIVITAT	FASE	TEMPORITZACIÓ	OBJECTIUS A QUÈ RESPON
1			

Millorar els tallers de llengua als Serveis Socials	1	Freqüència	Generals
		Dues vegades per setmana durant tres mesos Octubre - Desembre	1, 2 i 3
		Hores diàries	Específics
		1 hora i 30 min.	1.4., 2.1., 2.2. , 3.1. i 3.2.
		Hores totals	
		36 hores (24 sessions)	

Elaboració pròpia

Una de les treballadores socials dels Serveis Socials de Lloseta entrevistades, Sònia, ens va explicar la ineficàcia dels tallers de llengua que es feien als Serveis Socials de Lloseta per a persones nouvingudes. Aquests tallers de llengua són només de llengua castellana i, ens explicava l'entrevistada, que són massa tradicionals i se centren massa en saber escriure més que en tenir competència oral i comunicativa. Ella mateixa va proposar que aquests tallers es desenvolupassin de manera vivencial, entenent per això l'aprenentatge *in situ*, al carrer. Sònia proposava d'anar a comprar a una botiga i aprendre el nom de les fruites, els nombres, el valor dels diners en comparació amb els del seu país d'origen.

Pens que si es fes així com proposava la treballadora social permetria fer, amb els mateixos recursos que tenen ara, aquesta mena d'escoleta que organitza Cornellà Sense Fronteres, com ens explica Istar Montull a l'entrevista, o els tallers que fa Aina Pérez a Manacor. Així, si recordam les primeres taules resum de les propostes dels documents buidats, veurem que, si l'enfocament pateix d'aquesta base més dinàmica i vivencial, a través d'aquestes tallers de llengua, la qual s'hauria d'enfocar de manera transversal, no només es pot treballar el coneixement de l'entorn sinó que també pot contribuir al coneixement mutu entre nouvinguts i locals.

Per això proposam que la primera activitat sigui la millora dels tallers de llengua dels Serveis Socials i per millora entenem la introducció del català com a llengua vehicular dels tallers i el canvi d'enfocament.

La durada d'aquesta activitat està pensada per a tres mesos, però si funciona es proposa que se'n facin tres edicions a l'any perquè arribin al moment en què arribin, els nouvinguts s'hi puguin apuntar.

Creim que aquesta activitat podria entrar en el conveni que l'Ajuntament de Lloseta té amb els Serveis Socials de Lloseta. A l'entrevista que feim a Maria Antònia Crespi, la cap de servei dels

Serveis Socials de Lloseta, se'ns explica com la persona responsable de desenvolupar els tallers de llengua als Serveis Socials de Lloseta és la integradora.

Es podria emmarcar l'activitat en l'oferta formativa dels Serveis Socials de Lloseta així com les condicions necessàries per a l'accés a aquesta formació: l'empadronament.

També les dues entrevistades, la cap de servei i la treballadora social, fan èmfasi en el canvi constant de la plantilla dels Serveis Socials de Lloseta que fa que els usuaris no s'acabin d'adaptar al personal. Amb tot, però, creim que en el marc del conveni Ajuntament-Serveis Socials, es podria incloure la figura del dinamitzador lingüístic per tal que aquest s'encarregàs exclusivament d'aquests tallers de llengua, cosa que permetria que aquests tallers s'impartissin per professionals de la llengua catalana, així com també que la integradora se centràs en altres tasques igualment necessàries. De fet, creim que la delegació territorial de l'Obra Cultural Balear podria prendre part d'aquesta activitat, atès que és a través d'aquesta organització que es realitzen classes de català gratuïtes a Lloseta.

La segona activitat pot funcionar com a complement de la primera i/o continuació del que els nouvinguts han après als tallers de llengua.

Taula 17. Activitat 1b.

ACTIVITAT 1	RECURSOS PERSONALS	RECURSOS MATERIALS		LLOGUER / CESSIÓ D'ESPAIS	LLOGUER / CESSIÓ DE MATERIALS
	Realització	Fungible	Inventariable		
	Un dinamitzador lingüístic	- 15 quaderns	- Fotocopiadora		Cessió
	Assistents	- 1 paquet de 50 bolígrafs	- Projector	Cessió	- Fotocopiadora
	Entre 10 i 15	- 1 paquet de 72 pintures	- 20 cadires	Una sala dels Serveis Socials	- Projector
	Coordinació	- 4 paquets de 5 gomes	- 10 taules	Lloguer	- 20 cadires
	- Serveis Socials	- 1 paquet de 8 retoladors per a la pissarra		Res	- 10 taules
	- Delegació territorial de l'OCB a Lloseta	- 1 paquet de 50 llapis			Lloguer
		- 1 paquet de 4 esborradors de pissarra			Res
		- Difusió en paper (25 cartells) i xarxes socials			

Elaboració pròpia

Taula 18. Activitat 2a.

ACTIVITAT 2	FASE	TEMPORITZACIÓ	OBJECTIUS A QUÈ RESPO
Celebració del Dia Internacional de les Persones Migrades	2	Freqüència	Generals
		Un dia: 18 de desembre	1 i 3
		Hores diàries	Específics
		6 hores	1.1., 1.4. i 3.1.
		Hores totals	
		6 hores	

Elaboració pròpia

Pens que les celebracions són les activitats que, ara per ara, serien més fàcils d'implantar al poble per tot el context social i econòmic. Aquestes tres celebracions proposades pretenen cercar el coneixement mutu i l'intercanvi. Pensam que han de ser activitats que se celebrin a la plaça central del poble, plaça d'Espanya, per facilitar la participació o si més no, la curiositat de la major quantitat de persones.

Pensam que en el cas de la celebració de l'any nou amazic, l'Associació d'Amics de la tercera edat, així com ha fet en d'altres celebracions municipals, per exemple, preparant una xocolatada, podria prendre part d'aquesta celebració. L'Ajuntament podria cedir aliments per a la celebració i els membres de l'Associació d'Amics de la tercera edat, juntament amb els amazics del poble, podrien preparar el menjar per a aquell dia. Aquesta celebració podria considerar-se una mena d'activitat prelingüística. Això ja crea un marc d'intercanvi i avança cap a la fase dues. Com a tota celebració no hi pot faltar la música, i en aquest cas, s'hauria de comptar amb la presència de música amaziga, i si té lletra, en amazic.

Un dels principals problemes que veim en la celebració d'aquest any nou és l'estigmatització lingüística i cultural del col·lectiu amazic, majoritàriament rifeny, un col·lectiu que, com ens explica Carles Múrcia a la seva entrevista, és el més estigmatitzat entre els amazics.

En els casos de les celebracions del Dia Internacional de la Llengua Materna i del Dia Internacional de les Persones Migrades, es proposa la col·laboració entre els Serveis Socials, el CEIP Es Puig de Lloseta, la Revista de Lloseta i S'Ateneu. Per exemple, els alumnes de l'escola podrien dedicar la setmana en qüestió a les llengües maternes i a les persones migrades i aprofitar l'experiència que

molts dels alumnes ja tenen. Així mateix ho podrien fer els alumnes del taller de llengua dels Serveis Socials. Així, a través de tècniques *story telling*, per exemple, podrien crear uns productes que es poguessin compartir per les xarxes i/o exposar a la plaça d'Espanya de Lloseta el dia en qüestió i després temporalment a Sa Mina i/o a Ca n'Hereu.

A més, atès que seria una celebració d'un dia es proposa que el dia concret se celebrin taules rodones amb la participació de persones de totes les edats i procedències que parlin de l'experiència de ser migrant o quina relació tenen amb la seva llengua d'origen. És aquí on el paper de la Revista de Lloseta i S'Ateneu podrien participar activament. Podrien presidir les taules rodones, preparar entrevistes, enregistrar-les, amb la participació de Foto Ramon.

Hem pensat en la col·laboració de S'Ateneu de Lloseta perquè és una associació recent de Lloseta que ofereix actes i tallers que podríem considerar contraculturals i pensam que seria un col·lectiu interessat en l'establiment, en motiu del Dia Internacional de la Llengua Materna i del Dia Internacional de les Persones Migrades, de jornades i tallers sobre els temes en qüestió. D'altra banda, com que Lloseta té una revista local, hem pensat que seria una bona idea que els mitjans de comunicació municipals hi prenguessin part.

Aquestes jornades haurien de comptar amb la participació, especialment, dels nouvinguts i en les quals es procuraria que la llengua catalana fos la vehicular. Si més no, es contemplaria la traducció simultània de les llengües d'origen al català.

Per a les celebracions proposades, ens pot servir contactar amb l'imam de la mesquita de Lloseta per a fer-ne difusió, recordant sempre, però, que la cultura pública comuna ha de ser laica

Taula 19. Activitat 2b.

ACTIVITAT 2	RECURSOS PERSONALS	RECURSOS MATERIALS		LLOGUER / CESSIÓ D'ESP AIS	LLOGUER / CESSIÓ DE MATERIALS
	Realització	Fungible	Inventariable	Cessió	
	Coordinada entre S'Ateneu, Serveis Socials, el CEIP Es Puig de Lloseta, Revista de Lloseta i Foto Ramon ³⁸	- Difusió en paper (25 cartells) per internet	- 12 taules - 200 cadires de plàstic de l'Ajuntament de Lloseta	Per al dia de la celebració: Plaça d'Espanya de Lloseta	Cessió
	Assistents			Per a l'exposició de productes resultant	- 12 taules - 200 cadires de plàstic de l'Ajuntament
	200 persones			Sa Mina i/o Can'Hereu	Lloguer
	Coordinació			Lloguer	- Equip de so
	- S'Ateneu, - Serveis Socials - CEIP Es Puig de Lloseta			Res	

³⁸ Només en cas que s'aconsegueixi la subvenció de la Direcció General de Política Lingüística (a partir d'ara DGPL).

	- Col·lectius de nouvinguts			
--	-----------------------------	--	--	--

Elaboració pròpia

Taula 20. Activitat 3a.

ACTIVITAT 3	FASE	TEMPORITZACIÓ	OBJECTIUS A QUÈ RESPON
Creació d'un club de Lectura Fàcil	1	Freqüència	Generals
		Una vegada per setmana durant tres mesos Gener - Març	1, 2 i 3
		Hores diàries	Específics
		1 hora.	1.4., 2.1., 2.2. i 3.1.
		Hores totals	
		12 hores (12 sessions)	

Elaboració pròpia

Definiria Lectura Fàcil com un moviment que pretén fer la informació accessible a tothom. L'Associació de Lectura Fàcil de les Illes Balears es va crear l'any 2016 de la mà de Pia Verger, a qui vàrem entrevistar i qui ens amplia la informació sobre aquesta mena de moviment. És per això mateix que pens que la creació d'un club de lectura fàcil a Lloseta podria contribuir no només a l'accés a la informació per part d'analfabets funcionals, dislèctics, persones amb incorporació tardana a l'educació, entre d'altres, sinó que per les directrius que segueixen els textos adaptats de lectura fàcil poden ser una eina atractiva perquè els nous nadius s'acostin a les llengües de la societat receptora. La llengua vehicular d'aquest club de lectura hauria de ser el català.

Tot plegat, oferiria la possibilitat d'ajuntar molts tipus diferents de persones i contribuiria també al coneixement mutu i a la cohesió social. Endemés, aquesta cohesió social és encara més grossa amb la proposta de la col·laboració entre Serveis Socials, la Biblioteca de Lloseta i la delegació territorial de l'Obra Cultural Balear.

Taula 21. Activitat 3b.

ACTIVITAT 3	RECURSOS PERSONALS	RECURSOS MATERIALS		LLOGUER / CESSIÓ D'ESP AIS	LLOGUER / CESSIÓ DE MATERIALS
	Realització	Fungible	Inventariable		
	Un dinamitzador lingüístic	- 15 quaderns	- Fotocopiadora*		Cessió
	Assistents	- 1 paquet de 50 bolígrafs ³⁹	- Projector*	Cessió	- Fotocopiadora*
	Entre 10 i 15	- 1 paquet de 72 pintures*	- 20 cadires*	Una sala dels Serveis Socials	- Projector*
	Coordinació	- 4 paquets de 5 gomes*	- 10 taules*	Lloguer	- 20 cadires*
	- Serveis Socials	- 1 paquet de 8 retoladors p a la pissarra*		Res	- 10 taules*
	- Biblioteca municipal de Lloseta	- 1 paquet de 50 llapis*			Lloguer
	- Delegació territorial de l'OCB a Lloseta	- 1 paquet de 4 esborradors de pissarra*			Res
		- Difusió en paper (25 cartells) i xarxes socials			

Elaboració pròpia

³⁹ * Materials compatibles amb l'activitat 1, atès que la idea és s'aprofitin els materials fungibles que sobrin així com també l'espai a hores diferents.

Taula 22. Activitat 4a.

ACTIVITAT 4	FASE	TEMPORITZACIÓ		OBJECTIUS A QUÈ RESPON
Celebració de l'any nou amazic	1	Freqüència	Generals	
		Un dia de la segona setmana de gener	1 i 3	
		Hores diàries	Específics	
		6 hores.	1.1., 1.4. i 3.1	
		Hores totals		
		6 hores		

Elaboració pròpia

Taula 23. Activitat 4b.

ACTIVITAT 4	RECURSOS PERSONALS	RECURSOS MATERIALS		LLOGUER / CESSIÓ D'ESP AIS	LLOGUER / CESSIÓ DE MATERIALS
	Realització	Fungible	Inventariable		
	<p>Coordinada entre S'Ateneu, Serveis Socials, el CEIP Es Puig de Lloseta, Associació d'Amics de la Tercera Edat, Revista de Lloseta i Foto Ramon⁴⁰</p> <p>Com a mínim un grup de músics amazics</p>	<p>- Aliments</p> <p>- Difusió en paper (25 cartells) i xarxes social</p>	<p>- 12 taules</p> <p>- 200 cadires de plàstic de l'Ajuntament de Lloseta</p>	<p>Cessió</p> <p>Plaça d'Espanya de Lloseta</p> <p>Lloguer</p> <p>Res</p>	<p>Cessió</p> <p>- 12 taules</p> <p>- 200 cadires de plàstic de l'Ajuntament</p> <p>Lloguer</p> <p>- Equip de so</p>
	Assistents				
	200 persones				
	Coordinació				
	- S'Ateneu,				

⁴⁰ Només en el cas que el projecte sigui subvencionat per la DGPL.

	<ul style="list-style-type: none"> - Serveis Socials - CEIP Es Puig de Lloseta - Col·lectius de nouvinguts - Associació d'Amics de la tercera edat - Revista de Lloseta			
--	--	--	--	--

Elaboració pròpia

Taula 24. Activitat 5a.

ACTIVITAT 5	FASE	TEMPORITZACIÓ	OBJECTIUS A QUÈ RESPON
Celebració del Dia Internacional de la llengua materna	2	Freqüència	Generals
		Un dia: 21 de febrer	1 i 3
		Hores diàries	Específics
		6 hores	1.1., 1.4. i 3.1.
		Hores totals	
		6 hores	

Elaboració pròpia

Taula 25. Activitat 5b.

ACTIVITAT 5	RECURSOS PERSONALS	RECURSOS MATERIALS		LLOGUER / CESSIÓ D'ESPAYS	LLOGUER / CESSIÓ DE MATERIALS
	Realització	Fungible	Inventariable	Cessió	
	<p>Coordinada entre S'Ateneu, Serveis Socials, el CEIP Es Puig de Lloseta, Associació d'Amics de la Tercera Edat, Revista de Lloseta, delegació territorial de l'OCB de Lloseta i Foto Ramon⁴¹</p> <p>Com a mínim un grup de músics amazics⁴²</p>	- Difusió en paper (25 cartells) i xarxes social	- 12 taules - 200 cadires de plàstic de l'Ajuntament de Lloseta	<p>Per al dia de la celebració: Plaça d'Espanya de Lloseta</p> <p>Per a l'exposició dels productes resultants: Sa Mina i/o Ca n'Here</p>	<p>Cessió</p> <p>- 12 taules - 200 cadires de plàstic de l'Ajuntament</p> <p>Lloguer</p> <p>- Equip de so</p>
	Assistents			Lloguer	
	200 persones				
	Coordinació				

⁴¹ Només en cas de rebre la subvenció de la DGPL.

⁴² Només en cas de rebre la subvenció de la DGPL

	<ul style="list-style-type: none"> - S'Ateneu, - Serveis Socials - CEIP Es Puig de Lloseta - Col·lectius de nouvinguts - Associació d'Amics de la tercera edat - Revista de Lloseta 		<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">Res</div>	
--	---	--	---	--

Elaboració pròpia

Taula 26. Activitat 6a.

ACTIVITAT 6	FASE	TEMPORITZACIÓ	OBJECTIUS A QUÈ RESPO
Realització de la ruta literària de Guillem Català Morro	1	Freqüència	Generals
		Primer cap de setmana d'abril (un horabaixa)	1
		Hores diàries	Específics
		4 hores.	1.2. i 1.3
		Hores totals	
		4 hores	

Elaboració pròpia

Aquestes propostes d'excursions responen a una mancança que dues entrevistades nouvingudes esmentaren sobre Lloseta: la inexistència d'excursions en les quals hi participi tot el poble. Aquestes dues entrevistades consideraven que les excursions podien contribuir moltíssim al coneixement mutu i, en conseqüència a la cohesió social. A més, una altra entrevistada nouvinguda, també, ens proposava potenciar els trets lingüístics propis de Lloseta i la seva història. Per això enfocam aquestes excursions com una excusa perquè amb la llengua catalana com a llengua vehicular, es coneguin escriptors com Guillem Català Morro o Josep de Togores i Sanglada. També hi tenen presència els monuments històrics com el poblat talaiòtic de Filicumis o S'Estorell, el darrer dels quals es pot relacionar, a més, amb la literatura popular.

Així, es potencia el coneixement de l'entorn, activitats que es poden fer complementàriament als tallers de llengua de Serveis Socials, amb els quals es podria col·laborar per inserir aquestes activitats obertes a tot el públic als horaris dels tallers de llengua. Pensam que seria una activitat molt interessant per a les persones de la tercera edat, atès que, per exemple, encara moltes han conegut el famós glosador de *camilla* Guillem Català Morro.

Com a activitats formatives que són, també seria interessant la coordinació amb el CEIP Es Puig per fer-ne algunes sessions orientades directament als alumnes de primària.

Aquestes eixides poden generar una dinamització de l'economia local.

Taula 27. Activitat 6b.

ACTIVITAT 6	RECURSOS PERSONALS	RECURSOS MATERIAIS		LLOGUER / CESSIÓ D'ESP AIS	LLOGUER / CESSIÓ DE MATERIAIS
	Realització	Fungible	Inventariable	Cap	Cap
Un guia	- Difusió en paper (25 cartells) i xarxes socials	Cap			
Assistents					
Entre 20 i 30					
Coordinació					
- Serveis Socials - Associació Amics de la tercera edat - CEIP Es Puig de Lloseta					

Elaboració pròpia

Taula 28. Activitat 7a.

ACTIVITAT 7	FASE	TEMPORITZACIÓ	OBJECTIUS A QUÈ RESPON
Realització de la ruta literària de Josep de Togores i Sanglada	1	Freqüència	Generals
		Segon cap de setmana d'abril (un horabaixa)	1
		Hores diàries	Específics
		4 hores	1.2. i 1.3
		Hores totals	
		4 hores	

Elaboració pròpia

Taula 29. Activitat 7b.

ACTIVITAT 7	RECURSOS PERSONALS	RECURSOS MATERIALS		LLOGUER / CESSIÓ D'ESP AIS	LLOGUER / CESSIÓ DE MATERIALS
	Realització	Fungible	Inventariable	Cap	Cap
Un guia	- Difusió en paper (25 cartells) i xarxes socials	Cap			
Assistents					
Entre 20 i 30					
Coordinació					
- Serveis Socials - Associació Amics de la tercera edat - CEIP Es Puig de Lloseta					

Elaboració pròpia

Taula 30. Activitat 8a.

ACTIVITAT 8	FASE	TEMPORITZACIÓ	OBJECTIUS A QUÈ RESPON
Excursió i ruta històrica al poblat talaiòtic de Filicumis	1	Freqüència	Generals
		Tercer cap de setmana d'abril (un horabaixa)	1
		Hores diàries	Específics
		4 hores	1.2. i 1.3.
		Hores totals	
		4 hores	

Elaboració pròpia

Taula 31. Activitat 8b.

ACTIVITAT 8	RECURSOS PERSONALS	RECURSOS MATERIALS		LLOGUER / CESSIÓ D'ESP AIS	LLOGUER / CESSIÓ DE MATERIALS
	Realització	Fungible	Inventariable	Cap	Cap
Un guia	- Difusió en paper (25 cartells) i xarxes socials	Cap			
Assistents					
Entre 20 i 30					
Coordinació					
- Serveis Socials - Associació Amics de la tercera edat - CEIP Es Puig de Lloseta					

Elaboració pròpia

Taula 32. Activitat 9a.

ACTIVITAT 9	FASE	TEMPORITZACIÓ	OBJECTIUS A QUÈ RESPON
Excursió i ruta literària i històrica a S'Estorell	1	Frequència	Generals
		Quart cap de setmana d'abril (un horabaixa)	1
		Hores diàries	Específics
		4 hores	1.2. i 1.3.
		Hores totals	
		4 hores	

Elaboració pròpia

Taula 33. Activitat 9b.

ACTIVITAT 9	RECURSOS PERSONALS	RECURSOS MATERIALS		LLOGUER / CESSIÓ D'ESP AIS	LLOGUER / CESSIÓ DE MATERIALS
	Realització	Fungible	Inventariable	Cap	Cap
Un guia	- Difusió en paper (25 cartells) i xarxes socials	Cap			
Assistents					
Entre 20 i 30					
Coordinació					
- Serveis Socials - Associació Amics de la tercera edat - CEIP Es Puig de Lloseta					

Elaboració pròpia

Taula 34. Activitat 10a.

ACTIVITAT 10	FASE	TEMPORITZACIÓ		OBJECTIUS A QUÈ RESPON	
Tallers de gestió emocional	1	Freqüència		Generals	
		Dues vegades per setmana durant tres mesos Octubre - Desembre		1, 2 i 3.	
		Hores diàries		Específics	
		1 hora.		1.4., 2.1. i 3.1.	
		Hores totals			
		24 hores (24 sessions)			

Elaboració pròpia

La manca de coneixements en la gestió emocional és també una de les demandes d'una nouvinguda entrevistada. Ens explica que sentir-se sola en el procés migratori feia sentir-la malament i no sabia com enfrontar-s'hi. A més, tampoc no tenia doblers per pagar una psicòloga o classes particulars de gestió emocional. Per això, caldria estudiar la possibilitat d'establir un conveni entre l'ajuntament i els professors de les activitats d'hivern per tal que les persones nouvingudes que ho necessitin puguin ser ajudades.

Taula 35. Activitat 10b.

ACTIVITAT 10	RECURSOS PERSONALS	RECURSOS MATERIALS		LLOGUER / CESSIÓ D'ESP AIS	LLOGUER / CESSIÓ DE MATERIALS
	Realització	Un dinamitzador	Fungible	Inventariable	Cessió
Assistents	Entre 10 i 15	- Difusió en paper (25 cartells) i xarxes socials	Cap	- Una sala de Sa Mina	
Coordinació				Lloguer	
- Ajuntament de Lloseta				Res	
- Activitats d'hivern de Lloseta de tai chi chuan, chi kung i ioga					

Elaboració pròpia

Taula 36. Activitat 11a.

ACTIVITAT 11	FASE	TEMPORITZACIÓ	OBJECTIUS A QUÈ RESPO
Realització de cursos de teatre social	3	Freqüència	Generals
		Dues vegades per setmana durant tres mesos (Abril – Juny)	1, 2 i 3
		Hores diàries	Específics
		1 hora.	1.2, 1.3, 1.4, 2.1 i 3.1.
		Hores totals	
		24 h (24 sessions)	

Elaboració pròpia

Vàrem entrevistar el professor de teatre de Lloseta i ens va explicar que li feia voltes pel cap la idea de posar-se en contacte directe amb els col·lectius nouvinguts per convidar-los a fer teatre i vàrem pensar que havíem d'aprofitar-ne l'oportunitat. El teatre social no només pot ajudar a entendre els problemes a què ens enfrontam dia a dia, sinó que també és un espai magnífic per a l'aprenentatge d'una llengua. Així, assegurant-nos que el català sigui la llengua de les obres que es representin, pensam que pot ser un lloc idoni per a la participació ciutadana i l'augment de la presa de consciència en la solució de les pròpies dificultats com a comunitat.

Taula 37. Activitat 11b.

ACTIVITAT 11	RECURSOS PERSONALS	RECURSOS MATERIALS		LLOGUER / CESSIÓ D'ESP AIS	LLOGUER / CESSIÓ DE MATERIALS
	Realització	Fungible	Inventariable		
Un professor	- Difusió en paper (25 cartells) i xarxes socials	Cap			
Assistents				Cessió	
Màxim 15				- Teatre de Lloseta	
Coordinació				Lloguer	
- Serveis Socials - Activitats d'hivern de Lloseta de Teatre - Associació d'Amics de la tercera edat				Res	
					Cap

Elaboració pròpia

Taula 38. Activitat 12a.

ACTIVITAT 12	FASE	TEMPORITZACIÓ	OBJECTIUS A QUÈ RESPO
Curs de formació per a l'ensenyament de l'amazic	3	Freqüència	Generals
		Dues vegades per setmana durant dos mesos i mig (Octubre – Desembre)	1, 2 i 3.
		Hores diàries	Específics
		1 hora.	1.4., 2.1. i 3.1.
		Hores totals	
		20 hores (20 sessions)	

Elaboració pròpia

A Catalunya des de l'any 2005 s'ensenyen l'amazic, l'àrab, el bengalí, el neerlandès, el portuguès, el romanès, el rus, l'ucraïnès i el xinès, de manera extraescolar i amb el finançament del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya. Com hem vist al diagnòstic, el col·lectiu de nouvinguts més potent a Lloseta és el de marroquins, molts dels quals rifenys. Aleshores, pensam que una manera de valorar el bagatge cultural i lingüístic dels nouvinguts, és seguir les passes de Catalunya i implantar les classes d'amazic com a extraescolars, atès que d'àrab ja n'hi ha a la mesquita de Lloseta.

Entenem que caldria fer molta feina amb l'estigmatització lingüística, però després de comentar-ho als entrevistats marroquins de Lloseta, tot i que al començament no en veien la necessitat, els va semblar bona idea.

Per poder ensenyar amazic els potencials professors haurien, primer, d'assistir a una formació, com es va fer a Catalunya —la de Catalunya durava 20 hores: Abdellah, Chadia, Fatima i Carles Múrcia ens en parlen a les entrevistes que els férem. Aquesta formació, l'hauria d'impartir una persona com Carles Múrcia⁴³, qui, de fet, va impartir la de Catalunya. Per això, en funció de la persona que la impartís i del seu lloc de procedència, s'hauran de contemplar les despeses de desplaçament del docent. Per això creim que aquesta activitat seria viable si l'Ajuntament de Lloseta es fusionàs

⁴³ Vegeu l'entrevista que s'adjunta als annexos.

amb la resta d'ajuntaments de la Mancomunitat del Raiguer i es repartissin les despeses, per exemple. També es pot pensar en una gestió a nivell de comunitat autònoma.

En tot cas, la subvenció de la Direcció General de Política Lingüística seria estrictament necessària si l'Ajuntament de Lloseta pretén posar en marxa aquesta formació sol.

Aquesta formació per a l'ensenyament d'amazic permetria posar en marxa la següent activitat 13.

Taula 39. Activitat 12b.

ACTIVITAT 12	RECURSOS PERSONALS		RECURSOS MATERIALS		LLOGUER / CESSIÓ D'ESP AIS	LLOGUER / CESSIÓ DE MATERIALS
	Realització	Assistents	Fungible	Inventariable		
	Un professor	Entre 10 i 15	- 15 quaderns - 1 paquet de 50 bolígrafs	- Fotocopiadora - Projector		Cessió
			- 1 paquet de 72 pintures	- 20 cadires	Cessió	- Fotocopiadora*** ⁴⁴
			- 4 paquets de 5 gomes	- 10 taules	- Una sala de Ca n'Hereu	- Projector*** - 20 cadires*** - 10 taules***
			- 1 paquet de 8 retoladors per a la pissarra		Lloguer	Lloguer
	- Col·lectius de nouvinguts - La resta de la població resident a Lloseta		- 1 paquet de 50 llapis - 1 paquet de 4 esborrado de pissarra - Difusió en paper (25 cartells) i xarxes socials		Res	Res

Elaboració pròpia

⁴⁴ ***Es poden compartir amb els materials inventariables que s'empren per a les classes de català organitzades per l'OCB.

Taula 40. Activitat 13a.

ACTIVITAT 13	FASE	TEMPORITZACIÓ	OBJECTIUS A QUÈ RESPON
Ensenyament de l'amazic	3	Frequència	Generals
		Dues vegades per setmana durant tres mesos (Octubre – Desembre)	1, 2 i 3.
		Hores diàries	Específics
		1 hora.	1.4., 2.1. i 3.1.
		Hores totals	
		24 hores (24 sessions)	

Elaboració pròpia

Taula 41. Activitat 13b.

ACTIVITAT 13	RECURSOS PERSONALS		RECURSOS MATERIALS		LLOGUER / CESSIÓ D'ESP AIS	LLOGUER / CESSIÓ DE MATERIALS
	Realització	Assistents	Fungible	Inventariable		
	Un professor	Entre 10 i 15	- 15 quaderns - 1 paquet de 50 bolígrafs	- Fotocopiadora - Projector		Cessió
			- 1 paquet de 72 pintures - 4 paquets de 5 gomes - 1 paquet de 8 retoladors	- 20 cadires - 10 taules		- Fotocopiadora*** ⁴⁵ - Projector*** - 20 cadires*** - 10 taules***
			per a la pissarra		- Una sala de Ca n'Hereu	
			- 1 paquet de 50 llapis - 1 paquet de 4 esborrado de pissarra		Lloguer	Lloguer
			- Difusió en paper (25 cartells) i xarxes socials		Res	Res

Elaboració pròpia

⁴⁵ ***Es poden compartir amb els materials inventariables que s'empren per a les classes de català organitzades per l'OCB.

Taula 42. Activitat 14a.

ACTIVITAT 14	FASE	TEMPORITZACIÓ		OBJECTIUS A QUÈ RESPO	
Establiment d'un dia de reunió trimestral entre representants polítics i residents de Lloseta per recollir els problemes i necessitats dels residents nouvinguts	2	Frequència		Generals	
		Una vegada cada tres mesos		1 i 3	
		Hores diàries		Específics	
		Indeterminades		1.4., 3.1. i 3.2.	
		Hores totals			
		Indeterminades			

Elaboració pròpia

El Consell Assessor per a la Integració de les Persones Immigrants de les Illes Balears, constitueix una fita important en la recerca de les necessitats dels nouvinguts a les Illes Balears. Tenir una mena de delegacions als municipis seria molt necessari per al seu funcionament i per a la recerca més eficaç i personalitzada de solucions.

Taula 43. Activitat 14b.

ACTIVITAT 14	RECURSOS PERSONALS	RECURSOS MATERIALS		LLOGUER / CESSIÓ D'ESPAIS	LLOGUER / CESSIÓ DE MATERIALS
	Realització	Fungible	Inventariable		
	Equip de govern de l'Ajuntament de Lloseta	Cap	- Una taula grossa -16 cadires		
	Assistents			Cessió	Cessió
	16 persones			Sala de reunions de l'Ajuntament de Lloseta	- Una taula grossa -16 cadires
	Coordinació			Lloguer	Lloguer
	- Els set membres de l'equip de govern de l'Ajuntament de Lloseta - Quatre representants dels col·lectius de nouvinguts de Lloseta - Quatre representants de la resta			Res	Res

	de residents de Lloseta - Consell Assessor per a la Integració de les Persones Immigrants de les Illes Balears			
--	---	--	--	--

Elaboració pròpia

Taula 44. Activitat 15a.

ACTIVITAT 15	FASE	TEMPORITZACIÓ		OBJECTIUS A QUÈ RESPON
Crear una associació que vetlli per a la participació i cohesió social	3	Frequència		Generals
		Anual		1, 2 i 3
		Hores diàries		Específics
		Indeterminades		1.3., 1.4., 2.2., 3.1.
		Hores totals		i 3.2.
		Indeterminades		

Elaboració pròpia

Aquestes dues darreres activitats només es proposen com a punts a tenir en compte per al futur. Creim que les dues són necessàries perquè el poble avanci cap a un major autoconeixement, manteniment, supervisió i millora de les activitats d'acolliment lingüístic. Ara bé, creim que aquestes activitats han de sorgir del poble i són molt més difícils de preveure que les que hem vist fins ara.

Taula 45. Activitat 15b.

ACTIVITAT 15	RECURSOS PERSONALS	RECURSOS MATERIALS		LLOGUER / CESSIÓ D'ESP AIS	LLOGUER / CESSIÓ DE MATERIALS
	Realització	Fungible	Inventariable	Cessió - Una sala de Sa Mina Lloguer Res	Indeterminat
Residents de Lloseta	- Indeterminat	- Indeterminat			
Assistents					
Sense límit					
Coordinació					
- Residents de Lloseta					

Elaboració pròpia

3.5.Pressupost

Fins aquí exposam totes les activitats que creim que haurien de formar part d'aquest primer pla pilot d'acolliment lingüístic a Lloseta. A continuació exposam el pressupost de totes les activitats.

Hem contemplat dues possibilitats: una amb el pressupost mínim i l'altra pensant que o bé l'Ajuntament de Lloseta decideix i pot invertir-hi més pressupost o ha rebut la subvenció de la DGPL.

A l'opció amb el pressupost mínim hem llevat els doblers que es destinarien al reportatge i muntatge de les celebracions i les activitats 12 i 13, atès que són les que més pressupost i coordinació impliquen.

Si els materials fungibles es compren al comerços de Lloseta, aquest pla d'acolliment lingüístic pot contribuir, a més, a la dinamització econòmica del municipi.

En tots els casos, el pressupost és aproximat i sempre variarà. Es pretén, per tant, motivar l'Ajuntament de Lloseta perquè presenti aquestes propostes a les subvencions que la Direcció General de Política Lingüística de les Illes Balears atorga. En aquest cas, la línia per a la qual podria optar l'Ajuntament de Lloseta seria la b:

“b) Projectes municipals de dinamització lingüística mitjançant la contractació de personal dinamitzador, directament o a través de serveis de dinamització, amb les finalitats següents:

- Fomentar el coneixement de la llengua catalana i augmentar-ne l'ús social entre la població nouvinguda en general, especialment en nuclis amb escassa presència del català.
- Promoure l'ús de la llengua catalana entre els professionals que tenen un contacte més directe amb la població nouvinguda i que exerceixen de models lingüístics.
- Implicar les organitzacions ciutadanes per dur a terme accions de dinamització de l'ús de la llengua catalana.
- Organitzar activitats culturals i de coneixement de l'entorn per generar un sentiment d'arrelament i cohesió social.
- Promoure la cohesió social mitjançant el contacte cultural i lingüístic i la interrelació entre la població nouvinguda i la resta del veïnatge” (BOIB 77 de 23 de juny de 2018. Fascicle 108 - Sec.III, pàg.21442).

Per a aquesta línia es destinen 80.000€, amb la qual cosa, Lloseta podria ser un dels municipis subvencionats per la Direcció General de Política Lingüística. Aleshores, caldria tenir en compte les despeses subvencionables i els punts que s'atorguen en funció de les característiques de les activitats. Per tant, les activitats que es proposin aspiraran a rebre aquesta subvenció tot i que hi afegirem observacions d'elements prescindibles en cas de no ser subvencionats.

En tots els casos es tracten d'activitats pilot que no tenen precedent al poble. Per aquest motiu i també pel motiu econòmic, hem decidit iniciar les propostes, per exemple de tallers, amb grups reduïts d'entre 10 i 15 persones. Així en aquests casos només cal una persona, un dinamitzador, que

s'encarregui del taller i s'abarateixen els costos. Ara bé, aspiram que una vegada posades en marxa aquestes activitats, si han tengut bona acollida, els grups i els assistents s'ampliïn.

Cal també explicar que s'aspira a un acord amb l'Ajuntament perquè se cedesquin els espais en els quals proposam que es realitzin les activitats. De fet, per facilitar aquesta sessió d'espais es proposa tenir en compte els dies i horaris de les realitzacions de les activitats d'hivern de Lloseta del curs 2019-2020 que mostram a la imatge⁴⁶ següent. S'hi mostren activitats esportives, artístiques, de manualitats i artesanía, de noves tecnologies i d'idiomes.

De les activitats esportives ens manquen els horaris de les classes de ball de bot i de les activitats d'ensenyament d'idiomes, ens manquen els horaris de les classes d'àrab que es fan a la mesquita de Lloseta.

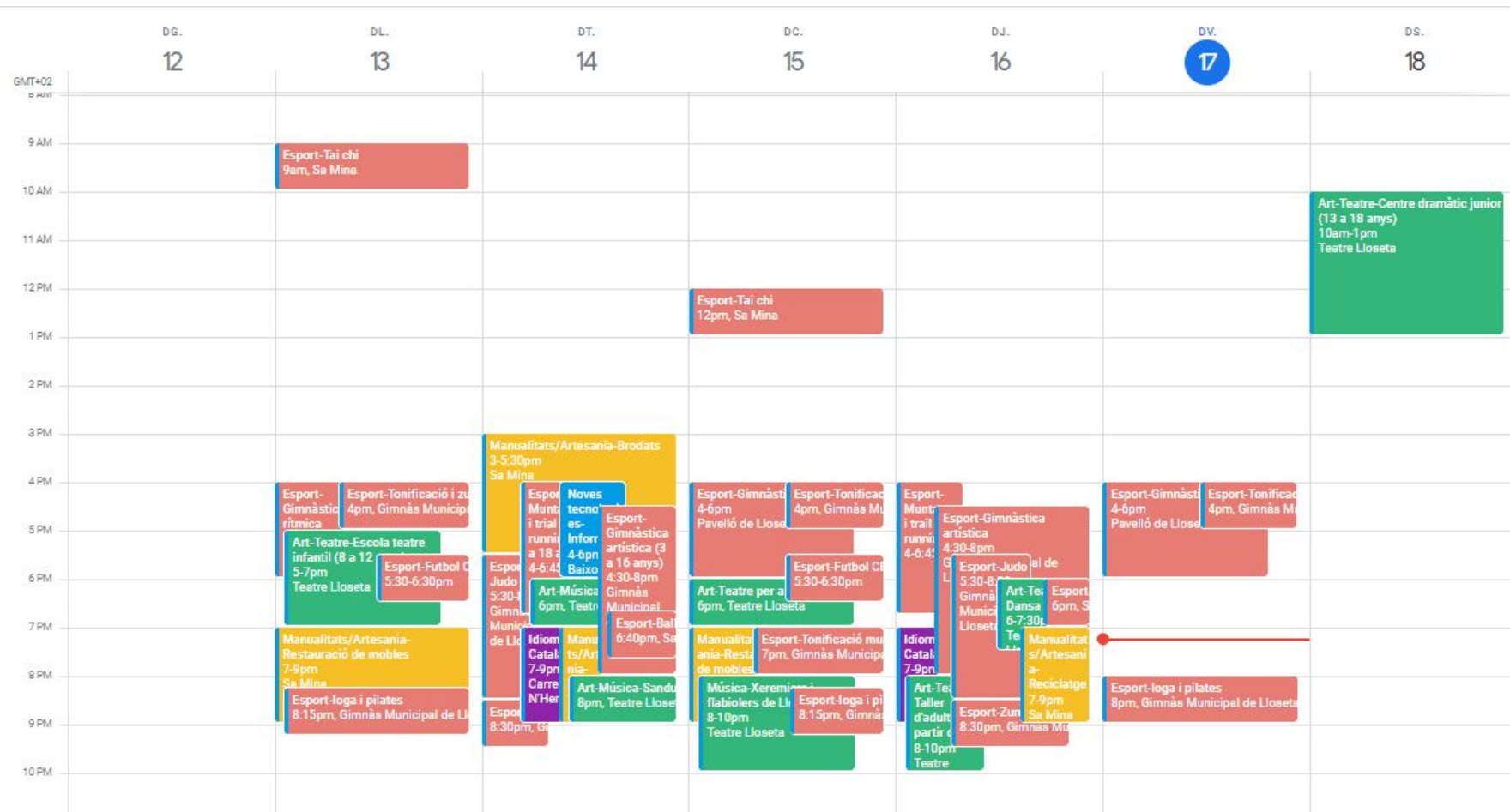
El que pretenem és mostrar com la immensa majoria d'aquestes activitats es realitzen els horabaixes, especialment a partir de les 16 i generalment fins a les 20:30. Només en tenim tres que es fan durant el matí: tai chi, dilluns i dimecres i teatre de 13 a 18 anys, els dissabtes dematí.

La qüestió és que totes aquestes activitats d'hivern que es fan a Lloseta, tenen un conveni amb l'Ajuntament de Lloseta, a través del qual l'Ajuntament els cedeix l'espai.

---

⁴⁶ Les activitats de color **rosat** són **esportives**;
les de color **verd**, **artístiques**;
les de color **groc**, de **manualitats i artesanía**;
les de color **blau**, de **noves tecnologies**
les de color **lila** d'**idiomes**.

Imatge 3. Horaris de les activitats d'hivern de Lloseta del curs 2019-2020.

Realització pròpia a partir dels horaris de les activitats d'hivern de Lloseta del curs 2019-2020

Gairebé totes les activitats que es proposen pretenen aprofitar la cessió d'espais que ja es fa per part de l'Ajuntament a les activitats d'hivern de Lloseta. De fet al "Text refós de l'ordenança reguladora de la taxa per la utilització per particulars d'edificis o instal·lacions municipals"⁴⁷ aprovat al plenari de dia 23/5/2016 i publicat al BOIB 93/2016, data 23/7/2016, s'especifica els "actes sense taquilla de les entitats ciutadanes de Lloseta" com a exemptes de pagar tarifes per a llogar els espais públics del poble. És també per això que en totes les activitats que proposam s'apela a una col·laboració entre diverses entitats del poble.

Expliquem-ho activitat per activitat. Creim que podria funcionar de la següent manera:

1) Millora dels tallers de llengua als Serveis Socials

Ja es fan tallers de llengua. Només es proposa la millora. L'espai hauria de ser el mateix en el qual es fan aquests tallers de llengua actualment als Serveis Socials de Lloseta, amb la qual cosa, no caldria llogar cap espai sinó millorar el servei que es dona en aquest espai.

2) Celebració del Dia Internacional de les Persones Migrades

No s'ha de pagar res per a la cessió de l'espai perquè l'activitat està prevista que se celebri a la plaça d'Espanya de Lloseta. S'ha de notificar amb temps (quinze dies com a mínim) i tal vegada és possible que s'hagi de pagar una taxa simbòlica per a l'expedició d'un document que ens acrediti la celebració d'aquesta activitat i/o la mobilització dels cossos policials locals. En tot cas, no contemplam aquesta taxa al pressupost.

3) Creació d'un club de Lectura Fàcil

Creim que la mateixa sala que s'emprà per a la realització dels tallers de llengua es podria emprar per a la realització del club de Lectura Fàcil. Això permetria no només l'aprofitament del material inventariable i de l'espai sinó també del material fungible.

Pensam que és una activitat que es pot incloure al pla d'acolliment que just aquests mesos renoven els Serveis Socials de Lloseta. Així l'Ajuntament també cediria la sala.

4) Celebració de l'any nou amazic

No s'ha de pagar res per a la cessió de l'espai perquè l'activitat està prevista que se celebri a la plaça d'Espanya de Lloseta. S'ha de notificar amb temps (quinze dies com a mínim) i tal vegada és possible que s'hagi de pagar una taxa simbòlica per a l'expedició d'un document que ens acrediti la celebració d'aquesta activitat i/o la mobilització dels cossos policials locals. En tot cas, no contemplam aquesta taxa al pressupost.

5) Celebració del Dia Internacional de la Llengua Materna

47

<file:///C:/Users/usuari/Downloads/20180119_Ordenan%C3%A7a%20fiscal%20reguladora%20de%20la%20taxa%20per%20utilitzaci%C3%B3%20d'Espais%20d'Edificis%20municipals.pdf >. [Consulta: 11/5/2020]

No s'ha de pagar res per a la cessió de l'espai perquè l'activitat està prevista que se celebri a la plaça d'Espanya de Lloseta. S'ha de notificar amb temps (quinze dies com a mínim) i tal vegada és possible que s'hagi de pagar una taxa simbòlica per a l'expedició d'un document que ens acrediti la celebració d'aquesta activitat i/o la mobilització dels cossos policials locals. En tot cas, no contemplam aquesta taxa al pressupost.

6) Realització de la ruta literària de Guillem Català Morro

Aquesta activitat consta d'una mobilitat al voltant del poble. Creim que basta avisar l'ajuntament. Tal vegada es podria fer signar un formulari segons el qual els organitzadors no es fan responsables de les injúries que puguin tenir els assistents.

7) Realització de la ruta literària de Josep de Togores i Sanglada

Aquesta activitat consta d'una mobilitat al voltant del poble. Creim que basta avisar l'ajuntament. Tal vegada es podria fer signar un formulari segons el qual els organitzadors no es fan responsables de les injúries que puguin tenir els assistents.

8) Excursió i ruta històrica al poblat talaiòtic de Filicumis

Aquesta activitat consta d'una mobilitat al voltant del poble i afores. Creim que basta avisar l'ajuntament. Tal vegada es podria fer signar un formulari segons el qual els organitzadors no es fan responsables de les injúries que puguin tenir els assistents.

9) Excursió a S'Estorell

Aquesta activitat consta d'una mobilitat al voltant del poble i afores. Creim que basta avisar l'ajuntament. Tal vegada es podria fer signar un formulari segons el qual els organitzadors no es fan responsables de les injúries que puguin tenir els assistents

10) Realització de tallers de gestió emocional

Per a aquesta activitat proposam la col·laboració entre les activitats d'hivern de Lloseta que fan tai chi i ioga. Es pretén, també, aprofitar el conveni ja existent per aprofitar els espais i les sessions que aquests professors realitzen.

11) Realització de cursos de teatre social

Les activitats d'hivern de Lloseta de teatre es fan al Teatre de Lloseta. Atès que volem emmarcar el teatre social com a part de l'oferta de les activitats d'hivern de teatre, la cessió de l'espai serà la que tenen ja acordada entre el professor de teatre i l'Ajuntament de Lloseta. No s'hauria de crear un conveni nou.

12) Curs de formació de l'ensenyament de l'amazic

De la mateixa manera que la delegació territorial de l'Obra Cultural Balear té un conveni mitjançant el qual se'ls cedeix gratuïtament una sala de Ca n'Hereu per a la realització de

les classes de català, pensam que aquest mateix conveni es podria establir per a les classes d'amazic.

13) Ensenyament de l'amazic

De la mateixa manera que la delegació territorial de l'Obra Cultural Balear té un conveni mitjançant el qual se'ls cedeix gratuïtament una sala de Ca n'Hereu per a la realització de les classes de català, pensam que aquest mateix conveni es podria establir per a les classes d'amazic.

14) Establiment d'un dia de reunió trimestral entre representants polítics i residents de Lloseta per recollir els problemes i necessitats dels residents nouvinguts

L'únic espai que requereix aquesta activitat és la sala de reunions, i si no es pot emprar qualsevol altra sala, de l'Ajuntament de Lloseta. Atès que es confia que sigui ell mateix el que convoqui trimestralment aquestes reunions, pensam que aquí tampoc no hi ha cap taxat de cessió d'espais públics.

15) Creació d'una associació que vetlli per la vertadera participació i cohesió social.

Pensam que aquesta associació podria ser important pel que fa a la sessió dels espais perquè, com hem vist més amunt, l'Ajuntament es referia a entitats de Lloseta i no a personalitats, exemptes de les taxes de sessió de l'espai públic.

Taula 46. Activitats amb més pressupost.

ACTIVITATS AMB MÉS PRESSUPOST						
Activitat	Honoraris	Material fungible	Material inventariable	Lloguer espa	Lloguer materia	Totals
1. Millora dels tallers de llengua als Serveis Socials	Dinamitzador lingüístic: 25€/hora x 36 hores= 900€ ⁴⁸	Material escolar (81€) i difusió (25€)= 106€	0€	0€	0€	1.006€
2. Dia Internacional de les persones Migrades	Reportatge i muntatge = 700€ ⁴⁹	Difusió= 25€	0€	0€	Equip de so bàsic= 200€	925€
3. Creació d'un club de Lectura Fàcil	Dinamitzador lingüístic: 25€/hora x 12 hores= 300€	Material escolar (20€) ⁵⁰ i difusió (25€)= 45€	0€	0€	0€	345€

⁴⁸ Pressupost que s'hauria d'incloure al conveni Ajuntament de Lloseta-Serveis Socials de Lloseta.

⁴⁹ Només en cas de rebre la subvenció de la DGPL.

⁵⁰ La resta de materials són compartibles amb els que sobrin de l'activitat 1.

4. Any nou amazic	Músics ⁵¹ amazics (700€) reportatge i muntatge ⁵² (700€)= 1.400€	Aliments (200€) i difusió (25€)= 225€	0€	0€	Equip de so bàsic= 200€	1.825€
5. Dia internacional de la llengua materna	Reportatge i muntatge = 700€ ⁵³	Difusió= 25€	0€	0€	Equip de so bàsic= 200€	925€
6. Ruta literària de Guillem Català Morro	Guia= 100€	Difusió= 25€	0€	0€	0€	125€
7. Ruta literària de Josep de Togores i Sanglada	Guia= 100€	Difusió= 25€	0€	0€	0€	125€
8. Excursió i ruta històrica al poblat talaiòtic de Filicumis	Guia= 100€	Difusió= 25€	0€	0€	0€	125€
9. Excursió i ruta literària i històrica a S'Estorell	Guia= 100€	Difusió= 25€	0€	0€	0€	125€
10. Tallers de gestió emocional	25€/hora x 24 hores= 600€	Difusió= 25€	0€	0€	0€	625€

⁵¹ Només en cas de rebre la subvenció de la DGPL.

⁵² Només en cas de rebre la subvenció de la DGPL.

⁵³ Només en cas de rebre la subvenció de la DGPL.

11. Cursos de teatre social	25€/hora x 24 hores= 600€	Difusió= 25€	0€	0€	0€	625€
12. Curs de formació per a l'ensenyament de l'amazic	50€/hora x 20 hores= 1.000€	Difusió= 25€ ⁵⁴	0€	0€	0€	1.025€
13. Ensenyament de l'amazic	25€/hora x 24 hores= 600€	Difusió= 25€	0€	0€	0€	625€
14. Reunions trimestrals	0€	Difusió= 25€	0€	0€	0€	25€
15. Creació d'una associació	Indeterminat	Indeterminat	Indeterminat	Indeterminat	Indeterminat	Indeterminat
Despeses generals	6.600€	651€	0€	0€	600€	8.451€

Elaboració pròpia

Taula 47. Activitats amb el pressupost mínim.

ACTIVITATS AMB EL PRESSUPOST MÍNIM

⁵⁴ El preu de la difusió variarà en funció de si l'activitat s'amplia a altres municipis.

Activitat	Honoraris	Material fungible	Material inventariable	Lloguer espai	Lloguer materials	Totals
1. Millora dels tallers de llengua als Serveis Socials	Dinamitzador lingüístic: 25€/hora x 36 hores= 900€ ⁵⁵	Material escolar (81€) i difusió (25€)= 106€	0€	0€	0€	1.006€
2. Dia Internacional de les persones Migrades	0€	Difusió= 25€	0€	0€	Equip de so bàsic= 200€	225€
3. Creació d'un club de Lectura Fàcil	Dinamitzador lingüístic: 25€/hora x 12 hores= 300€	Material escolar (20€) ⁵⁶ i difusió (25€)= 45€	0€	0€	0€	345€
4. Any nou amazic	0€	Aliments (200€) i difusió (25€)= 225€	0€	0€	Equip de so bàsic= 200€	425€
5. Dia internacional de la llengua materna	0€	Difusió= 25€	0€	0€	Equip de so bàsic= 200€	225€

⁵⁵ Pressupost que s'hauria d'incloure al conveni Ajuntament de Lloseta-Serveis Socials de Lloseta.

⁵⁶ La resta de materials són compartibles amb els que sobrin de l'activitat 1.

6. Ruta literària de Guillem Català Morro	Guia= 100€	Difusió= 25€	0€	0€	0€	125€
7. Ruta literària de Josep de Togores i Sanglada	Guia= 100€	Difusió= 25€	0€	0€	0€	125€
8. Excursió i ruta històrica al poblat talaiòtic de Filicumis	Guia= 100€	Difusió= 25€	0€	0€	0€	125€
9. Excursió i ruta literària i històrica a S'Estorell	Guia= 100€	Difusió= 25€	0€	0€	0€	125€
10. Tallers de gestió emocional	25€/hora x 24 hores= 600€	Difusió= 25€	0€	0€	0€	625€
11. Cursos de teatre social	25€/hora x 24 hores= 600€	Difusió= 25€	0€	0€	0€	625€
12. Reunions trimestrals	0€	Difusió= 25€	0€	0€	0€	25€
13. Creació d'una associació	Indeterminat	Indeterminat	Indeterminat	Indeterminat	Indeterminat	Indeterminat
Despeses generals	2.800€	601€	0€	0€	600€	4.001€

Elaboració pròpia

3.6.Avaluació

El pla d'acolliment lingüístic a Lloseta és un pla pilot. Mai no hi ha hagut cap pla d'aquest tipus al municipi i això ens situa en un espai d'incertesa especialment pel que fa a la rebuda d'aquestes activitats.

Una de les dificultats d'avaluació del pla d'acolliment lingüístic és que no crea un benefici tangible. Així i tot el projecte és avaluable, tot i que cal dir que els cursos i tallers tendran una avaluació que no serà la que contemplam aquí però que s'ha de tenir en compte per a complementar l'avaluació general de les activitats.

Proposam que l'avaluació es faci tant a través de metodologies tant qualitatives com quantitatives, tot i que aquesta darrera anàlisi només es farà servir a l'avaluació que comprèn el després de la realització de totes les activitats que es contemplen al pla. Hi haurà, per tant, tres moments d'avaluació: abans, durant i després.

ABANS

Es proposa difondre entre tots els residents de Lloseta un qüestionari d'autoresposta en xarxa, en català, castellà, amazic —en aquesta primera enquesta seria més útil fer-la en alfabet llatí i no tifinagh perquè la majoria de residents amazigòfons no saben llegir ni escriure en tifinagh—, àrab i anglès. En aquesta enquesta s'hi adjuntaran esquemàticament explicades les activitats que es pretenen posar en marxa juntament amb els objectius i la finalitat que es persegueixen. Un idea és la següent:

Taula 48. Activitats explicades breument

Activitats
1. Millora dels tallers de llengua als Serveis Socials
Els Serveis Socials de Lloseta només realitzen un taller de llengua castellana. Això fa que les persones nouvingudes al municipi de Lloseta estiguin en desigualtat amb la resta de residents. Per això, la millora dels tallers de llengua implica no només un canvi d'enfocament metodològic sinó també la inclusió de la llengua catalana com a vehicular de la primera acollida.
2. Celebració del Dia Internacional de les persones Migrades, de l'any nou amazic i del Dia internacional de la llengua materna.
Sabíeu que més de 600 persones empadronades al nostre municipi a l'any 2019 són d'origen estranger i gairebé la meitat provenen del Marroc? Què en sabem d'elles? I què saben elles de nosaltres? Aquestes celebracions pretenen acostar-nos, conèixer-nos,

intercanviar opinions i experiències i, sobretot, gaudir de la creació d'una nova cultura pública comuna.

3. Creació d'un club de Lectura Fàcil

La Lectura Fàcil és un moviment que pretén fer que la informació sigui accessible a tothom. Segueix unes directrius que fan que els dislèctics, analfabets funcionals, les persones amb incorporació tardana a l'alfabetització i, fins i tot els nouvinguts, tinguin accés amb més facilitat a la informació.

4. Realització d'una ruta literària de Guillem Català Morro i una altra de Josep de Togores i Sanglada, d'una excursió i ruta històrica al poblat talaiòtic de Filicumis i d'una altra excursió i ruta literària i històrica a S'Estorell

Què sabem del nostre municipi? Sabeu qui era Guillem Català Morro? I Josep de Togores i Sanglada? Sabeu que a prop de Lloseta hi ha un poblat talaiòtic i que S'Estorell té relació amb la llegenda del comte Mal? Aquestes eixides volen difondre la història de Lloseta amb una combinació perfecta d'història i exercici.

5. Tallers de gestió emocional

La situació recent de crisi ens ha fet parar més atenció a nosaltres mateixos. L'educació emocional, idò, ara més que mai, es manifesta tan necessària com pràctica.

6. Cursos de teatre social

Sabem solucionar els nostres problemes com a comunitat? Som conscients dels problemes comunitaris que tenim? Com ens hi afrontam? El teatre social no només és un teatre que pretén la reflexió col·lectiva, sinó també una eina de cohesió social.

7. Curs de formació per a l'ensenyament de l'amazic i ensenyament de l'amazic

Sabíeu que més de setanta famílies llosetines parlen amazic? N'havíeu sentit a parlar? Aquestes activitats persegueixen el coneixement mutu entre tots els residents de Lloseta.

8. Reunions trimestrals entre l'equip de govern, els representants de les associacions de Lloseta, representants dels col·lectius de nouvinguts de Lloseta i representants de

la resta de residents de Lloseta per tractar qüestions que ens afectin a tots, especialment, les necessitats i mancances a què s'enfronten els nouvinguts.

A través del diàleg es pretén obrir la porta directa dels residents llosetins en la direcció i gestió de Lloseta. Aquestes reunions trimestrals no només permetran conèixer-nos sinó també posar solució als problemes a què ens enfrontam dia a dia.

Elaboració pròpia

Taula 49. Reproducció de la Taula 12. Objectius locals generals. Objectius locals específics.

OBJECTIUS LOCALS GENERALS	OBJECTIUS LOCALS ESPECÍFICS
1. Acomodació dels espais públics a la diversitat	1.1.Promoure l'existència de celebracions i activitats transculturals. 1.2.Incloure l'excursionisme i les rutes literàries com a activitats periòdiques per al foment de la cohesió social i la participació ciutadana. 1.3.Promoure l'intercanvi d'opinions entre els representants polítics i els residents al poble per extreure'n les necessitats i els problemes dels llosetins. 1.4.Promoure la participació de la població nouvinguda a totes les activitats públiques que es fan al poble.
2. Pacte de drets i deures entre la societat receptora i la nouvinguda	2.1.Procurar que hi hagi una oferta formativa, tant per als nouvinguts, com per als locals, com per als professionals, que s'adeqüi a les exigències i necessitats de tots. 2.2.Procurar que hi hagi una atenció, ajuda i seguiment de la situació de cada nouvingut des del moment 0 en què s'empadronen a Lloseta.
3. Adaptació multidireccional	3.1.Promoure i procurar la col·laboració entre associacions, institucions, entitats o organitzacions. 3.2.Crear una xarxa d'acolliment local.

Elaboració pròpia

Taula 50. Finalitat

FINALITAT	Augmentar la participació social dels residents del poble en la recerca de les seves necessitats com a comunitat i en la creació de solucions enginyoses que permetin donar lloc a uns objectius comuns
-----------	---

que, ahora, creïn cohesió social.

Elaboració pròpia

En haver llegit les activitats, els objectius i la finalitat, el resident de Lloseta haurà de contestar aquestes breus preguntes:

Taula 51. Enquesta als residents de Lloseta abans de l'inici de les activitats

1- Creus que són unes activitats adequades per assolir els objectius i la finalitat marcats? Sí ☐ No ☐
2- Creus que són unes activitats necessàries? Sí ☐ No ☐
3- Quines canviaries?
4- Vols fer qualche comentari?

Elaboració pròpia

DURANT

Les reunions trimestrals que es proposen com a activitats també poden servir per avaluar les activitats durant la seva realització i després. En aquestes reunions l'avaluació es faria mitjançant el diàleg i es posaria l'esmentada avaluació com a un dels punts de l'ordre del dia. Així, a l'acta d'aquestes reunions s'hi anirà fent un seguiment del qual s'extreurà el resultat final del conjunt de les activitats amb una anàlisi qualitativa.

Es proposa, a més, que els dinamitzadors dels cursos dels tallers de llengua catalana i amaziga i de gestió emocional motivin els seus alumnes perquè s'enregistrin o escriguin cada setmana com a mínim una oració amb la seva opinió sobre les activitats realitzades aquella setmana. Així es va crear una mena de diari de l'alumne que serà molt útil per a l'avaluació final de les activitats.

DESPRÉS

A més del resultat global analitzat a partir de les actes de les reunions trimestrals i els resultats més concrets analitzats a partir del diari que elaboraran els alumnes dels cursos esmentats més amunt, es proposa que en acabar les eixides, cada guia passi als assistents una petita enquesta d'autoresposta com la que mostrem tot seguit. Aquesta enquesta serà molt útil per valorar la repetició o no d'aquestes activitats concretes així com el grau de satisfacció que en té l'assistent.

Taula 52. Enquesta als participants de les eixides

1. Heu après quelque cosa? Sí ☐ No ☐
2. Us ha semblat interessant? Sí ☐ No ☐
3. Us ha semblat adequada la durada de l'eixida? Sí ☐ No ☐
4. Heu conegut persones residents a Lloseta que desconexíeu? Sí ☐ No ☐
5. Ho repetiríeu? Sí ☐ No ☐
6. Ho recomanaríeu a qualcú? Sí ☐ No ☐
7. Què el que més us ha agradat?
8. Què és el que no us ha agradat?

Elaboració pròpia

En el cas de l'avaluació de les celebracions a la plaça d'Espanya de Lloseta, la mesura del nivell de participació resulta l'avaluació més senzilla. Però en aquesta anàlisi que sembla únicament quantitativa també s'ha d'introduir l'element qualitatiu i valorar-ne la participació dels col·lectius nous. Així es proposa que a la celebració del Dia Internacional de les persones Migrades, de l'any nou amazic i del Dia Internacional de la Llengua Materna, es distribueixin tiquets gratuïts per a la participació a les celebracions. Així el nombre de tiquets ens indicarà el nombre de participació.

La participació, però, també pot ser objecte d'estudi a les altres activitats. En el cas dels cursos, les rutes i les reunions trimestrals, el control de l'assistència es farà a través del dinamitzador, guia o equip de govern. Tindran un full en el qual anotaran el nombre de persones que han assistit.

Per acabar l'avaluació es podria tornar a passar un qüestionari en xarxa a tota la població resident a Lloseta, canviant el temps verbal del primer qüestionari i afegint una pregunta més:

Taula 53. Enquesta als residents de Lloseta després de la realització de totes les activitats.

1- Creus que han estat unes activitats adequades per assolir els objectius i la finalitat marcats? Sí ☐ No ☐

2- Creus que eren unes activitats necessàries? Sí ☐ No ☐
3- Quines canviaries?
4- Has acudit a qualque activitat? A quines?
5- Vols fer qualque comentari?

Elaboració pròpia

Així, us exposam un quadre en el qual es mostren les propostes d'avaluació esquemàticament:

Taula 54. Avaluació de les activitats

AVALUACIÓ DE LES ACTIVITATS		
ABANS	DURANT	DESPRÉS
- Qüestionari en xarxa d'autoresposta a tota la població resident a Lloseta	- Introducció com a punt del dia a les reunions trimestrals proposades	- Anàlisi qualitativa de les actes de les reunions trimestrals
	- Motivar els alumnes perquè elaborin un diari amb les seves opinions sobre les activitats de cada setmana	- Anàlisi qualitativa dels diaris dels alumnes complementada amb l'avaluació interna de cada activitat proposada pel realitzador
		- Enquesta d'autoresposta al final de cada eixida
		- Anàlisi quantitativa i qualitativa de l'assistència a totes les activitats
		- Reenviament modificat de l'enquesta inicial d'autoresposta

Elaboració pròpia

4. Conclusions

S'han aconseguit els objectius que esmentàvem al començament d'aquest treball: a) fer una revisió de les tendències d'acolliment a les Illes Balears; b) comparar les tendències de les Illes Balears amb les de Catalunya i País Basc, i c) crear un pla d'acolliment lingüístic a Lloseta.

Pens que podem concloure aquest treball afirmant que hi ha la manca d'una plataforma sòlida d'acolliment a les Illes Balears. Les entrevistes amb els diferents professionals, ens han mostrat com el treball en aquest camp és inestable a causa de la seva dependència de la voluntat. És així, com els mediadors d'ib-salut no ocupen un lloc de feina etiquetat amb el que realment fan. Però no només els treballadors d'ib-salut depenen de la voluntat dels polítics, sinó que moltes de les activitats, especialment aquelles que tenen a veure amb la cooperació amb els països d'origen, surten d'organitzacions sense ànim de lucre com PROSUD, i s'impulsen amb voluntariat.

El que és clar que manca a les Illes Balears, també, és una formació específica per als professionals que s'hi vulguin dedicar i per als nousvinguts perquè puguin incorporar-se amb més facilitat a la societat receptora, en aquest cas, a les Illes Balears. Laura Bosch i Aina Pérez insisteixen que un bon acolliment permet reduir molts de costos i la dependència dels Serveis Socials per part dels nousvinguts. Les Illes Balears necessiten una xarxa d'acolliment lingüístic de manera urgent.

Pens que l'aprenentatge del català per part dels nousvinguts és una de les actuacions més importants per aconseguir la normalització de la llengua catalana. Tot i que per aconseguir-ho, també cal la col·laboració dels catalanoparlants que segueixen les normes no escrites d'ús lingüístic.

D'aquí a quaranta anys ja farà gairebé un segle que les Illes Balears deixaren de ser emissors d'immigració a rebre nousvinguts, primer als anys 60 del segle XX amb la immigració de la península ibèrica i després a partir dels anys 90 del mateix segle amb la immigració extracomunitària.

Catalunya sempre ha estat coneguda com a terra d'acollida i va posar fil a l'agulla l'any 2009 amb la Llei d'acollida així com també varen crear una pàgina web magnífica amb molta informació sobre acolliment i interculturalitat —BCN Acció Intercultural. A Andalusia ha emergit el moviment STOP Rumores, ara ja estès a molts de llocs de la resta de l'estat. Això només són dos exemples petítissims.

A les Illes Balears es varen impulsar moltes iniciatives⁵⁷ per a millorar —o més ben dit, crear— les línies d'actuació en acolliment lingüístic amb el català com a llengua de cohesió⁵⁸.

L'entrada al govern de les Illes Balears de José Ramón Bauzá va suposar la desaparició de la Direcció General de Política Lingüística de les Illes Balears, la gran impulsora de totes aquestes

---

⁵⁷ Comentades al començament amb els quadres comparatius inicials del treball tot i que no hem fet esment dels pactes que es feren o dels plans municipals sobre immigració i convivència.

⁵⁸ Això va passar a les legislatures 1999-2003, 2003-2007, 2007-2011, de dues de les quals sorgiren dos pactes de progrés.

activitats, i la suspensió, en conseqüència del foment de la llengua catalana ja no només en l'acolliment lingüístic. Aquesta feta va suposar que la legislatura passada, del 2015 al 2019, la Direcció General de Política Lingüística, com ens explica Beatriu Defior a l'entrevista que li feim, ha hagut de renéixer i recuperar gairebé totes les activitats així com també el personal. Ara s'enceta una nova etapa que em dona moltes esperances.

Aquests fets polítics, com dèiem al començament, la voluntat o no d'encarrilar l'eterna normalització lingüística de la llengua catalana, iniciada ara ja fa quaranta anys, són els que regeixen, malauradament, la facilitació o no de la incorporació de nous membres a la nostra societat.

És per això que, donades les circumstàncies actuals de crisi mundial que recupera una quotidianitat utilitarista que es pren com a justificació de l'oblit de la llei de normalització lingüística de la llengua catalana —la qual sens dubte ha perdut àmbits d'ús— em deman si aquest projecte té sentit ara. Serà possible posar en marxa aquest projecte que pretén crear una cultura pública comuna de la qual la llengua catalana sigui l'element cohesionador?

Amb aquest treball vull donar una resposta afirmativa a aquesta pregunta. La política lingüística que ens colonitza les ments fa que pensem que qualsevol actuació que pretengui situar al centre una de les “altres llengües” —o així les anomena l'article 3 de la constitució espanyola— no val la pena. I assumim i ens deixam endur per l'hàbitus que regna aquest estat. Decolonitzem les nostres ments i siguem capaços de veure més enllà de les cucales predeterminades perquè, com diu Carles Múrcia a l'entrevista que li hem fet, l'única cosa que fa que la vida sigui gustosa és la diversitat.

5. Bibliografia

ARAB, Chadia. 2018. *Dames de fraises, doigts de fée. Les invisibles de la migration saisonnière marocaine en Espagne*. En toutes lettres: Casablanca.

ASTALIN, Prashant Kumar. Gener 2013. “Qualitative Research Designs: a Conceptual Framework”. *International Journal of Social Science & Interdisciplinary Research*, vol. 2 (1). En xarxa

<https://pdfs.semanticscholar.org/baa7/c8f5577b0b1798b5e9f559f5cbae32bf1a36.pdf?_ga=2.85001616.868676381.1589307036-1836764419.1589307036>. [Consulta: 12/5/2020].

BALLERMAN, Dorotea; MELIÀ, Joan. 2010. “La llengua catalana a les illes Balears i les percepcions dels nouvinguts”. *Journal of Catalan Studies*, 13. 269-295.

BEVERLEY, John. 1999. *Subalternity and Representation. Arguments in Cultural Theory*. Duke University Press: Durham i Londres.

BOSCH, Laura; PÉREZ, Aina. 2012. “Actuaciones de las entidades locales con mujer inmigrante reagrupada”. *VIII Congreso de Migraciones a Bilbao*.

CASSANY, Daniel. 2005. “Journal of the international association promoting plain legal language”. *Clarity*. En xarxa <https://repositori.upf.edu/bitstream/handle/10230/22467/Cassany_clarity_53.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. [Consulta: 12/1/2020].

CORNEJO-POLAR, Antonio. 1r de setembre 1990. “El comienzo de la heterogeneidad en las literatures andines: voz y letra en el “dialogo” de Cajamarca”. *Revista Crítica Literaria Latinoamericana*, Any XVII, núm. 33, 155-207. En xarxa <<https://www.jstor.org/stable/4530536?seq=1>>. [Consulta: 12/5/2020].

HOUDAIFFA, Hicham. *A la mujer y a la mula, vara dura. Las olvidadas del Marruecos profundo*. Ediciones del oriente y del mediterráneo: Casablanca.

LARSEN, Neil. 1996. ““Indigenismo y lo ‘postcolonial’. Mariátegui frente a la actual coyuntura teórica”. *Revista Iberoamericana*, núm. 176-177. 863-873.

“Lloseta”. *Gran Enciclopèdia de Mallorca*. VI. Grup Serra. Promomallorca: Mallorca. 29-46.

MARÍ, Isidor. 2005. “Un projecte intercultural compatible per tothom”. Dins Damià PONS (ed.) *Països Catalans, en plural*. Editorial Moll: Mallorca.

—2007. “Immigració, inclusió social i integració lingüística”. *Simposi Internacional “El català al segle XX”*. Institut d’Estudis Catalans: Barcelona.

ONCALA FRANCO, Cristina. 2019. *El programa d’acolliment lingüístic i cultural (PALIC) a l’educació de les Illes Balears*. Treball de Fi de Grau. Universitat de les Illes Balears: Palma.

2017. *Treball als barris més treball, més barri. Guia de prescripcions tècniques*. Servei d'Ocupació de Catalunya.

ORTIZ, Fernando. 1940. *Contrapunteo cubano del tabaco y el azúcar*. Ciencias Sociales: Cuba.

PÉREZ RAMÍREZ, Francisca. 2011. *Las mujeres inmigrantes y su respuesta psicológica en el puerperio inmediato. Diferencias obstétricas y sociodemográficas*. Tesis doctoral. Universitat de Granada: Granada. En xarxa <<https://hera.ugr.es/tesisugr/20761181.pdf>>. [Consulta: 12/1/2020].

PUENTE MÉNDEZ, Antonio. 24 de gener de 2012. “«El mimetismo y el hombre» de Homi Bhabha”. *Estudios Culturales*. En xarxa <<https://estudioscultura.wordpress.com/2012/01/24/el-mimetismo-y-el-hombre-de-homi-bhabha/>>. [Consulta: 12/5/2020].

SERRA, Albert. 2007. “Polítiques d’immigració i govern local: acollida i integració”. *AUSA*, XXIII. 15-42.

SIQUÉS JOFRÉ, Carina. 2008. *Les aules d’acollida d’educació primària a Catalunya: descripció i avaluació dels resultats*. Tesis doctoral. Universitat de Girona: Girona. En xarxa <<https://www.tdx.cat/handle/10803/8009;jsessionid=4D34CF41C301033DF711164789E908C2#page=1>>. [Consulta: 12/1/2020].

SUNDAY, Christopher E. “Qualitative Data Analysis (QDA). Division for Postgraduate Studies (DPGS). Post-graduate Enrolment and Throughput Program (PET)”. En xarxa <<https://www.uwc.ac.za/Students/Postgraduate/Documents/Qualitative%20data%20analysis.pdf>>. [Consulta: 12/5/2020].

SRIVASTAVA, Aashish; THOMSON, S. Bruce. 2009. *Framework Analysis: a Qualitative Methodology for Applied Policy Research*. JOAAG, vol. 4, núm. 2. En xarxa <https://www.researchgate.net/publication/267678963_Framework_Analysis_A_Qualitative_Methodology_for_Applied_Policy_Research>. [Consulta: 12/5/2020].

WELSCH, Wolfgang. 2011. “¿Qué es la transculturalidad?”. Dins Friedhelm SCHMIDT-WELLE (coord.) *Multiculturalismo, Transculturación, Heterogeneidad, Poscolonialismo. Hacia una crítica de la interculturalidad*. Herder: Mèxic. 11-41.

ZAPATA-BARRERO, Ricard. 2003. *Estudi de les polítiques d’integració dels immigrants a partir del disseny dels plans comarcals. Enfocament comarcal per a la gestió local de la immigració. Informe final*. Departament de Ciències Polítiques i Socials. Grup de Recerca sobre Immigració i Innovació Política. Universitat Pompeu Fabra: Barcelona.

—2010a. “La governabilitat de la immigració a Catalunya. D’on venim, on som i on hem d’anar”. *Eines*, hivern. 75-86.

—2010b. “La relació entre els immigrants i les Administracions: Onze temes bàsics per a debatre polítiques d’integració”. *Papers de la Fundació 122*.

2000. *Pla d'Actuacions Urgents en Normalització Lingüística a les Illes Balears*. Direcció General de Política Lingüística: Palma.

2001. *Pla integral d'atenció a la immigració de les Illes Balears*. Govern de les Illes Balears. Conselleria de Benestar Social: Palma.

2001. *Els immigrants extra comunitaris a la comunitat de les Illes Balears*. Govern de les Illes Balears. Conselleria de Benestar Social: Palma.

2004. *Orientaciones para la elaboración del Plan de Acogida del alumnado inmigrante*. Eusko Jaurlaritz: Vitoria-Gasteiz.

2008. “La política d'immigració a les Illes Balears”. Càtedra Iberoamericana. Universitat de les Illes Balears. En xarxa <<https://fci.uib.es/Servicios/libros/investigacion/miralles/7.-LA-POLITICA-DIMMIGRACIO-A-LES-ILLES-BALEARS.cid216341>>. [Consulta: 12/1/2020].

2008. *Un pacte per viure junts i juntes. Pacte Nacional per a la immigració*. Generalitat de Catalunya: Barcelona.

2009. *Pla General de Normalització Lingüística de les Illes Balears*.

2016. *Pla d'Actuacions en Matèria de Política Lingüística per al Quinquenni 2016-2021*. Consell Social de la Llengua Catalana: Palma.

2016. *Llei de Normalització lingüística a les Illes Balears*. Conselleria de Transparència, Cultura i Esports. Direcció General de Política Lingüística: Palma.

2016. “Secció III. Altres disposicions i actes administratius. Consell de Govern. 13383. Acord del Consell de Govern de 25 de novembre de 2016 pel qual es crea el Consell Assessor per a la Integració de les Persones Immigrants de les Illes Balears”. *BOIB*, 149.

2016. *Criteris tècnics d'intervenció comunitària*. Àrea de Benestar i Drets Social. Ajuntament de Palma: Palma.

2018. “Secció III. Altres disposicions i actes administratius. Consell de Govern. 6809. Acord del Consell de Govern de 22 de juny de 2018 pel qual es modifica la composició del Consell Assessor per a la Integració de les Persones Immigrants de les Illes Balears”. *BOIB*, 77.

2018. *Informe i Propostes Lingüístiques de cohesió social*. Consell Social de la Llengua Catalana: Palma.

2018. “Acta de la sessió constituent del Consell Assessor per a la integració de les Persones Immigrants de les Illes Balears”. Conselleria de Serveis Socials i Cooperació. Direcció General Planificació i Serveis Socials: Palma.

2018. “Esborrany de conclusions del Grup de Treball del Consell Assessor per a la Integració de les Persones Immigrants de les Illes Balears”. Conselleria de Serveis Social i Cooperació. Direcció General de Planificació i Serveis Socials: Palma.

2018. “Butlletí informatiu OBACOM 1/2018 sobre la població estrangera a les Illes Balears”.
Conselleria de Serveis Socials i Cooperació. Direcció General de Planificació i Serveis Socials.
Govern de les Illes Balears: Palma.

6. Annexos

ANNEX 1. Enquesta d'autoresposta vehiculada al CEIP Es Puig de Lloseta

Bon dia! El meu nom és Catalina Amengual Ripoll i sóc una estudiant del quart i darrer curs del Grau en Llengua i Literatura Catalanes a la Universitat de les Illes Balears. Per al meu Treball de Fi de Grau he decidit fer un Pla d'Acolliment Lingüístic a Lloseta i necessit saber quines llengües reals hi ha al nostre municipi. L'escola n'és un lloc ben representatiu i, per això, he pensat fer-vos aquesta enquesta.

En cap cas no heu de posar el vostre nom ni cap altre tipus d'informació de dades personals. Som-hi amb les preguntes següents!

7) Quina llengua parla el teu progenitor 1?

.....

8) Quina llengua parla el teu progenitor 2?

.....

9) Si tens germans, amb quina llengua o llengües hi parles? Si en tens més d'un, parles a tots els teus germans en la mateixa llengua?

.....

.....

.....

10) Quina és la teva llengua o llengües primeres? (La llengua amb la qual et sents més còmode o fins i tot t'identifiques).

.....

11) En quina llengua et parlen els teus pares? En cas de tenir germans, us parlen a tots en la mateixa llengua?

.....

.....

.....

12) Quantes llengües saps? Quines? On les parles?

.....

.....

.....

.....

MOLTÍSSIMES GRÀCIES PER LA VOSTRA COL·LABORACIÓ!

ANNEX 2. Enquesta entrevista telefònica feta als professors de les activitats d'hivern de Lloseta del curs 2019-2020

- 1) Quants alumnes tens a les teves classes?
- 2) D'aquests alumnes quants n'hi ha que són del poble i quants de fora poble?
- 3) Tens nouvinguts a classe?
- 4) Quina és la llengua vehicular de les classes?

ANNEX 3. Fotografies de dos carrers de Lloseta

ANNEX 4. Flyer Sa caseta d'es dolç

ANNEX 5. Transcripcions de les entrevistes

ENTREVISTES ALS NOUVINGUTS

FAUZIA I OMAR (Tauritr i Nador)

Fauzia i Omar són un matrimoni que han vingut del Marroc a viure a Mallorca, com a primera i única destinació, és a dir, no han viscut en cap altre territori de l'Estat espanyol.

Començam parlant de la seva vida al Marroc. Allà vivien a un poble allunyat de la ciutat, l'accés a la qual no era gens fàcil. Fauzia és de Tauritr i Omar és de Nador. Omar va tenir diversos oficis al costat del seu pare, però tots es basaven en fer de comerciant, per exemple, compra i venda d'animals o d'aliments per als animals. Però al Marroc, Omar, va estudiar fins al que aquí diríem sisè de primària i just en acabar es va posar a treballar perquè necessitava diners. A més, per treballar no els demanen cap tipus de titulació. Omar té tres germans de la mateixa mare, dos dels quals viuen a Lloseta.

Pel que fa a Fauzia, estudià allà fins a tercer de primària abans de partir a Mallorca i ajudava la seva mare en les tasques de la casa i a cuidar els seus germans. Son pare mai no va viure amb elles perquè, tot d'una havent nascut Fauzia, va anar-se'n a Espanya, a Múrcia i després a Mallorca, amb la intenció de fer-s'hi un lloc i facilitar la venguda a aquest darrer lloc de la seva família. Fauzia té sis germans de la mateixa mare.

Tots dos al Marroc només parlaven àrab. A més, també coincideixen en el fet que a la seva família els únics que treballaven eren els seus pares, amb els fills mascles si podien, i ho feien de compra i venda ambulat d'aliments, espècies, animals, carbó i teles. S'adaptaven a la demanda dels clients.

El pare de Fauzia, però, una vegada arribà a Espanya, es dedicà a la construcció de manera permanent. I el d'Omar, que encara a dia d'avui viu al Marroc —tot i que és l'únic membre de la seva família que ve de vacances a Mallorca—, tenia i té una granja on crien els animals i cultiven les plantes que venen.

La primera en arribar fou Fauzia i ho va fer a Manacor ja fa devuit anys. Omar va poder venir després que la família de la seva futura esposa, a qui havia conegut al Marroc, l'ajudàs a moure paperassa i a obtenir un contracte de treball amb l'empresa del pare d'ella. Llavors, es casaren i se n'anaren a viure a Lloseta.

Els motius per partir del seu lloc d'origen foren, principalment, econòmics i socials. Fauzia va arribar a Mallorca amb la seva família quan tenia devers nou anys, amb la qual cosa no prengué cap tipus de decisió però està contenta d'estar aquí. Diu que li agrada molt i que, tot i que estima molt el seu país i gaudeix anant-hi de vacances, no vol de cap de les maneres viure-hi. A més, allà la gent ha de fer molta feina i cobra molt poc i els preus del mercat no s'equiparen als seus salaris baixos, ens explica.

Omar va arribar sol, tot i que tenia la seva futura esposa aquí i un cosí. Ell tampoc no volia viure al Marroc. Diu que aquí tot és millor, tant per fer feina com per formar una família. Afegeix que està molt content perquè va poder venir legalment i tot d'una va trobar feina.

Una vegada aquí, les situacions foren diferents. Fauzia no tengué cap problema per aprendre les llengües de la societat que l'acollia. Ni amb el català ni amb el castellà, perquè fou escolaritzada a partir de quart de primària a Son Macià, fins que va passar a fer l'ESO a Manacor. Després, quan tenia gairebé quinze anys es va comprometre amb Omar, a qui havia conegut al Marroc durant les seves vacances d'estiu.

Omar va haver de començar des de zero i, tot i que al Marroc ja s'interessava per saber com vivia aquí la gent —i es va anar aprenent millor determinats oficis per quan arribàs aquí— i què parlava. Arriba i només sap àrab, però té la família que l'ajuda a adaptar-se i constantment es posa la ràdio, mira la televisió i demana tot allò que no entén. Tot, però, sempre en castellà, i és aquest el primer i únic idioma que aprèn. Diu, però, que mai no ha anat a cap tipus de cursets o classes de reforç per aprendre castellà. Omar, diu, però que sabia ja abans de venir que a Mallorca s'hi parlava el català perquè la família que tenia aquí li ho explicava. Sempre li havien dit, i ho segueix pensant, que el castellà és molt fàcil però el mallorquí no i, creu, que si no l'estudia no el pot aprendre.

Pel que fa a la feina, primer comença a treballar amb el pare de Fauzia, però després el contracten a una empresa de Lloseta, on, després de dos anys de feina intensa i sense haver demanat mai vacances, l'engeguen per demanar-ne per una setmana per celebrar una festa de la seva cultura. Després, comença a treballar en diverses feines de camp, però pel seu compte. Però, de cop, comença a tenir més clients fins que decideix ajuntar-se amb el seu germà i comencen a collir ametlles, garroves, compra i ven animals, etc. La cosa, però, li anà molt bé i decidí demanar a més persones que fessin feina amb ell, fins que va tenir tanta força que es va fer autònom i va muntar una empresa.

Fauzia entén i parla tant el castellà com el català i, òbviament, l'àrab. Omar, per la seva banda, entén i parla el castellà i l'àrab, però no el català. Ella respon en la llengua que li parlen, mentre que Omar només respon en castellà a gent que no parli l'àrab, sigui quin sigui l'idioma amb el qual s'adrecen a ell. Entre ells, a casa, parlen àrab majoritàriament, tot i que Fauzia amb la família també parla molt en castellà i amb algunes de les seves germanes, a vegades, en català. El que és més comú és que en una mateixa conversació vagin canviant de llengua i parlin tant àrab com castellà i, només en el cas de Fauzia, català.

El matrimoni té dues filles escolaritzades a Lloseta. A elles, Fauzia els parla majoritàriament en castellà perquè pensa que a l'escola ja fan prou català i, amb el seu pare parlen àrab. Així, ella els ensenya la llengua restant que sap. Les nines, per tant estan exposades a tres idiomes. La major, que ara té nou anys, parla amb la mateixa fluïdesa i molt bé, català, castellà i àrab. Generalment, parla en àrab al seu pare, en castellà a la seva mare i en català a l'escola. La petita encara no parla. Sigui com sigui, per a elles aquesta situació és totalment normal. Han nascut aquí i per a elles el seu dia a dia són les tres llengües.

A més, Fauzia, per la seva part, s'ha dedicat plenament a les seves filles. Quan va néixer la major, en lloc de dur-la a una llar d'infants, ella li ensenyava tot el que podia. I una vegada que la nina començà l'escola, atès que Fauzia havia anat també a escola a Mallorca, la va poder ajudar sempre sense cap problema. Això, però, no era igual per al seu pare. Ell no entén el català i mai no ha pogut ajudar la seva filla perquè gairebé tot, excepte l'anglès i el castellà, ho fan en català.

Fauzia creu que el fet d'aprendre una llengua depèn de la voluntat de la persona. Omar, en canvi, creu que aprendre una llengua depèn de l'edat en la qual es troba la persona. Creu que en passar els vint-i-cinc anys, no es té el cap per aquestes coses a no ser que sigui estrictament necessari. De fet, segons la seva experiència, la gent que ha vingut a Espanya amb menys de vint-i-cinc anys, han après el castellà —perquè, com diu Fauzia, molts pocs àrabs dels que ella coneix aprenen el català— sense tanta dificultat com els que passen aquesta edat. Fauzia creu que això és a causa de les amistats dels al·lots joves, els quals es mesclen amb altres joves amb qui s'han de relacionar en castellà i, per això,

l'aprenen més ràpid. En canvi, Omar afegeix que la gent àrab més major que arriba a Espanya, generalment, es dediquen a treballar i anar a la mesquita i poca cosa més.

A Fauzia li agrada que les seves filles aprenguin el català perquè diu que el necessitaran per als seus estudis. Ella creu que com més llengües sàpiguen les seves filles millor, però li és igual en realitat la llengua en la qual parlin o ella hagi de parlar. Darrerament, però, no empra molt el català i a vegades sí que li costa ajudar la major amb els deures.

De totes maneres, Fauzia creu que quan les nines siguin majors parlaran mallorquí, així com ho fan les seves germanes més joves. Diu que els seus germans petits a casa entre ells parlen en català.

Pel que fa als amics, la llengua vehicular sol ser el castellà sempre perquè la gent creu que, per ser marroquins, només entendran el castellà.

Omar, en canvi, aprèn llengües si en té la necessitat. Diu que per viure a Mallorca no necessita el català perquè tothom sap també castellà, aleshores si hagués d'aprendre una altra llengua seria l'anglès i no el català perquè això li donaria més amplitud a la seva feina. Si per la feina veiés que el català és necessari, l'aprendria. A ell també la majoria de les persones li parlen en castellà.

En el seu temps lliure, Fauzia sol anar al parc amb les nines o a visitar la família. A Omar li agrada veure les notícies tant en castellà com en àrab. Però cap dels dos no té hàbit de llegir. De totes maneres, a les nines, de tant en tant els llegeixen algun conte, els quals estan en català o castellà però no en àrab.

Pel que fa a les cançons que escolten les nines, són elles mateixes que les cerquen amb el mòbil i, generalment, ho escolten tot en castellà. Tot i que sí que és ver que a l'escola canten cançons en català, per exemple, la cançó de Nadal.

El matrimoni diu que les seves filles seguiran estudiant tots els cursos que els pertoquen i allà on els toqui haver d'anar. Els agrada dur-les a una bona escola. De moment estan contents amb l'escola on van, però desitjarien que anassin a una escola anglesa perquè creuen que això els obrirà molts d'horitzons. El seu pare s'estima més que les seves filles aprenguin anglès que català, tot i que a la mare li agradaria augmentar les hores d'anglès sense oblidar, però, el català i el castellà.

Actualment, Omar treballa a la seva empresa però Fauzia no, tot i que va treballar durant dos anys, abans que els seu marit fundàs l'empresa, amb el seu marit.

Tancant ja l'entrevista, el matrimoni conclou que des que varen arribar a Mallorca han millorat moltíssim econòmicament.

Fets com ser engegats de la feina per la seva cultura o ser observats molt atentament per dur el cap tapat, diuen que són algunes de les dificultats amb les quals es troben a l'hora de formar part cent per cent de la societat. De totes maneres, Fauzia conta que darrerament hi ha gent d'aquí que s'interessa

per algunes de les seves festes i les celebren junts així com també, a vegades, celebren ells el Nadal a la casa d'alguns amics.

Finalment, a la pregunta de si s'és més mallorquí per parlar mallorquí, han respost que creuen que és indiferent.

Aquesta entrevista s'ha feta el mes de maig de 2018 a Lloseta. Han estat dos els entrevistats, un matrimoni i, a petició seva, s'ha feta en castellà. La dona té vint-i-set anys i l'home trenta dos. La durada va ser d'una hora i cinc minuts.

He aprofitat aquest material d'un treball de curs de l'assignatura Normativa II del Grau en Llengua i Literatura Catalanes com a punt de partida per contextualitzar aquest matrimoni. Ho he fet així perquè vull destacar la qüestió de la llengua d'origen. En aquell moment l'any 2018, jo encara no sabia res de l'existència de l'amazic i ells no me'n varen dir res. Aleshores, em varen dir que allò que parlaven era àrab i ho vàrem deixar així. La qüestió és que vaig començar a interessar-me per les llengües d'Àfrica i vaig descobrir l'existència molt potent de l'amazic a Catalunya així com les classes que se'n fan. Va ser a través de la pàgina web de La Casa Amaziga de Catalunya que vaig veure que Carles Múrcia havia creat unes unitats didàctiques per ensenyar amazic a Catalunya com a activitat extraescolar. A més, era l'any que La Casa Amaziga de Catalunya havia estat seleccionada com a finalista, i després seria guanyadora, als premis Martí Gasull de Plataforma per la Llengua.

Tot d'una vaig contactar amb Carles Múrcia i vaig anar a Barcelona per entrevistar-lo —entrevista que transcrivim més a baix i viatge que aprofitaria per entrevistar el coordinador d'arrelament de Plataforma per la Llengua, Rafik Mossaoui. Això ho dic aquí perquè més endavant aniria al Marroc amb Carles Múrcia i un grupet més a fer un curs d'amazic i aquesta notícia arribaria a les orelles d'Omar i Fauzia a través de ma mare. Va ser en aquell moment quan Omar va dir “Però si nosaltres també parlam rifeny!”. I per això mateix vaig tornar a entrevistar-los dia 23 de febrer de 2020.

Aquesta entrevista, com la resta d'entrevistes, excepte la de Rafik Mossaoui i la de Carles Múrcia, no les he enregistrades perquè m'he estimat més que se sentissin totalment còmodes a l'hora de parlar i donar-los la sensació que era una conversació informal. Això ho vaig decidir perquè quan feia el treball de curs de Normativa II que us he comentat més amunt, notava que quan, després de demanar-los-ho, començava a gravar, el to canviava. Pens que no estaven 100% còmodes. Aleshores, la metodologia que he fet servir aquesta vegada ha estat la d'escoltar i prendre apunts.

En aquesta segona entrevista a Fauzia i Omar, també hi va participar la seva cunyada. La pregunta inicial va ser: “Com és que no m'havíeu dit que parlàveu amazic?”. Carles Múrcia a la seva entrevista

ens parla de l'estigmatització lingüística com a resposta a aquesta pregunta. Aquí ens limitam a resumir l'entrevista.

En tot cas, Omar i Fauzia, em varen explicar que al Marroc, ells no varen aprendre a llegir ni a escriure la seva llengua, tot i que ara les coses canvien i l'amazic comença a entrar a les escoles i al paisatge lingüístic del país, però molt a poc a poc⁵⁹. Ara no ho consideren necessari ni una prioritat per a ells ni per a les seves filles.

Omar ens explica que sovint els parla en àrab perquè no vol que tinguin problemes. Sap que al Marroc pots anar per tot parlant en àrab i no és així si ho fas amb amazic. També estan al dia de les manifestacions que hi ha al Rif⁶⁰ i Fauzia va dir que li semblava una exageració i que el govern del Marroc no té gens de mà esquerra per resoldre la situació.

Una altra de les preguntes que els vaig fer va ser quines facilitats varen trobar a Lloseta quan hi varen venir a viure. Ella em va dir que se sentien molt bé a Lloseta. Però després de parlar una estona varen començar a sortir discriminacions xenòfobes que havien patit al poble.

Una va ser la negació de llogar un pis a una companya seva; una altra, diu Fauzia, no poder llogar la Mina per celebrar el naixement d'un infant amazic —ens expliquen que, generalment, fan festa grossa—; la negativa al Jutjat de Pau de Lloseta davant la voluntat d'empadronar la seva primera filla amb el nom de Sàmia, argumentant que al Marroc aquest nom no existia però mesos després va néixer un altre infant que li hi posaren; la manca de seguiment que feren a l'oncle d'Omar, qui va morir de càncer i el metge del PAC de Lloseta li deia que el que tenia no era res d'importància; la mala atenció per part de la cap de servei dels Serveis Socials de Lloseta. Respecte aquest darrer punt, Fauzia em va parlar de l'època en què Laura Bosch Torres treballava a Lloseta, com un moment en el qual se sentia molt ben atesa i ajudada. Laura Bosch Torres és una treballadora social —a qui, gràcies a Fauzia, també entrevistam— que va fer feina a Lloseta i va iniciar un projecte d'apoderament destinat a dones marroquines.

Fauzia va explicar que una de les mancances que trobava eren les classes de castellà. Omar diu que a les dones els agrada molt parlar entre elles i jo els vaig comentar que el director del CEIP Es Puig de Lloseta i la cap de servei de Serveis Socials de Lloseta, comentaven que no era habitual veure les mares marroquines amb d'altres que no fossin del seu mateix origen. Fauzia va explicar que això era perquè moltes dones marroquines no saben català ni castellà. És per això que les classes de llengua són tan necessàries.

---

⁵⁹ Dilluns 10 de juny de 2019, el parlament marroquí va aprovar una llei que oficialitzava l'amazic i que *El Nacional.cat* qualifica d'insuficient <https://www.elnacional.cat/ca/internacional/marroc-aprova-insuficient-cooficialitat-amazic_393358_102.html>. [Consulta: 24/3/2020].

⁶⁰ MESA, Beatriz. 11 de juny de 2019. "L'orgull de ser amazic avui al Marroc". *Nationalia*. <<https://www.nationalia.cat/dossier/11223/lorgull-de-ser-amazic-avui-al-marroc>>. [Consulta: 24/3/2020].

Vaig demanar a Fauzia si trobava que era necessari aprendre català i ella em va dir que si el sabies la gent et tractava diferent o, explica, això li passava a ella. Omar pensa que no ho és, necessari. Per a ell, la major dificultat ara és aprendre les normes ortogràfiques del castellà perquè ja fa dues vegades que s'examina per aconseguir la nacionalitat espanyola i les dues vegades l'única part que ha suspès és la de llengua, mentre que la de cultura l'ha passada. No té temps per anar a classe perquè és autònom i té una empresa i allà tots els treballadors parlen en àrab o amazic.

Agafant el fil de la demanda de les classes de llengua els deman que pensarien si es fessin classes d'amazic a Lloseta. *A priori* no ho troben necessari, no creuen que els pugui servir per a res a les seves filles. Omar diu que les seves filles ja van a classes d'àrab a la mesquita de Lloseta una vegada a la setmana. Aleshores, els deman quins són els seus orígens històrics i d'on ve la seva llengua. Omar no diu res i Fauzia diu "Omar, és vera! No en sabem res de nosaltres!". En aquell moment els vaig explicar que una possible idea era establir lligams —de la mateixa manera que el treball de fi de màster de Mateu Català (2020)— entre amazic i català, entendre que no som tan diferents —com ens expliquen Carles Múrcia i Nezha Zougaghi (Català 2020).

Els vaig parlar de les classes extraescolars d'amazic que fan a Catalunya, on l'amazic és la tercera llengua, i es van engrescar tant que Omar em va dir que anàs a parlar amb l'imam de Lloseta, qui també és rifeny, i Fauzia va dir que si es feien classes d'amazic hi duria les nines.

D'altra banda, cal dir que ells, concretament a l'hora de llogar pis a Lloseta no han tengut cap problema i que el propietari del pis escolta i els fa cas quan tenen qualche queixa, per exemple, un veí que tenia cans i no en feia nets els excrements, va rebre un toc d'atenció per part del propietari perquè aquest va escoltar Omar. Fauzia vol remarcar que està molt contenta amb Son Espases perquè han tengut un infant que ha nascut amb una malformació i els han atès molt, molt bé!

Pel que fa a la seva cunyada, no hi va ser durant tota l'entrevista però el que em va dir és que ella creia que a Lloseta feia falta que hi haguessin excursions on hi participàs tot el poble. Així podrien fer esport al mateix temps que coneixen el poble i la gent de Lloseta. La seva cunyada també sabia català i castellà, i, com Fauzia, contestava amb la llengua que li parlaves.

Omar i la seva cunyada van fer referència a la manera de vestir de les dones. Ens varen explicar que consideren que un home casa no ha d'estar sol amb una dona i viceversa. Per això van dir que celebraven les festes en cases diferents: les dones a una casa i els homes a una altra.

MARI (Veneçuela)

Mari és de Veneçuela, de Capacho. Vivia a l'Aldea de Ranchería al Caserío Belandría. Explica que per part de pare té ascendència indígena i que potser els seus rebesavis parlaven qualche llengua

indígena però ens explica que ells a casa sempre han parlat en castellà i és en aquesta llengua que parla a la seva família.

Fa dos anys que viu a Mallorca i sempre ha viscut a Lloseta. El motiu pel qual va emigrar és complex. D'una banda, la seva parella vivia a Mallorca i de l'altra la crisi ceixent de Veneçuela, la varen impulsar a sortir del seu país d'origen amb el fill més petit i començar de bell nou a Mallorca.

A Veneçuela, era secretària a una escola per a persones amb necessitats especials. Aquí, des que va arribar, es va encarregar de cuidar persones majors.

Parlam de xoc cultural. Ella explica que sí que en va tenir i encara ara. Explica que una de les coses que li xoca més és el caràcter diferent dels veneçolans i dels mallorquins. Mari considera que els mallorquins són molt més simpàtics. Diu que des del primer moment que va arribar es va sentir molt ben acollida perquè tothom la saludava pel carrer. Aclareix que això no és comú, si no et coneixen, al seu país d'origen.

També ens parla de la diferència en les celebracions. Ens explica que la festa grossa del seu poble és per gener i febrer i que allà la música és la protagonista sempre. Una diferència que enyora molt és la celebració del Nadal. Ella sempre havia celebrat moltíssim dia 24 de desembre, més que el 25. Feien un dinar, passaven tot el dia amb la família i acabaven fent festa grossa. En canvi, per cap d'any, no sortia de casa i sempre ho celebraven a casa seva i només amb la família. Ens explica que al seu poble no era gens habitual les celebracions que es fan aquí a diferents llocs comuns del poble amb el raïm i el cava.

Ens conta que tothom sempre li ha parlat en castellà però que així i tot el xoc lingüístic també hi ha estat. I quan diu xoc lingüístic no només ho diu pel català, que ja sabia, gràcies a la seva parella, que aquí se'n parlava, sinó que també ho diu pel castellà. El fet que el castellà que es parla a Mallorca i el que es parla a Veneçuela siguin dues varietats geogràfiques diferents, ja implica una distància en la idiosincràsia de cada varietat. Mari ens diu que allà on ho nota més és en les paraules quotidianes, que, de fet, són les que emprava més amb les persones majors que cuida. Però això és part del procés migratori, explica.

Pel que fa al català, la seva opinió és que és una llengua necessària per viure a Mallorca. A més, ella que fa feina amb gent major ha hagut "*de acostumar el oído*", amb les seves paraules. Quan va arribar, ens explica que no entenia res del català, que li semblava tot molt estrany però ara que ja fa dos anys que tracta amb gent major el comença a entendre. Pens que és remarcable explicar que ens conta que la gent major catalanoparlant també li xerra en castellà generalment però ens puntualitza que en una mateixa conversa, de cop, passen a parlar en català. Això la va sorprendre i al començament es perdia molt.

Mari es mostra amb moltes ganes d'aprendre el català però la situació laboral que té ara no li ho permet perquè no pot abandonar la casa. Expliquem això.

La primera feina que va tenir va ser a Palma però després les ha tengudes totes a Lloseta. Ara viu a la casa de l'home major que cuida i hi viu amb la seva parella —qui també es dedica a la cura de persones majors— i el seu fill —que té 15 anys. Aleshores, realment no té un horari de feina perquè la feina és casa seva i, atès que l'home major que cuida ara no té cames, no pot sortir si no hi ha ningú més a casa. Això li suposa una reducció considerable de la seva mobilitat. És per aquest motiu que no ha pogut apuntar-se a classes de català mai. Tot i considerar-ho una necessitat. Cal dir que la gent del poble sempre li parla en castellà. Però per a ella això no és un problema sinó que és una mostra de bona voluntat perquè considera que la gent, parlant-li en castellà, la vol ajudar a entendre millor les coses.

Aquesta impossibilitat de mobilitat li fa plantejar-me dos projectes molt interessants. Un és la creació de classes de català online pensades per persones del seu perfil: treballadores que no poden sortir de casa. I és que ens explica que, realment a casa hi ha moments, per exemple quan l'home que cuida fa una becada, que podria fer qualque cosa i pensa que un grup online podria ser la solució. A més, també ens diu que hi ha bastantes persones en la seva situació —pensem en la gran quantitat d'estrangers que es dediquen a tenir cura de les persones majors. El que em va agradar més d'aquesta proposta és que la possibilitat de fer-ho per internet no només ofereix contacte amb persones del teu mateix poble sinó d'arreu de Mallorca. Això podria crear una xarxa polida d'aprenents de català que tenen unes condicions de mobilitat restringides.

L'altre projecte era més a nivell local. Va pensar que com que ella no pot anar a classe que la classe vagi a ella. Va proposar que hi hagués una mena de professors particulars de català que anassin un pic o dos per setmana a la casa d'alguna de les persones que es troba en aquesta situació —tal vegada es podria canviar de casa cada setmana per no carregar sempre la mateixa persona i perquè, explica Mari, que, a vegades, les persones majors són un poc reticents amb la idea que entrin desconeguts a casa seva. Però amb aquest projecte tornam a afegir la impossibilitat de sortir de casa, tot i que Mari pensa que podria funcionar. Malgrat l'emperò de la mobilitat també em va semblar molt interessant aquesta proposta perquè es pot crear una xarxa local d'aprenents de català que es trobin en una situació semblant i que potser augmenta la seva motivació entre un i els altres.

Aquestes propostes eren una resposta a la pregunta que li demanava per aquelles coses que pensa que es podrien millorar a Lloseta. Ella va explicar que el que la va impactar més de Lloseta i, també de Mallorca, és la gran quantitat d'edificis buits que hi ha i que es podrien utilitzar per a activitats socials.

Amb tot, conclou que si tu te'n vas a viure a un lloc tens la responsabilitat d'adaptar-te a allò que fa la societat que et dona casa i feina. Per a ella Lloseta ha significat una oportunitat per a la seva família, a la qual, entre tot aquest caos polític veneçolà, envia diners i roba constantment perquè diu que ara no hi ha res allà.

Aquesta entrevista es va fer dia 3 de març de 2020. Va durar dues hores i es va fer en castellà.

CONSUELO (Colòmbia)

Consuelo ja fa 20 anys que viu a Mallorca. Ella és de Colòmbia. Explica que no va venir perquè tengués una necessitat econòmica, atès que a Colòmbia ja tenia una bona feina, la família i les amistats. Aleshores, però, va decidir que volia un canvi i va ser quan l'any 2000 va decidir anar a Madrid. Després, una amiga li va dir que a Lloseta necessitaven una persona interna a una casa i va venir a Lloseta. Lloseta, des que va arribar a Mallorca, és on ha viscut, exceptuant dos anys en què va viure a S'Arenal.

Quan va arribar a Lloseta no sabia que s'hi parlava el català. Ens explica que es va estranyar molt perquè no entenia què ni per què parlaven aquella llengua.

Quan la feina com a interna a la casa de Lloseta se li va acabar, va anar a estudiar d'ortodoncista i en acabar els estudis va començar a fer feina a una clínica dental. Va ser en aquell moment quan va aprendre català perquè la persona que la va contractar li va dir que ho faria si tenia nocions bàsiques de català.

Però la necessitat d'aprendre català ja se li havia aparegut quan va entrar a formar part d'un grup cristià de Lloseta: Comunió i alliberament. Allà feien debats, reunions on explicaven opinions personals i sentiments íntims, ens diu Consuelo, i molts eren catalanoparlants. Explica que sovint ho feien tot en castellà per ella però hi havia coses que les necessitaven dir en català. Sempre li demanaven si ho entenia i després amb el temps anaven emprant més el català.

A més, per aprendre català, va anar a classe i ens explica que la seva filla també era un pilar important en el seu aprenentatge de la llengua. Diu, però, que depèn de qui li parli català l'entén o no.

Entre tot això ja s'havia casat i havia tengut una filla. Després, l'any 2008 se'n va anar amb la seva família a Colòmbia i hi va viure durant 5 anys. La seva filla petita, a qui li parla castellà, com al seu marit, va néixer a Mallorca i va aprendre català des de ben petita a l'escola. Però, Consuelo ens explica que el fet de viure a Colòmbia durant cinc anys i de no estar en contacte amb el català gens ni mica, va fer que tant ella com la seva filla sentissin que començaven de nou amb la llengua catalana quan varen tornar a Mallorca.

En aquesta nova arribada, no es va poder dedicar a l'odontologia i es va dedicar a fer net cases de particulars. Ara, però, treballa temporalment a l'hospital de les platges de Muro perquè cobreix una baixa.

Acabam parlant de les mancances que es trobar quan va arribar a Lloseta. Ella diu que creu que hi hauria d'haver un grup que assessoràs les persones nouvingudes. Ens explica que quan va arribar i va entrar d'interna, no sabia que s'havia d'empadronar ni quins eren els seus drets com a treballadora. Afegeix que, aquest grup d'assessorament, no fa falta que es constituïsquí de persones especialitzades en aquestes qüestions sinó que simplement sigui una mena de grup d'amics que saben que has arribat i que t'ajuden a no sentir-te tan sola. A Consuelo li varen costar molt els primers anys, explica que tenia moltes ganes de plorar i que se sentia molt tota sola. A més, com que estava tot el dia treballant d'interna a la casa, no tenia temps per sortir i conèixer gent més que una vegada a la setmana. De totes maneres, ens explica que és una mena d'obligació per a ella cercar coses per fer al seu temps lliure.

En aquest sentit Comunió i alliberament va ser un element important de cohesió. Però en la seva adaptació al poble hi va jugar un paper molt important una companya seva de feina. Quan ella estava d'interna a la casa, un pic per setmana hi anava una altra dona per ajudar-la a fer neta tota la casa. Amb ella va ser que, quan tenia una estona lliure, va començar a conèixer el poble i va ser aquesta companya qui li va explicar també els drets que tenia com a treballadora.

En tot cas, recordant aquests sentiments de tristesa, Consuelo proposa, a més del grup d'assessorament que hem comentat, que es facin activitats de gestió emocional gratuïtes per a la gent del poble. Ara mateix només hi ha classes de ioga i, diu Consuelo, són molt cares. El preu tan car fa que si acabes d'arribar, just tens feina o potser que ni en tens, no invertiràs els diners en pagar unes classes perquè necessites viure. Però aquestes qüestions creu que són molt importants i necessàries. Consuelo pensa que si acabes d'arribar i hi ha un grup de persones amb el qual pots compartir el que sents i penses i que a més pots trobar persones en la mateixa situació que la teva pot ajudar-te molt a crear xarxa i sentir-te acompanyada.

També pensa que l'esport col·lectiu o les excursions organitzades amb la finalitat que hi participi tota la gent que vulgui, pot ser un bon element de cohesió local. Ella, al contrari de Mari, ens explica que li va estranyar el caràcter tan introvertit dels mallorquins. Diu que, abans de venir a Lloseta, estava acostumada que tothom la saludàs, anàs on anàs i aquí en canvi, les coses no eren així. Endemés, creu que aquestes activitats que proposa es poden desenvolupar també en família i considera que la combinació de famílies locals i nouvingudes pot ser molt fructífera.

A més, ens explica que sovint se sentia insegura de si parlar o no a una determinada persona perquè essent de fora no sabia si li farien cas o la ignorarien. En canvi, aquest va ser un gran canvi que ella

va considerar positiu a Mallorca. Va descobrir que la gent quan ella els parlava, l'escoltaven i això va fer que se sentís valorada, cosa que, diu, que d'allà d'on ve, no era habitual.

Aquesta entrevista es va fer dia 8 de març de 2020 i va durar 30 minuts. L'entrevistadora feia les preguntes en català i la informant responia en castellà.

FREDI (Uruguai)

Fredi va néixer a Colonia del Sacramento, a Uruguai, i hi va passar els seus primers 18 anys. Va ser aleshores, amb devuit anys, quan va decidir venir a viure a Mallorca. No ho va fer per necessitat. Ell a Uruguai estava bé. La seva família hi tenia, i encara ara hi té, un restaurant, però el seu objectiu era anar més lluny, “evolucionar”, amb les seves paraules. El fet és que son pare ja havia vingut a viure a Mallorca i Fredi va decidir anar a viure amb ell a Can Picafort.

Ens explica que va trobar feina dos dies després d'arribar i que des de llavors no s'ha aturat de fer-ne. Diu que abans d'arribar a Mallorca ja sabia que s'hi parlava català perquè a l'escola, sobretot a l'ESO, a Uruguai estudiaven amb especial èmfasi Espanya.

Diu que quan va arribar a Mallorca el primer canvi que va notar era una obertura major que al seu país en aquells moments. S'esforça en explicitar que ja parla de qüestions de fa més de 15 anys i que creu que ara Uruguai ja no és així com ho descriu.

Explica que no es va veure en la necessitat d'aprendre català perquè tothom li parlava en castellà. Diu, però, que aprendre'l d'orella, escoltant-lo, no és difícil, sinó que allò que creu que és més complicat és la “part gramatical”, transcrivint les seves paraules exactes. Conta que TV3 i IB3 l'han ajudat molt en el seu aprenentatge.

De Can Picafort va anar a viure a Santa Margalida i després a Lloseta, on hi resideix des de l'aleshores. Aquest darrer canvi de domicili va ser motivat per motius familiars. La seva esposa i ell varen tenir un nadó i la família de la seva esposa era de Lloseta. Així, amb la finalitat de tenir la família més a prop, varen decidir mudar-se a Lloseta.

El fet és que Fredi forma part d'un matrimoni mixt: la seva esposa és catalanoparlant i ell castellanoparlant. Entre ells parlen en castellà, a la filla que tenen en comú cadascú li parla la seva llengua i mira els dibuixets en anglès. Fredi diu que la nina —està començant a parlar— mescla el català i el castellà quan parla.

La qüestió, però, va ser que quan varen arribar a Lloseta, va tenir la sensació, diu, que la gent del poble era més simpàtica i oberta que la de Santa Margalida. Explica que pel carrer tothom el saludava.

Explica, a més, que a ell li agrada molt fer esport i creu que a Lloseta, com a poble, no li falta res en aquest sentit, atès que, segons ell, hi ha unes bones instal·lacions esportives. Quan li deman si

troba que hi ha qualche mancança, qualche activitat per al poble, enfocada a la cohesió local, que faci falta o que se li acudesci diu que no. Parla de l'homenatge a la vellesa que fan cada any des de l'any 1961 i dels espectaculars —adjectiu escollit per ell— carnavals de Lloseta. Considera que aquestes activitats contribueixen molt a la cohesió del poble.

Aleshores li deman explícitament si troba que hi hauria d'haver una xarxa de persones especialitzades en l'acolliment al poble. Ell diu que si hi hagués d'haver aquesta xarxa hauria de ser municipal i no religiosa. A més, pensa que quan arribes a un país nou, hauries d'evitar els grups tancats, i per grup tancat entén no desferrar-te dels que tenen la mateixa procedència que tu. Considera que cal tenir la ment oberta a totes les possibilitats d'interactuar amb gent d'arreu del món i pensa que, en el seu cas, els diversos grups d'esport dels quals ha anat formant part ha estat el que més l'ha ajudat a entrar i formar part d'aquesta diversitat.

Aquesta entrevista es va fer dia 8 de març de 2020. Va durar dues hores. L'entrevistadora parlava en català i l'entrevistat en castellà.

ELENA (Uruguai)

Elena va néixer a Montevideo i és neta de migrants espanyols i italians. Ja fa 20 anys que viu a Mallorca. Els seus canvis de domicili són complexos. De Montevideo va anar a viure a Buenos Aires quan tenia 17 anys i hi va viure 20 anys. Després tornà a Montevideo i, tot seguit, se'n va anar a viure un any a Veneçuela. Més endavant, va estar una temporada viatjant per Brasil i quan té 50 anys decideix anar a viure a Lloseta.

Explica que la decisió de partir del seu país era per qüestions econòmiques. Conta que va viure l'època dels tupamarus i que el clima social era terrible. A més, després hi va haver, diu Elena, la devaluació de la moneda i va decidir anar a viure a Mallorca. Va decidir que aniria a Mallorca perquè hi havia el seu germà petit que ja feia uns anys que hi vivia i li deia que hi havia feina. I més concretament va escollir Lloseta per mor del grup cristià Comunió i alliberament. És gràcies a aquest grup que quan va arribar va tenir un lloc on viure: damunt el centre parroquial de Lloseta, compartia pis amb una madrilenya.

Ens explica que mai va tenir temps d'anar a classes de català perquè tenia diverses feines i als seus moments lliures estava molt cansada per posar-se a estudiar. De totes maneres, explica que des que va arribar a Lloseta ha anat a missa en català i que amb la ràdio i la televisió n'ha anat aprenent.

L'ha après de sentir-lo, l'entén perfectament i sap parlar-lo però li fa vergonya. A més, argumenta que ara amb l'assumpte del procés de Catalunya, troba que s'ha polititzat la llengua i això és una cosa que la tira enrere perquè considera que exigir els coneixements de català per accedir a un lloc de feina

és una qüestió classista i racista. Elena considera que els llosetins amb ella han estat molt respectuosos i sempre li han parlat en castellà.

Proposa que, per a persones que acaben d'arribar a Mallorca i que, com ella, fan unes quantes feines, la millor opció per fer-se a la nova societat són programes de ràdio i de televisió. Ella considera que un programa curt i "simpàtic" —amb les seves paraules— a tall de broma, que tengui un caràcter divulgatiu podria ser interessant de sentir o veure per als nouvinguts. Proposa el que ella anomena càpsules de coneixement, uns termes, per cert, molt actuals.

Relacionat amb això, li coment que he llegit que a altres països han posat en marxa una aplicació d'acolliment lingüístic i creu que seria una bona idea fer-ne una per a Lloseta i incloure-hi gags d'humor que siguin, alhora, divulgatius, informació sobre què es pot visitar a Lloseta i rodalies, propostes d'excursions, explicacions dels edificis més emblemàtics de la ciutat, per exemple.

També diu una cosa prou interessant que consisteix en la proposta de potenciar els trets lingüístics propis de Lloseta, un dels quals és el fet de no tenir vocal central medial en posició tònica. Elena creu que aquests tipus de programes, juntament amb, per exemple, d'altres que divulguin les parèmies mallorquines —elements lingüístics que a hores d'ara Elena encara es considera incapaç d'entendre'n gaires— i la història de Lloseta, pot ser molt interessant no només per als nouvinguts sinó també per als autòctons. Per a aquest darrer punt, per a la història de Lloseta, recomana uns llibres que el pare Capó, un capellà de Lloseta, va escriure. Diu que són de lectura necessària.

En aquesta línia de coneixement de l'entorn, creu que un projecte interessant seria el d'anar a fer els boscos, el puig net juntament amb els treballadors de Protecció civil. Això no només contribuiria a la cohesió del poble sinó també a millorar el nostre entorn. Afegeix que, fins i tot, el projecte es podria estendre més enllà del municipi.

Una altra proposta que ens fa Elena és la de la fusionar diferents tipus de música a espais públics els caps de setmana. Creu que la música uneix moltíssim.

Aquesta entrevista es va realitzar dia 7 de març de 2020 i va durar una hora i 30 minuts. L'entrevistadora va parlar en català i la informant en castellà.

BISMARCK (Nicaragua)

Bismarck és de Nicaragua i fa just nou mesos que ha arribat a Mallorca. Diu que va venir amb 10 persones més i que estan repartides entre Inca i Lloseta. Ha vingut com a exiliat polític i se li ha concedit l'asil durant 5 anys. Explica, però, que durant aquest temps no rep cap tipus d'ajuda i no pot treballar perquè no sap català. Això no li agrada perquè considera que ja té prou problemes com perquè encara li posin més traves. A més, el castellà també és ben diferent del que ell parla.

Fins ara, des que ha arribat, ha pogut treballar cuidant un senyor major. Creu que és totalment necessari un programa d'ajuda a gent com ell que acaba d'arribar. Considera que si s'exigeix la llengua s'han de posar moltes facilitats per aprendre-la. A més, però, aquest taller que creu que seria necessari, no només s'hauria de centrar en la llengua, sinó en explicar-te nocions bàsiques del funcionament de la societat (treball, sanitat, educació, entre d'altres).

Aquesta entrevista es va fer dia 7 de març de 2020 i va durar 20 minuts. Es va fer en castellà.

VANESSA I JOSÉ ANTONIO (Brasil i Màlaga)

Vanessa i José Antonio són una parella de joves que han vingut a viure a Lloseta just fa un mes. Abans, però, havien viscut 5 anys a Palma.

Vanessa és de Brasil, de São Paulo. Va néixer, estudiar administració i secretariat exterior i va viure allà fins que va tenir 26 anys i va decidir anar a viure a Màlaga. L'elecció d'anar a viure a Màlaga no és d'estranyar perquè hi tenia família, atès que la seva mare és de Màlaga i el seu pare de Salamanca. A casa sempre han parlat en castellà, però la llengua quotidiana de Vanessa és el portuguès.

D'això ara ja fa 14 anys i quan va arribar a Màlaga va patir un gran xoc. Ens explica que el prejudici que les brasileres es dediquen a la prostitució havia arrelat fort entre la gent que habitava al seu voltant i, sovint sentia que la miraven malament, com si esperessin que en qualsevol moment ella els oferís favors sexuals. Però ens explica que el xoc també va ser lingüístic perquè hi havia moltes paraules que entenia pel context però que realment no sabia què volien dir.

Ara bé, cal dir que, la família no era l'únic motiu pel qual va decidir partir de São Paulo. Ens explica que les condicions de vida d'allà no eren gens favorables. Diu que allà on vivia ella la pobresa és la rutina diària i que no hi ha sanitat pública.

Jose Antonio és de Màlaga. Va néixer allà i hi va conèixer Vanessa. El fet va ser que els dos vivien a Màlaga plegats però veien que allà no hi havia molta de feina i que la que hi havia era inestable —potser sense més ni més t'engegaven—, i varen pensar que Mallorca seria un bon lloc per venir a treballar del turisme. Varen investigar sobre la feina a l'illa i varen decidir que vendrien per millorar el seu salari i la seva qualitat de vida.

Aleshores, varen arribar a Palma ara fa cinc anys i varen viure al carrer d'Aragó. Ella és cambrera de pis perquè no li varen convalidar les carreres que va fer perquè aquí no existeixen, i ell es dedica a la construcció i a fer de transportista.

Des que viuen a Mallorca estan encantats. Diuen que cobren molt més del que cobraven a Màlaga. A més, els encanta l'illa, diuen que té de tot. A més, troben molt curtes les distàncies i els és fàcil recórrer l'illa i els encanta descobrir cada setmana llocs nous.

La decisió de venir a viure a Lloseta va ser motivada per dues raons: la primera era els preus de lloguer, molt més barats que els de Palma i la segona la necessitat de fugir d'un lloc amb tant de renou com el carrer d'Aragó de Palma.

Estan molt contents amb el canvi. Se senten afortunats per poder viure a un poble amb un lloguer a bon preu i tan a prop de Palma. Vanessa diu que si ho hagués sabut abans hagués vengut tot d'una a Lloseta i no hagués viscut a Palma.

A més, se senten molt més lliures i tranquils a Lloseta. Diuen que aquí les aparences no importen i que es poden relaxar. Endemés, expliquen que la gent del poble és molt simpàtica i que els ha acollit molt bé. Tant a l'ajuntament com a les botigues del poble els ajuden sempre. I això els encanta. Diuen, però, que els mallorquins fan les coses massa ben fetes i això, a vegades, els dona sensació de fredor, mentre que a Màlaga, diuen, tot sortia com sortia.

Pel que fa a la llengua catalana tenen opinions diferents. Vanessa considera que és una falta de respecte no aprendre català perquè pensa que si és ella la que ha arribat a un lloc, el qual li donarà una casa i una feina, creu que el mínim esforç és adaptar-s'hi. Ara bé, encara no ha tengut temps d'aprendre'l.

Vanessa explica que ha decidit començar les conversacions dient "*Disculpa, todavía no hablo catalán pero quería preguntar...*" perquè conta que a l'hospital de Manacor no li volien parlar en castellà i ella no estava gens bé, l'hagueren d'operar i va decidir posar una denúncia a partir de la qual feren un judici i guanyaren per no haver-la atesa correctament. Ella diu que quan la persona es va negar a parlar-li en castellà, ella li va explicar que acabava d'arribar i que li sabia greu però encara no el parlava. Cal dir que quan explicava això va dir Vanessa: "*Hay gente muy retrógrada que solo quiere hablar catalán*".

Jose Antonio considera que si som a Espanya això és una barbaritat. Pensa que està molt bé si qualcú voluntàriament el vol aprendre però no hauria de ser una obligació perquè això, diu, lleva les oportunitats a la resta d'espanyols de moure's i anar a fer feina a Mallorca. En el seu cas, s'està preparant per ser conductor d'autobusos de l'EMT i li demanen un A2 de català.

Jose Antonio no sabia que a Mallorca es parlava català i assegura que molt abans del català aquí es parlava castellà. Vanessa li ho desmenteix i creu que aquesta ignorància és qüestió d'una mala política de promoció de la mateixa diversitat del país dins del mateix país. Creu fermament que fora d'Espanya se saben més coses d'Espanya que dins, on sembla que només saps coses del teu redol. Ella a Brasil va estudiar quatre apunts de la història de Mallorca i sabia que s'hi parlava català per

mor de la conquesta de Jaume I. A més, creu que a Espanya la cultura està molt malament i considera que els joves de cada vegada més són uns ignorants i que els polítics no lluiten per al seu país. Expliquen que per qüestions lingüístiques sí que s'han sentit marginats, per exemple, als bars quan han entrat i tothom parlava en català i no entenien cap conversació.

Vanessa considera que els mallorquins no valoram el que tenim i que sempre ho feim tot de menys. Ella diu que sovint ho veu com si diguessin, “Bé, només tenim això...” i això li xoca molt perquè a Mallorca hi ha de tot!

Els coment la idea d'establir una mena de curs intensiu per a nouvinguts i Vanessa diu que ho veu bé però sempre i quan les persones que se'n beneficiïn siguin lluitadores per tirar endavant la seva feina i el país en el qual habiten ara mateix. Considera que una persona que viu de rendes no hauria de poder-se beneficiar d'aquests cursos perquè l'única cosa que fan és viure a costa dels altres. I troba que el privilegi de formar-se és per a qui s'ho guanya.

Esmenten el carnaval de Lloseta com a quelcom molt positiu del poble.

Sorgeix la idea de fer reunions periòdiques entre els nouvinguts i els representants polítics del poble amb la finalitat que les dues parts es coneguin i es puguin resoldre d'una manera més personificada les seves necessitats.

Aquesta entrevista es va fer dia 28 de febrer de 2020 i va durar tres hores. Es va fer en castellà.

JÚLIA (Brasil)

Júlia va néixer a Brasil i ara fa tres anys que viu a Mallorca. Ens explica que va venir per gust. La seva germana va viure durant uns anys a Mallorca i ella la venia a visitar molt perquè li encantava l'illa. Ara, la seva germana ha partit a viure a Alemanya i ella ha vingut a viure a Lloseta.

La motivació principal per estudiar català és el plaer que li proporciona conèixer una llengua més. Li agrada molt el català, diu, i pensa que si viu a Mallorca ha de saber parlar català. Encara no el parla perquè diu que no en sap però l'entén i va a classes amb Gabriel Ramon a Lloseta.

Conta que l'inconvenient més gros per aprendre català és que ningú n'hi parla. Però, alhora, també explica que a vegades, després que ella hagi saludat dient bon dia, la persona comença a parlar en català i no entén res.

Li sorprenen les semblances que hi ha entre portuguès i català. Però el que la du de bòlit és que no acaba d'entendre si el català i el mallorquí són la mateixa llengua. Explica que depèn amb qui parli li diu una cosa o l'altra.

Aquesta entrevista es va fer dia 3 de març de 2020. Va durar 20 minuts i es va fer en català.

DAMIANKA (Bulgària)

Damianka és de Bulgària. Va venir a Mallorca ara ja farà més de quinze anys, diu. Va venir directament a Mallorca perquè li havien dit que a Palma es necessitava una persona interna per cuidar una persona major. El que la va motivar a emigrar va ser la situació econòmica que no li permetia pagar els estudis als seus fills. Ens explica que el seu marit va morir de càncer quan els seus fills eren molt petits. Abans de la seva mort, s'havien traslladat del poble a la ciutat perquè pogués rebre millor atenció mèdica però quan va morir el seu marit no tenien prou doblers per mantenir la casa de la ciutat i se n'anaren a viure a ca la seva mare.

Però això era una situació que no li acabava d'agradar i després el seu fill major li va dir que volia estudiar i ser nadador professional —diu que ha guanyat moltes competicions— i ella no li ho podia pagar. Aleshores va decidir sortir de Bulgària per tenir doblers i enviar-los als seus fills perquè poguessin estudiar.

Els primers mesos van ser molt durs, explica. I diu que tot el que guanyava ho enviava als seus fills. Conta que quan va arribar i va començar a fer feina d'interna a Palma, la situació familiar de les persones que l'havien contractada no era molt bona i sovint tenia por que la persona que cuidava caigués o li passàs qualque cosa per culpa seva i que l'engegassin. Així, tot d'una que va poder, va canviar de feina. Va ser llavors quan va conèixer la seva actual parella, un llosetí, i va venir a viure a Lloseta.

A Lloseta es dedica a fer net les cases particulars i fins i tot negocis. De fet, una botiguera del poble la va contractar ja fa anys i amb ella aprèn molt el català, explica. La botiguera li diu que si ella no n'hi parla no n'aprendrà mai. I Damianka està encantada que ho faci. Damianka entén el català però no sap dir més que quatre paraules, diu. La llengua vehicular a casa amb la seva parella és el castellà.

Ella diu, però, que creu que és necessari entendre el català i que, a més, ho troba una manera polida d'agrar l'oportunitat que Mallorca li ha donat.

Li deman si coneix qualcú més de Bulgària a Lloseta i m'explica que hi havia una dona però que li ha perdut la vista perquè ja no mantenen el contacte per mor que la parella de Damianka no vol que parli en la seva llengua d'origen amb aquesta dona perquè ell no sap què diuen.

Aquesta entrevista es va fer dia 4 de març de 2020. Va durar 45 minuts. L'entrevistadora parlava en català i l'informant en castellà.

ENTREVISTES ALS PROFESSIONALS QUE TREBALLEN AMB NOUINGUTS

ENTREVISTES MEDIADORS IB-SALUT⁶¹

KHALIL MZOURI

“Como dice el nombre mediador, mediamos, estamos en el medio⁶². [...] Entonces [...] nuestra tarea básica es facilitar la comunicación entre los profesionales y la población [...]. Esto quiere decir prevención de conflictos, porque muchas veces como no hay entendimiento a nivel lingüístico pues te puede crear mucho conflicto y luego para facilitar la tarea de los médicos y los profesionales claro si tienen una persona delante y no saben, pues no pueden hacer trabajo correctamente, no pueden diagnosticar o pueden tener dificultades de explicar pautas y tratamiento. [...] Y luego también explicamos el funcionamiento del centro [...] porque hablamos de una población que viene de otro sistema y muchas veces tiene mucha dificultad de entender como esto funciona y además incluso la gente de aquí le resulta un poco difícil entender cómo es, cómo funciona las citas [...].

[...] La parte práctica de cada día [es] traducir, acompañar [...] [vas a] consulta, te llaman y traduces, en un caso te los pones o llaman a la persona o cuando la ves [...].

Y luego, bueno, también hay educación para la salud [...]. Se hacen talleres [...] sobre grupos establecidos para ayudarles a entender muchas cosas [...].”

També ens explica que intervé en pediatria, alimentació, accidents domèstics, en tenir cura dels nins, en les embarassades, etc.

“Cuando se detecta que hay gente nueva [...] los citamos y hacemos un taller”

Per tant, s'entén que els tallers s'organitzen en funció de les onades de nouvinguts, és a dir, en funció de si els professionals detecten que és necessari fer-ho.

“Y luego también está el asesoramiento [...] a nivel individual, [...] para que no haya malos entendidos porque, a veces, hay cosas que son culturales que [...] puedes meter la pata [...]. Y luego está el asesoramiento colectivo [...]. Sobre todo al principio [...] hacemos unas charlas a los profesionales de aspectos culturales [...] por ejemplo [...] la gente no sabe lo que es el ramadán [...] y luego entendiendo podemos adaptar [...] y se hace, la gente se adapta, lo que es el ayuno, la medicación a otro horario. Y sobre los aspectos que quieren saber ellos [*entenem per 'ellos' els professionals sanitaris*] qué perfil de población con quien están tratando, sus creencias, [...] su concepto de la muerte, de la vida, de la salud, de la enfermedad [...]. Esto lo hacemos individualmente cuando nos preguntan o cuando se da el caso hacemos una charla [...].”

---

⁶¹ Aquestes entrevistes sí que es varen enregistrar i, per això, les transcrivim.

⁶² Tot i estar en castellà hem decidit no posar la transcripció en cursiva.

“Apoyo a la gente que no sabe [...] dónde ir [...]. También cuando detectamos problemas sociales, [...] derivamos o hablamos con [...] asistentes sociales [...] vemos la persona que quiere entender la lengua y tal, pues le buscamos cursos, recursos, solemos difundir los recursos existentes porque claro se trata de que la gente vaya sentándose y hacer las cosas por si misma [...]. Por lo menos ayudar a la gente a que descubra los recursos y haga un buen uso de ellos.

Li deman si els usuaris tenen un límit de temps per a disposar dels serveis del mediador des del moment que arriben a Mallorca, en aquest cas. Ell diu que “No [...] depende de la capacidad de la persona [...], del perfil de las personas. Hay personas jóvenes, personas que a lo mejor ya han estudiado en su país y ya es más fácil [...] porque entienden mejor los conceptos. [...] claro cuando trabajas con una población [...] que es analfabeta, rural [...] sobre todo el perfil de la gente magrebí aquí, en general, [...] sobre todo en los pueblos es una población rural [...] y además analfabeta [...] y a la gente un poco mayor le cuesta según qué cosas después, pedir cita y esto, porque esto no es fácil. El sistema no es complicado es complejo.

Y mover un poco la participación también de la gente. [...] fuera del centro, [...] tampoco los llevamos de la mano [...] pero bueno se les deriva [...] se les llama por teléfono [...]. Hay un apoyo.

En un centro una persona [basta]”. *Perquè li he demanat si una persona era suficient per a tota aquesta feinada en un sol centre i ell considera que sí.*

“Tienes una agenda de las personas que están apuntadas [...]. Se puede llevar. A veces, hay mucho trabajo, depende de la gente que viene.

No es que en un mismo centro tenga que haber más mediadores es que tiene que haber más centros [*amb mediadors*]. Porque este programa empezó el año 2007 con 11 mediadores, ¿y ahora que hay 4 o 5? [Por cuestiones] económicas porque el 2012 con el tema de la crisis, [...] había más.

El estudio previo que se ha hecho es ver la población que necesita más, entonces primero la población magrebí por eso ahora hay 4 de magrebís [*mediadors*]. Y luego había la población china, ahora no hay. Y luego del este había dos personas [...] búlgaros, rumanos... tampoco se quedó y ahí una coordinadora lleva la África subsahariana [...].

Cuando entramos aquí [*a Inca*] había uno y yo en Manacor [...] pero luego tenía [*l'entrevistat*] que cubrir esto”. *Ens explica que han reduït personal i han augmentat les hores als que han quedat, fent que aquests es repartesquin per diferents centres de salut.*

“Hacemos de vez en cuando reuniones entre nosotros. [...] Había un foro de inmigración, una *xarxa* de todos los mediadores, no solamente sanitarios”. *Però ens diu que ja no existeix això.* “Bueno existe la *xarxa* pero... [...] se llama la ‘Xarxa de Mediadors’. Esta la promovieron los de la Conselleria de Inmigración [...] porque son los que al principio crearon esta figura. [...] Ahora dependemos de IB-Salut. [...] Es una cosa que cambia porque al principio, claro, se financiaba desde

Madrid [...] pero estos no contrata y luego IB-salut nos paga. Ahora ya somos de IB-salut. Bueno el régimen no es fijo ni nada pero bueno, la situación administrativa un poco rara porque no existe la figura como tal, la categoría [...].

Y al principio sí que ha habido mucha formación. A parte de la *xarxa* hubo un congreso y luego [...] jornadas a nivel cultural. ¡Hubo un boom al principio! Mucha, mucha formación. Luego, claro, [...] ahora ya no.

Esto no es una carrera, [...] esto son cosas de la formación personal de cada uno. Unos [...] tenemos estudios universitarios más nuestra carrera por nuestra cuenta de movimientos sociales y asociaciones [...] y vas entrando y sabes tema de inmigración. Porque claro tienes que saber un poco las personas con las que trabajas [...]. Yo soy magrebí y también sé de la cultura de aquí porque llevo muchos años aquí trabajando [...]. Y entonces, claro, no hay una formación específica porque no existe una carrera de mediador. Pero bueno, tenemos cooperación, los cursos que hemos hecho, jornadas, y claro el interés. Y depende de las habilidades de cada uno y si te gusta [...]. Vamos, jubilar, no sé si nos vamos a jubilar nosotros porque tenemos una situación administrativa un poco frágil porque claro, puede venir y cambiar el gobierno y decir «Ah! No necesitamos mediadores» y te vas a la calle. Pero bueno, de momento hasta ahora se ha mantenido y hay reconocimiento de la gente.

Ahora viene gente para entrevistas, estudios [...] en tema de inmigración o tema de mediación. Hemos participado en muchos. [...] Hace poco hicimos unos sobre la dona senegalesa y marroquí. Y se han hecho unos coloquios. [...] Y hace poco también hicimos uno en Manacor con un grupo de gerencia de atención primaria sobre las dificultades que puede tener la población magrebí y el acceso a esto. [...] Se hizo en Manacor, Sa Pobla. [...] Lo que pasa es que ha habido poca participación porque se hicieron grupos focales para trabajar, o sea, el grupo nuestro que somos los profesionales, de admisión, enfermería, los mediadores [...] luego se tenían que hacer grupos de migrantes, de los usuarios [...] los convocamos [...] pero no han participado mucho. [...] Por tema, la lengua, [...]"

Ens explica que el perfil de persones que atén és igual a Inca que a Manacor. “Es la misma población porque muchas veces gente que atendí ahí está aquí”.

Li deman per les necessitats bàsiques dels nouvinguts tot d'una que arriben. “Necesitan acceso sanitario [...] primero la tarjeta sanitaria [...] tienen que preparar los papeles, si está en la seguridad social, [...] si no tiene seguridad social, pasaporte y hay una tarjeta para la gente que no tiene papeles por un año si no tiene seguridad social, pasaporte y hay una tarjeta para la gente que no tiene papeles por un año y esto lo primero”

Com saben quan arriben que existeix una persona medidora que els pot ajudar? “El boca a boca. [...] Ya viene la gente preguntando. Porque son familia y se conocen. Están conectados también

porque hay mezquita [...]. Al principio hicimos un poco de propaganda pero ahora no hace falta. Y luego cuando vienen aquí también se lo dicen «Mira, ven tal día y fulano, él te ayudará».

Ens explica que tot i estar especialitzat amb magrebins, també atén altres col·lectius. Amb el temps ja no el necessiten. “Yo cuando veo a gente hablando aquí, ya no intervengo para nada. Ves que ya [...] entiende lo que le dice. [...] Hay gente que va avanzando. [...] Y a los talleres de lenguas [...], sobre todo las mujeres van. [...] para que sea el taller más efectivo preferimos hacer taller de hombres y de mujeres porque ellos están más [...] ellas mismas. [...] En Manacor, hemos ido a la mezquita [...] hemos ido a hablar cuando había cambio de la tarjeta sanitaria y hemos ido ahí a explicar [...] hemos ido a hablar de alguna enfermedad recurrente o del uso, cómo se usa las urgencias, cita previa. Hemos ido 3 o 4 veces. Aprovechamos cuando hay más gente, un horario determinado”.

També ens explica que es dediquen també a sensibilitzar. I jo coment que van molt més enllà d'allò que és estrictament salut. “Esto es salud también. Es salud social”.

Li deman per acabar en quines llengües solen comunicar-se amb els usuaris. “Yo trato el árabe [...] de Marruecos y luego está el amazigh [...]. ¡Porque en Marruecos son todos amazigh! La gente que está aquí son del norte, de Nador [...]. Y luego francés. [...] El francés poco, los que estudian, sobre todo porque los de esta zona no han estudiado mucho”.

Li deman per allò que se sent a dir sobre que els immigrants que arriben són els que estan millor preparats del seu país. “Una cosa es alfabetización y otra cosa son las habilidades. La gente viene preparada porque viene gente del campo, sabe trabajar en el campo, [...] físicamente es joven también mucho joven y tiene sus habilidades [...] la mujer [...] tiene habilidades para llevar la casa y para [...] gestionar la economía de la casa [...] pero claro este mundo es difícil con el tema de la lengua [...] Lo que pasa que también hay una diferencia. [...] No se han desarrollado aposta”. *Ens explica la controvèrsia política sobre els amazics, castigats pel règim de Hassan II amb mesures que baixaren molt el seu nivell d'alfabetització.* “[...] Esta el Marruecos rural donde la gente no estudia nada y luego está el Marruecos en que la gente ha estudiado. Hay una diferencia. Un tío que viene de Fez, de Casablanca, hay una diferencia porque son gente que ha estudiado, ha ido a la escuela, [...] pero los otros tienen también sus habilidades”. *Ens explica que ell tracta més amb els que no han estat alfabetitzats. Diu que a Palma el perfil de nouvinguts marroquins és diferent perquè són gent de* “[...] Tetuán, de Fez, [...] gente de grande urbes, [...] de las capitales. [...] Aquí es gente más o menos rural”.

Ja a punt d'acabar ens explica que “[...] el tema de las asociaciones está en unas horas muy bajas [...] porque no hay apoyo institucional, no hay subvenciones [...]. Hace unos cuantos años teníamos oficinas con una mediadora y hacíamos trípticos de acogida [...] y hacíamos talleres [...]. Y todas las asociaciones funcionan a base de voluntariado”.

SUFAN

“Trabajo de mediadora intercultural. Empezamos el año 2007. Trabajo con la población magrebí, que hablan árabe y mi compañera trabaja con la población nigeriana. Es importante que, [...] en ámbito sanitario que no haya ese obstáculo a nivel de comunicación entre los profesionales sanitarios y los pacientes. [...] Por ejemplo, en Marruecos el sistema sanitario es totalmente diferente que aquí. [...]

En la consulta es importante que haya una transparencia en cuanto a la comunicación porque si no, no se llega bien a saber el diagnóstico y, [...], a parte el paciente, si no entienden bien el tratamiento [...] todo se complica. El profesional si no sabe bien qué tiene el paciente se puede equivocar con el diagnóstico y le puede mandar a hacer unas pruebas innecesarias y conlleva un gasto sanitario. [...] Intentamos facilitar la comunicación entre el paciente y el profesional.

También hacemos talleres de educación para la salud. [...] Trabajo con un grupo de mujeres y cada miércoles, el taller se llama, es un programa educativo Alfabetizaciones, [...] tratamos, por ejemplo, el funcionamiento del sistema sanitario [...], cómo hacer una tarjeta sanitaria, preparar-se para ir a una consulta, tener todo en cuneta, adjuntarlo todo, o si no sabe leer ni escribir que se acuerde de las preguntas, que lo tenga todo preparado, [...] si el profesional le da un volante para ir a pedir cita con el especialista tiene que bajar al mostrador con la tarjeta sanitaria, un número de teléfono preparado y a veces cambian de teléfono porque aquí les preguntan «¿Es correcto el teléfono?». Ah entonces se pone a buscarlo y una cola detrás... [...] estos pequeños detalles son muy importantes. [...] Tratamos estos temas, estos detalles, y surgen preguntas y, a parte también [...] trabajamos temas que tienen que ver con la salud pero con un profesional [...], por ejemplo, métodos anticonceptivos, tema de menopausia. [...]

Se trata de dar conocimiento, de empoderar [...]

Esto se trata de intervenir en la consulta del médico.

Si jo acab d'arribar d'un altre país, com puc saber que existeix aquesta figura del mediador que m'ajudarà? “Eso en admisión, el mostrador cuando vienen y tramitan la tarjeta sanitaria y piden cita, por ejemplo, en el mostrador les dicen que aquí tenemos una mediadora y la citan con el profesional que es el médico o enfermera, a la misma hora el mismo día [...]”. *Hi deu haver molta de gent que demani anar amb la mediadora, no?* “Sí, hay bastantes personas, [...] aquí, en Son Gotleu, las viviendas son baratas [...] la gente que vive aquí desde hace muchos años normalmente se van de aquí [...] mejoran su situación económica, se van de aquí, [...] cambian de barrio [...]. Hay mucha gente que se ha ido a Francia, a Bélgica, que lleva años aquí [...]. Y viene gente nueva. Este año ha venido bastante gente nueva. Y suele haber el mismo perfil [...]. El perfil que llega aquí a Son Gotleu

generalmente es un perfil de personas con un nivel cultural muy bajo que casi no han ido a la escuela, es una zona del noreste de Marruecos, una zona rural que hay muy pocas escuelas [...]"

Ella ens explica que no només se centra en acollir aquestes persones del nord-est del Marroc, sinó que també de tot Marroc, d'Argèlia. També ens diu que tracta amb gent de Mali. Ella parla anglès, francès, àrab, català i castellà. Aleshores, atindrà qualsevol persona que parli qualcunes d'aquestes llengües.

Li deman com va arribar a aquesta feina i si hi ha una formació específica per a mediadors: "Estudié magisterio de lengua extranjera en la UIB, [...] soy diplomada en magisterio, lengua extranjera de inglés y bueno pues salió esta convocatoria y me presenté y me cogieron en seguida. Y desde entonces me quedé aquí [des de l'any 2007]. [...] Estoy muy contenta porque puedo presentar a cualquier curso con los médicos, con las enfermeras... hacemos mucha formación, mucha formación. [...] Participamos en las jornadas, [...] presentamos pósters sobre un trabajo, [...] participamos, [...] con mi compañera y yo, hicimos un trabajo de investigación aquí en Son Gotleu, [...] en 2014 cuando las personas que no trabajan, que no pueden cotizar entonces se quedan excluidos del sistema sanitario e hicimos el trabajo de investigación como efecto a nivel de la salud de las personas que quedaban fuera del sistema".

"Hice un máster en ciencias sociales aplicadas a la atención sociosanitaria [...] aquí en la UIB también"

Creus que hi ha suficients mediadors a Mallorca? O trobes que n'hi hauria d'haver més? "Sí, sí, habría que haber más [...]. Éramos once al principio [...] en Baleares, porque había 2 en Ibiza, una en Menorca y ocho [a Mallorca]. Había una compañera que trabajaba con la población rumana, china y tres con población árabe y una con la población nigeriana. La población china ha quedado sin [perquè] [...] ella se fue. [...] Y población rumana, y también países de noreste [...] se han quedado sin".

Per què creus que no hi ha tants de mediadors si realment són necessaris? "Al principio se hizo esta iniciativa, yo creo que es muy buena, muy buena iniciativa, lo que veo es que en nuestro trabajo tiene que haber mucha voluntad para aprender, [...] ya no se trata de contratar una persona que sepa hablar el idioma árabe o chino y ya está, no, no, tiene que haber una continuación, una formación, hay que formarse, hay que tener un conocimiento del ámbito de medicina, de enfermería, a nivel lingüístico, antropología también, [...] aspectos culturales, que tienen que ver con las enfermedades [...]"

Aleshores, conèixer tant la llengua com la cultura de les persones amb les quals treballau és imprescindible, no? "¡Sí, claro! La lengua es muy importante para poder comunicarnos". *Els seus pacients solen parlar amazic i àrab, dialecte marroquí (darija).*

Quines mancances tenen les persones que acaben d'arribar? “Explicarles cómo funciona el sistema sanitario y estar siempre pendiente [...]. Siempre necesitan apoyo, [...] un entorno acogedor”.

“El taller que hago es dedicado a mujeres. [...] Los hombres, la mayoría, suelen trabajar [...] y no suelen tener barrera idiomática, como las mujeres que están en un circuito cerrado, no trabajan, [...] si no tienen estudios tienen barrera idiomática, o sea su papel: casa, llevan los niños al cole, los traen aquí al médico y casa otra vez”. *Ens explica que aquests cursos són gratuïts per les assistents.*

Saps si hi ha qualque institució que també tengui la figura del mediador integrada? “En el ámbito educativo, en el ayuntamiento tienen una mediadora. [...] Hay en Palma, creo [...] en Manacor también”.

Quina diferència hi ha entre una mediadora y una treballadora social? “Trabajadora social, por ejemplo, la trabajadora social del centro de salud trabaja el ámbito [...] si tiene que ver con tema de dependencia, violencia de género, tema de menores...”. *Aleshores, la treballadora social no va amb el pacient i no està amb ell a la consulta.* “El trabajo de mediadora es para facilitar la comunicación, para que haya, que sea todo claro, facilitar en cuanto al profesional que sepa exactamente cuál es el diagnóstico y el paciente para que sepa cuál es el tratamiento. Y también, [...] asesorar al profesional sobre el entorno donde vive el paciente porque la vivencia tiene mucho que ver, cuando, por ejemplo, a veces viene una persona y se queja de dolor de espalda, de cabeza [...] no se trata de tratarlo con pastillas y ya está, hay que ver lo que hay detrás”.

ENTREVISTES A LA RESTA DE PROFESSIONALS QUE TREBALLEN AMB NOUINGUTS

LAURA BOSCH TORRES

Laura Bosch Torres és una treballadora social amb qui vaig contactar a partir de la recomanació de Fauzia. Bosch va treballar entre el 2007 i el 2010 a Serveis Socials de Lloseta. Ens explica que hi varen iniciar un projecte d'acolliment amb dones marroquines a través d'una subvenció de la Unió Europea. El requisit per a la subvenció és que fossin un grup reduït de dones nouvingudes, devers quinze, i que l'objectiu fos apoderar-les. La llengua vehicular i, per tant, d'acollida, era el castellà. Conta, però, que el problema era que no hi havia molt bona empenta des de la direcció de Serveis Socials de Lloseta.

Laura Bosch ens explica que ha hagut de fer tot l'aprenentatge pel seu compte. Explica que no els preparen per a aquests tipus de feines i que no sabem gairebé res del nostre país veí, Marroc. Per això va ser que va decidir començar a viatjar al Marroc amb la finalitat de conèixer d'on venien les dones amb qui treballava i aconseguir donar-los, així, una millor rebuda a Mallorca.

Em va explicar que la zona de la qual venien els nouvinguts a Mallorca solia ser del voltant de Nador i que fins que ella no hi va anar i no ho va veure amb els seus ulls no va entendre quines eren les seves condicions de vida. Conta que són zones rurals, molt allunyades dels centres neuràlgics urbans i on l'analfabetització és molt elevada. Em va passar uns documents on s'explica això i molt més. Varen ser molt útils.

També em va parlar de l'organització Prosud, a través de la qual volen vehicular diversos projectes que millorin l'acolliment de les dones marroquines. El que em va cridar més l'atenció va ser la proposta que em va contar d'establir col·laboracions entre els estudiants universitaris de Tànger i institucions, com ara l'Instituto Cervantes, per tal de cooperar entre els dos països abans que el reagrupament familiar tengui lloc. Aquesta gestió des del moment que s'aprova fins que es fa efectiva, dura una mitjana de sis mesos. La idea de Bosch és aprofitar els estudiants de Tànger de traducció àrab-castellà i que facin classes de castellà a les persones que seran reagrupades així com també perquè els expliquin uns fonaments bàsics del funcionament de les institucions d'Espanya.

Li vaig demanar què passava amb el català, llengua oficial, si el lloc de destinació és un dels territoris catalanoparlants. Em va dir que ella no tenia cap inconvenient que això es fes també amb el català. Em va explicar, però, que la principal qüestió que la tirava enrere fer-ho és la itinerància d'aquestes persones nouvingudes. Aclareix que moltes persones arriben a Mallorca, per exemple, però ho fan com a lloc de pas. Per això, explica, la prioritat és aprendre castellà i aquesta és la demanda.

Dels objectius que es plantegen amb Prosud, en varen realitzar un dimarts dia 10 de març de 2020 amb la presentació dels llibres *A la mujer y a la mula, vara dura. Las olvidadas del Marruecos profundo*, de Hicham Houdaifa (2017) i *Dames de fraises, doigts de fée. Les invisibles de la migration saisonnière marocaine en Espagne*, de Chadia Arab (2018). Aquesta activitat va en la línia d'augmentar els coneixements que tenim del lloc d'origen de els nouvingudes i, d'altra banda, donar llum als casos d'explotació i maltractament que pateixen un cop arribades a Espanya.

Actualment, Laura Bosch fa feina a Manacor amb dones estrangeres, no només marroquines, que pateixen o han patit violència de gènere.

Aquesta entrevista es va realitzar dimarts 25 de febrer de 2020. Va durar una hora i es va realitzar en català.

AINA PÉREZ

Aina Pérez és una arabista que es dedica a l'acolliment. Va estudiar a Granada Filologia Àrab. Desenvolupa un projecte d'acolliment mitjançant l'ajuntament de Manacor. Hem contactat amb ella

a través de la recomanació de Laura Bosch Torres, atès que les dues són companyes de feina i integren l'associació de què hem parlat just amunt: Prosud. A més, Aina Pérez va treballar un mes als Serveis Socials de Lloseta.

Aina Pérez ens explica que el projecte que desenvolupa amb les dones marroquines a Manacor té tres pilars: emoció, llengua i entorn. D'aquests tres la llengua és el pilar fonamental i transversal que, de fet, procura no tractar aïlladament.

Pérez treballa amb 8 grups a cada un dels quals fa 3 hores de tallers a la setmana dividit en dos dies (1h i 30' dos pics a la setmana). El seu horari sol ser de 9:30 fins a les 13:30-14:00 i té cada dia tres grups. Tenia, diu, un grup concret per a mares amb nins de 0 a 3 anys, amb una educadora social que s'encarregava de guardar els nins però això per mor del pressupost ja no és possible.

Ens explica que fa una divisió entre persones alfabetitzades i no alfabetitzades, qüestió, diu, que depèn molt de la zona d'on venguin. Si venen de zones rurals, diu, no hi solen estar, en canvi si venen de zona urbana, sí. Per saber, però, tot això, atès que sap àrab, els fa una entrevista inicial. Explica que li arriben tot tipus de perfils, des de dones en situació irregular, dones que han arribat en situació regular fa poc, i d'altres que hi viuen des de fa quinze anys però fins ara no han demanat ajuda.

Pel que fa a aquest darrer col·lectiu, ens explica que és molt comú que quan les dones marroquines arriben pel procés de reagrupament familiar amb infants o tenen infants aquí, són aquests els que les ajuden fins a una certa edat. Durant tots aquests anys elles es dediquen únicament i exclusiva als seus fills i no tenen temps per formar-se ni aprendre la llengua. Els fills sempre les han d'acompanyar i fer-los de traductors. Després, però, sovint, els fills tornen majors, i elles queden soles sense ningú que les ajudi i s'adonen que no poden fer res sense ajuda.

D'altra banda, també ens explica que darrerament els estan arribant dones que van a Andalusia a treballar durant uns mesos el conreu de maduixes i que són víctimes de tracta. En aquest sentit la tesi doctoral de Chadia Arab esmentada més amunt, ens explica detalladament la situació.

Emoció

En aquests tallers, l'objectiu principal és que les dones puguin parlar entre elles i que es generi un grup en què la confiança sigui plena i hi hagi molta complicitat. Aina Pérez ens conta que quan comencen a formar part del projecte, els fa signar una mena de contracte —amb una validesa nul·la, només és simbòlic— a través del quals es comprometen a no explicar res del que les seves companyes expliquin. El que es diu dins l'aula queda dins l'aula. Això és perquè se sentin més lliures de dir qualsevol cosa i perquè parlin dels seus sentiments.

Entorn

Per coneixement de l'entorn, Aina Pérez es refereix a qüestions com, el centre de salut de Manacor, escolarització, treball, participació ciutadana, drets humans i específicament els de les dones. Per

exemple, amb qüestions de salut, ens explica que fan tallers amb metges que els venen a explicar què és urgència i què no ho és, parlen dels primers auxilis, els expliquen el funcionament de pediatria i el circuit del nin sa, la planificació familiar, la menopausa. També fan tallers sobre salut sexual i reproductiva, aquest darrer només amb Aina Pérez perquè se sentin més còmodes.

Amb l'escolarització fan el mateix, diferents tallers per entendre com funciona el procés d'escolarització, per exemple, i ho fan amb un docent d'una escola. Pel que fa al treball un funcionari del SOIB hi va a explicar-los les possibilitats d'inserció laboral i els seus drets com a treballadores, entre d'altres. Endemés, també procuren participar de la cultura del poble i assistir a exposicions, fins i tot crear-ne de pròpies.

En la qüestió de drets de les dones, Aina Pérez els proposa que facin un treball de recerca dels drets de la dona a l'islam i dels drets de les dones a diferents països. Ens explica que això els encanta i s'hi engresquen molt. Aquest passat vuit de març de 2020, varen posar una haima a Manacor en motiu del dia mundial de la dona, juntament amb moltes altres aturadetes que hi havia en aquest sentit.

A més, també els proposa tallers en el context dels quals han de fer una recerca i pensar com explicarien el ramadam, el vel, el calendari lunar, entre d'altres coses.

Llengua

Aquest aspecte, com hem esmentat, és el més transversal. No fa tallers específics de llengua sinó que a través dels altres tallers és com l'aprenen. La llengua vehicular i la que els ensenya és el castellà. Va tenir un any un grup que, després d'haver fet castellà, feia català. Creu que si ho enfoca d'aquesta manera, sense fer una classe pròpiament dita de llengua, sinó entenent que per a la realització de totes les activitats proposades ja els caldrà aprendre la llengua pot ser més efectiu perquè veuen la utilitat d'aquest aprenentatge i així ho demostren els resultats.

Aina Pérez ens explica que aquest projecte és possible perquè el personal treballador, per exemple, sanitari, del SOIB o de l'escola tenen unes hores del seu treball que ja els inclou el sou mateix i que poden dedicar a aquests afers.

Diu, però, que hi va haver uns anys que la situació era molt millor que ara: al projecte hi havia dues professores, una persona que s'encarregava d'acollida, una educadora social i una psicòloga. Ara ja no és així, hi ha hagut molta reducció del personal i fan el que poden.

D'altra banda, ens explica que ha fet una recerca de les diferents maneres d'acolliment lingüístic arreu d'Europa i considera que a Alemanya hi ha una xarxa molt potent en aquest sentit. Explica que allà en un any han de saber l'idioma així com també saber-se desplaçar per l'entorn. Però, per això mateix posen tots els recursos possibles al seu abast i hi ha tallers de recerca de feina i de llengua. Aleshores el fet d'invertir en una bona acollida inicial fa que no només les persones nouvingudes

tenguin més participació social sinó que també propicia més autonomia i menys inversió en el seguiment i/o acompanyament d'aquestes persones que, d'altra manera, esdevenen dependents dels serveis socials.

Aquesta entrevista es va fer dia 2 de març de 2020. Va durar una hora i mitja i es va fer en català.

GABRIEL RAMON

Gabriel Ramon és el delegat de l'Obra Cultural Balear (OCB) a Lloseta. Ell va ser mestre d'escola i a partir de l'any 2000 va començar a fer feina amb els magrebins d'Inca que arribaven a l'escola on treballava. Hi desenvolupava un projecte d'alfabetització en català. Això ho va fer fins que es va jubilar. I just després de fer-ho, va decidir emprendre el projecte que encara dura i que, de fet, constitueix l'única oferta de classes de català gratuïtes a Lloseta.

No recorda bé si va ser l'any 2012 o 2013 però la qüestió és que entorn d'aquells anys va començar a fer classes gratuïtes de català per a castellanoparlants i per a adults. Això va ser gràcies a un conveni que varen establir l'Ajuntament i l'OCB, els primers cedien el lloc i els segons feien la feina. I així ha estat fins ara.

Hi ha dos grups, com s'ha intuït més amunt: un enfocat a castellanoparlants i l'altre per a adults. De totes maneres, al primer grup, l'enfocat a castellanoparlants, ben bé li podríem dir grup de nouvinguts perquè també hi pot anar qualsevol persona que no tingui el català com a L1. El segon grup està pensat per a aquelles persones catalanoparlants que mai han rebut alfabetització en català sinó només en castellà. De totes maneres, també hi acudeixen persones que tenen la intenció de treure's, per exemple, el B1 de català.

Aclareix que es tracta de grups oberts, als quals els alumnes, si no poden anar al grup que més es correspon amb les seves necessitats poden anar a l'altre. Sempre els proposa quinze dies de prova perquè siguin lliures de deixar-ho sense cap compromís si no els agrada. L'horari és dimarts i dijous de 18 a 19 el grup de nouvinguts i de 19 a 20 el grup d'adults.

Ens explica que al començament varen ser uns anys molt bons i que entre els dos grups varen començar devers 25 o 30 persones i n'acabaren 12 o 14. Ara, però, a la classe, diguem-ne, de nouvinguts, només són dues persones, una d'Argentina i una altra de Brasil. I a la classe d'adults són devers 6 alumnes. La qüestió és que en solen començar molts més però la gent ho va deixant especialment per qüestions laborals. A més, tampoc no sap fins a quin punt el fet que siguin classes gratuïtes fa que la gent no se senti amb tant de compromís d'assistir-hi i que no li doni tanta d'importància.

El contingut de les classes varia cada any en funció del grup però procura ensenyar-los tant llengua, com parlar de la literatura, de la història de la llengua i de la sociolingüística. Diu que les motivacions principals dels seus alumnes per anar a classe són: el descobriment d'una llengua nova —diu que això tant els pot passar als que acaben d'arribar com a als que fa molt de temps que viuen a Lloseta—; per facilitar-se la integració i/o ascensió a la feina; per aprendre a escriure en català —diu que els darrers quatre, cinc anys, han començat a arribar persones que volen escriure bé per Whatsapp—, o els que aspiren a examinar-se del B1.

Aquesta entrevista es va fer dia 3 de març de 2020 i va durar dues hores. Es va fer en català.

SÒNIA

Sònia és treballadora social als Serveis Socials de Lloseta des de fa pocs mesos —som a desembre de 2020. Li deman per les necessitats que pensa que tenen els usuaris de Serveis Socials de Lloseta i també els principals problemes o mancances que creu que hi ha.

Ens explica que el perfil majoritari d'usuaris de Serveis Socials de Lloseta és el d'una persona que prové de zones rurals del Marroc i que no ha estat alfabetitzada. Això, per descomptat, no exclou altres perfils. Pensa que les necessitats principals d'aquest col·lectiu són dues: l'apoderament de les dones i l'aprenentatge d'habilitats per poder cuidar els seus fills. En aquesta darrera necessitat també hi podríem incloure l'assistència a l'escola dels seus fills. Sònia diu que tal vegada, en general, el col·lectiu marroquí no dona tanta d'importància a l'escola com ho feim nosaltres.

D'altra banda, ens explica que una de les altres coses amb les quals tenen problemes generalment és l'empadronament, el qual depèn del propietari de la casa. Explica que per accedir als ajuts socials i als tallers dels Serveis Socials de Lloseta és requisit estar empadronat al poble. El que passa, diu, és que, a vegades, Lloseta no és la primera destinació i un cop arriben a Lloseta, per ventura encara continuen empadronats al primer poble on varen arribar. També necessiten un certificat de convivència i això depèn de la policia, qui ha de confirmar que aquelles persones determinades viuen allà.

Ens explica que els projectes que tenen són exclusivament amb dones marroquines. Diu que fins a juny de 2019 també en tenien un altre de diferent amb homes però que ara ja ho han llevat perquè varen considerar que no era tan prioritari. Aquests tipus de projectes, sempre depenen de les subvencions i sovint aquest és el major problema que, a més, provoca inestabilitat a tot el que fan, explica. Ens posa aquest exemple: amb l'Institut de la Dona s'han fet tallers per iniciar un camí en l'apoderament de les dones però són tallers molt puntuals. En varen fer un el 30 d'abril i un altre dia 14 de maig de 2019, que duien per títol Dona, cos i ànima. Tot això durant un any, diu.

També van en aquesta línia els tallers de llengua, els quals només són de llengua castellana —pel que fa al català, Sònia diu que no hi ha demanda i si qualcú els ho demana l'envien a l'escola d'adults d'Inca. Ella creu que les dones surten de classe igual que entren perquè els tallers de llengua s'enfoquen com a classes tradicionals i no amb una intenció d'utilitat i amb una finalitat comunicativa. Pensa que seria molt més útil fer les classes de manera pràctica. Per exemple, anar a l'EROSKI i aprendre a dir bon dia, els noms dels aliments, a demanar què valen, a pagar a donar les gràcies. Es refereix a una manera d'ensenyar llengua que sigui més transversal i que l'objectiu principal sigui aprendre a viure en l'entorn i no a escriure bé una frase.

A més, a tot això, cal afegir, diu, el constant canvi de personal a Serveis Socials de Lloseta. La persona que s'encarrega de fer aquests tallers de llengua, per exemple, entre altres tasques, és la integradora i cada any es canvia. Això fa que el projecte d'acolliment no sigui constant i elimina la possibilitat d'avançar. Cada any es comença des de zero. És cert que se li donen unes directrius a la integradora però després ho fa com millor li va. Endemés, el problema no només és, creu, la poca continuïtat que suposen aquest canvis sinó també la dificultat dels usuaris d'adaptar-se any rere any a una persona que no coneixen i a metodologies diferents.

Pel que fa a la resta de personal, tenen una psicòloga que només fa 10 hores setmanals i han decidit augmentar-li les hores perquè hi ha molta demanda. Amb tot, diu, això és la problemàtica de tenir uns serveis socials bàsics, que és el que hi ha a Lloseta: són uns serveis generals, explica, que no estan especialitzats en res en concret. Clar, aleshores, elles no saben amazic —de fet, no els demanen quines llengües parlen— o àrab, tampoc no són expertes sobre el lloc d'origen dels seus usuaris i hi ha coses que se'ls escapen.

Dintre d'aquests projectes amb dones marroquines, ens explica, però, que s'han fet coses molt polides com ara tallers de cuina i costura amb la gent major del centre de dia de Lloseta. A més, també ens explica que col·laboren amb Càritas i els voluntaris es dediquen cada setmana a repartir els aliments entre els usuaris.

Ara per ara han decidit de refer el projecte d'immigració de Lloseta. En resum, però, considera que l'objectiu d'integració es queda molt lluny de la realitat de Lloseta així com estan les coses ara mateix.

Aquesta entrevista es va fer dia 20 de desembre de 2020. Va durar una hora i es va fer en català.

MARIA ANTÒNIA CRESPI

Maria Antònia és la cap de servei dels Serveis Socials de Lloseta des de fa molts d'anys. Ens explica que treballen amb les subvencions de l'Institut Mallorquí d'Afers Socials (IMAS) i que tenen una mena de dues grans branques d'actuació: subvencions i integració.

Ens centram en la segona. Ella diu que la integració s'ofereix però, a parer seu, no és una demanda dels col·lectius nouvinguts de Lloseta. Considera que generalment els nouvinguts no es volen integrar. És més, creu que els únics que tenen xoc cultural són aquelles persones que venen d'Àfrica.

Així i tot, ens explica que han de prevenir el risc d'exclusió social i aleshores treballen amb la idea d'igualtat a dos camps: infantil i juvenil, d'una banda, i adults, per l'altra.

Ens explica que fan feina amb un grup de dones marroquines a les quals se'ls volen fomentar habilitats parentals, higièniques educatives i d'interacció amb altres entitats. Aclareix que es tracta de dones que venen de zones rurals del Marroc i que no tenen, segons ella, hàbits higiènics, alimentaris —amb això vol dir que mengen molt de sucre i hidrats—, de vestir, ni econòmics. Això implica, diu, que venen amb unes mancances socioculturals.

Aleshores, el que es persegueix és l'apoderament i l'autonomia d'aquestes dones. Per això, el que fan és un treball transversal amb l'escola d'ES Puig de Lloseta amb la realització de tallers per als pares i de reforç escolar per als alumnes. Aquests tallers els fa la integradora amb la supervisió de l'educadora. L'objectiu principal és treballar les habilitats entre iguals, explica que la qüestió acadèmica és secundària.

Ens explica, Maria Antònia Crespí, que els tallers de reforç escolar són oberts a tothom però amb el temps tots els nins que no són marroquins se'n van.

En aquesta línia d'augmentar el contacte local desenvolupen activitats lúdiques a l'estiu, com ara excursions.

Conclou, però, que el servei és inestable pel canvi de treballadors cada any. Ens explica que hi ha dues treballadores socials, una auxiliar, una educadora social contractada per la mancomunitat, una integradora contractada per l'ajuntament, una psicòloga i tres treballadores del centre de dia.

ISTAR MONTULL MUSSACH

Istar Montull és la coordinadora i professora de castellà i català de Cornellà Sense Fronteres, tot i que ens explica que la seva formació acadèmica no és aquesta sinó biologia. : Cornellà Sense Fronteres és una associació a través de la qual desenvolupen un projecte social.

Aquest projecte ha anat variant. L'associació va néixer l'any 2001. Ens explica que l'ajuntament de Cornellà no col·labora gens amb les persones migrades i això els fa anar a cercar espais no públics com la parròquia. I, de fet, és la parròquia la que des de fa 14 anys els cedeix les aules de catequesi perquè hi puguin fer classes de llengua a les persones nouvingudes.

Des d'aquest nou curs han intentat sortir de la parròquia i cercar nous espais. Això és perquè la situació econòmica d'enguany ha canviat gràcies a una subvenció que els va donar el CIEMEN. Fins ara, cobraven 5 euros a cada alumne per material escolar però no havien de pagar res de lloguer del local perquè la parròquia ho havia volgut així. Ara, però, amb la subvenció del CIEMEN ja no els cobren res, als usuaris.

En primer lloc eren classes de castellà a al·lots amazics, sobretot del sud-est del Marroc i qualque rifeny i àrab però d'aquests darrers molt poquets, diu. L'any passat ja feien classe de català però només un dia a la setmana. Enguany, com que tenen més recursos, Istar ha decidit posar-se forta amb el català i en fan dos pics a la setmana dematí i horabaixa.

El que és molt interessant d'aquestes classes és que duren tres mesos. Cada tres mesos tornen a començar. A més, els nouvinguts poden afegir-s'hi a mesura que arriben, no cal que esperin a començar de nou el curs. Tenen les inscripcions obertes sempre. L'objectiu era cobrir l'espai que el Consorci per a la Normalització Lingüística i les escoles d'adults no cobreixen. Aleshores, aquelles persones que arriben, per exemple, el mes de novembre es troben totes les inscripcions tancades i venen a la nostra escola.

Segueixen el mètode Oralpha perquè pensen que està molt ben pensat per persones immigrades i també no alfabetitzades.

Aquesta entrevista es va fer a Cornellà dia 10 de juliol de 2020. Va durar 2 hores i es va fer en català. A més, també vaig poder tenir l'experiència d'ajudar Istar Montull en les classes.

ABDALLAH IHMADI, AICHA BEN MOULA I FATIMA

Abdallah Ihmadi ha estat professor d'amazic des de l'any 2005. Ho varen començar a fer des de l'any 2005 amb l'associació Agrau a Mataró. Després l'associació Agrau va desaparèixer i allò que feia va ser assumit per La Casa Amaziga de Catalunya.

Ens explica que tots els que serien futurs professors d'amazic varen fer un curs de formació de 20 hores impartit per la Generalitat de Catalunya. Allà varen aprendre gramàtica, pedagogia, entre d'altres. L'any passat (2019) se'n va fer un altre d'aquest curs de formació per a professors d'amazic. Aquests professors cobren perquè la Generalitat de Catalunya, més concretament el Departament d'Educació els paga i els alumnes no paguen res per assistir a classe. Diu Abdallah que és un dels projectes que es troben dins el sector del LIC a Catalunya.

L'any 2010 es varen començar a fer classes d'amazic a Can Puigjaner, a Sabadell. Ens explica que la difusió d'aquestes classes es va fer de boca en boca. Ell i uns quants companys més anaven de porta en porta a les famílies amazigues de Sabadell —ell i la seva família viuen a Sabadell i per mor

de l'associació Anaruz n Afrika, a través de la qual també celebren l'any nou amazic a Sabadell, ja les coneixien— explicant-los que es farien aquestes classes, que serien gratuïtes i els animaven a apuntar-hi els fills.

Ens conta que la rebuda va ser de tot colors. N'hi havia que estaven molt agraïts i que varen decidir tot d'una d'apuntar els seus fills a classe. D'altres, explica Abdallah Ihmadi varen dir que no era necessari i que no hi enviarien els fills. Abdallah diu que això respon a l'autoodi que se'ls infon al Marroc. Diu, Abdallah, que si dius classes d'àrab, tothom s'hi apunta, en canvi d'amazic costa més.

Com que és una activitat extraescolar intenten fer-ho d'una manera molt atractiva i dinàmica per als infants: dibuixen, conten contes, fan tallers de percussió amaziga, celebren aniversaris, entre d'altres activitats. Aquesta metodologia engrescadora ha fet que de cada vegada més nins vulguin anar a classes d'amazic perquè, segons explica Abdallah, les d'àrab solen fer-se d'una manera molt teòrica i els nins s'avorreixen. Això es veu que ha passat de boca a boca entre els infants i ara ja n'hi ha que demanen als seus pares que els duguin a les classes d'amazic amb els seus amics. Els seus alumnes oscil·len entre els 3 i 12 anys.

Abdallah pensa que és molt important que hi hagi classes d'amazic pel pes simbòlic que té. És una manera de dir “Ja es pot estudiar!”, exclama. Creu fermament que aprendre a llegir i a escriure la llengua d'origen reforça la identitat cultural de les persones amazigòfones. A més, pensa que el fet que es conegui d'on venen i que se sàpiga que no parlen àrab pot facilitar la integració perquè se senten reconeguts. Amb aquest camí també es practica l'autoestima dels nins i dels pares.

Aquestes classes després de fer-se a Sabadell, també es varen començar a fer a Montcada, a Manresa i enguany (2020) a Granollers.

Al començament hem dit que Abdallah Ihmadi ha estat professor d'amazic fins ara que té molta feina i és la seva esposa Aicha Ben Moula qui ha assumit el paper de mestra enguany. És molt interessant la planificació lingüística de casa seva: Abdallah Ihmadi i Aicha Ben Moula parlen en amazic entre ells, però als nins els parlen cadascun, amazic, català, castellà i de tant en tant anglès, perquè solen mirar els dibuixos en aquesta llengua.

Vaig poder assistir a una classe que feia Aicha Ben Moula i a una altra que feia Fàtima, la seva companya de les classes d'amazic a Sabadell.

Aicha Ben Moula també creu que és molt important aprendre a escriure i llegir en amazic perquè és la llengua que ells parlen. Explica que ella de petita mai no en va aprendre i que n'ha après ara, de major. Això fa que a vegades estigui insegura en l'escriptura d'algunes paraules. Però ella em diu que fa tot el que pot i que li agrada.

La classe a què vaig assistir jo, consistia en l'explicació d'una grafia del tiffinag que relacionaven amb el so de diverses paraules. Cada infant, de 3-4 anys, tenia una fitxa en la qual hi havia la lletra

per resseguir i un dibuix per pintar. Així, diu, a vegades se'n recorden de la lletra pel dibuix. Després cada un sortia a la pissarra a pintar-la i jugaven a dir paraules amb aquell so. Les preguntes de classe es fan totes en amazic i si no ho saben dir, ella els ajuda.

Fàtima té el grup dels més grans, fins a 12 anys. Ella fa tot just un any que ha arribat a Catalunya i per ara només parla castellà però ha vist que el català i l'amazic són molt iguals—es refereix a la situació sociolingüística—, diu ella, i per això ha decidit que ha d'aprendre català. No pot ser que visqui a Catalunya i que no el sàpiga.

La seva classe també va consistir en ensenyar-los una grafia del tfinag però en lloc de sortir a només escriure-la a la pissarra, varen jugar a endevinar les paraules que contenguessin aquest so i que els altres pensaven.

CARLES MÚRCIA

Carles Múrcia és professor del departament de filologia clàssica de la Universitat de Barcelona. Vaig contactar amb ell per mor de les unitats didàctiques que havia fet per ensenyar amazic i que són les que des d'enguany s'empren a diverses classes d'amazic com les que fan Aicha Ben Moula i Fàtima.

Carles va estudiar Filologia clàssica a la UB i va acabar l'any 2000. El mateix any que va acabar es va posar, com a voluntari, a fer classes de català a nouvinguts a un centre cívic d'un barri de Sabadell amb molta immigració.

Molta de la gent a qui feia classe eren amazics, majoritàriament. Aleshores, va començar a estudiar una mica d'àrab però va veure que no l'entenien i si l'entenien els feia una mica de gràcia. Aleshores els va demanar què parlaven i va ser quan va descobrir que parlaven amazic. Ell no sabia què era i va anar a la biblioteca de la UB i va començar a cercar llibres. Va trobar un manual d'època colonial i va començar a aprendre'n la gramàtica i se'n va enamorar. Es llevava molt d'hora per estudiar i es va convertir en una mena d'obsessió.

Aleshores l'any 2002 va començar a estudiar el doctorat sobre la llengua amaziga a l'antiguitat a partir de les fonts gregues i llatines a l'amazic. A partir d'aquí va fer estudis a París, estudis de lingüística afroasiàtica en general.

Cap a l'any 2004, atès que a Catalunya hi havia molt de moviment i presència d'amazigòfons, el Departament d'ensenyament de la Generalitat Catalunya estava molt interessat en introduir l'amazic a les escoles i als instituts, sobretot. A ell en aquell moment només li interessava a nivell científic l'amazic. Però es varen posar en contacte amb ell per veure si podia encarregar-se de la formació dels professors que havien d'ensenyar amazic. Llavors, va llegir la tesi l'any 2010 i es va publicar al 2011.

A partir d'allà ja va començar a fer cursos, i en aquells moments ja va sortir la idea de fer el diccionari català-amazic, el que seria el primer diccionari estàndard de la llengua amaziga. Així, va començar a fer el diccionari l'any 2011. Explica que varen ser cinc anys molt intensos de feina.

Ell treballava amb 52 diccionaris estesos a casa, sobre dialectes, parlars diferents a partir dels quals va crear l'estàndard amazic. La qüestió era com fer l'estàndard. Explica Carles Múrcia que l'any 1997, Carles Castellanos, va proposar un model d'estàndard composicional plural. Aleshores va pensar que era el millor perquè tampoc no hi ha cap centre que servesqui de referència i ho va fer amb base composicional. El diccionari es va acabar el desembre del 2015 i es va publicar i l'estiu de l'any 2017 es va fer digital.

Llavors, els faltaven materials didàctics perquè fins a aquell moment s'havien utilitzat materials que venien del Marroc, per exemple. Així, amb un encàrrec del CIEMEN varen fer sis unitats didàctiques i ara n'han de fer sis més. El disseny està fet pensant en la possibilitat que no només emprin aquestes unitats didàctiques els nins amazigòfons sinó també les persones de qualsevol altra llengua que en vulguin aprendre. Per això mateix han fet una guia didàctica perquè fins i tot es pugui aprendre de manera autodidàctica.

Actualment, explica, hi ha entre 8 i 10 classes d'amazic que es fan a Catalunya per a nins. Se solen fer a centres cívics perquè a les escoles no han aconseguit arribar-hi. Explica que les escoles no volen que es faci amazic al seu centre per evitar un efecte reclam i que es converteixi així en una mena de gueto de tots els amazics de la ciutat, per exemple. De totes maneres, el finançament és del Departament d'Ensenyament i des d'aquest departament també s'imparteix la formació de què hem parlat al començament per als professors d'amazic. Aquests professors són nadius i la formació és en català perquè tots en saben, ens explica Carles Múrcia.

Diu Carles Múrcia que això és diferent del que passa amb l'àrab, l'ensenyament del qual sovint es fa amb gent que ve del Marroc sense saber la cultura ni la llengua del lloc on van a ensenyar la llengua. Explica, però, que ara l'àrab i el xinès s'han aprovat com a llengües curriculars i que segurament el curs següent s'introduiran a les escoles (curs 2019-2020). Carles Múrcia diu que els professors d'àrab estan en contra que s'introdueixi l'àrab a l'escola perquè si es fa, el Departament d'Ensenyament intervindrà en la seva metodologia i materials didàctics duits des del Marroc. La realitat, però, és que l'amazic és la llengua d'immigració més parlada.

Li deman si creu que això que han fet amb l'amazic seria viable fer-ho amb altres llengües d'immigració que també tenguin una presència important a la nostra societat. Ell diu que sí però que no hi ha cap llengua d'immigració ara mateix que tenguin una presència tan grossa com la de l'amazic. Tal vegada, però, afegeix, que sí que es podria fer amb el panjabi. Però la qüestió és que els que parlen

panjabi tenen l'autoestima lingüística per en terra, ens explica Carles Múrcia, i sovint no admeten que parlen panjabi.

Cal pensar que si ve més gent amaziga del Marroc que àrabs és perquè les seves terres, les seves llars estan més abandonades. Els rifenys, els primers amazics que arribaren a Catalunya, tenen una situació política complicada, l'any 2016 hi va haver una revolta molt forta i condemnaren un dels seus líders a 20 anys de presó simplement per liderar una manifestació. Això fa que entre els rifenys hi hagi un estigma, explica Carles Múrcia, i que els pares rifenys de Catalunya, preferesquin enviar els seus fills a la mesquita perquè aprenguin àrab perquè així, almenys tendran accés al món etern i, en canvi, l'amazic no els servirà per res més que per entendre's a casa. Aleshores, els pares de molts amazigòfons, sobretot els nascuts aquí, no valoren positivament que aprenguin amazic i no els estimulen.

Per això, totes les classes que es fan a Catalunya, es fan amb el dialecte del sud-est perquè aquests no tenen aquest estigma, de fet, la majoria no saben parlar àrab i tenen una mica més d'autoestima lingüística. Diu que això no hauria de ser normal perquè hi ha més rifenys que amazics del sud-est però per mor de l'estigmatització els primers no hi estan interessats.

Explica Carles Múrcia que aquesta estigmatització és molt pròpia de moltes llengües d'immigració. Diu que també passa amb els xinesos que no parlen el dialecte estàndard. La majoria dels xinesos de Catalunya són d'unes zones, explica, que no parlen xinès estàndard (parlen el que al seu país es considera un dialecte però que realment és una llengua diferent perquè no s'entenen) i tampoc els interessa aprendre el seu xinès sinó que volen que els seus fills aprenguin el xinès estàndard.

M'explica, sorprenentment per a mi, que a algunes Escoles Oficials d'Idiomes, s'ensenya el marroquí (darija), com per exemple a l'EOI de Terrassa, però com que no està estandarditzat ni codificat cadascú té els seus mètodes.

Pel que fa a la consciència lingüística, diu Carles Múrcia que els amazigòfons sí que són conscients que no parlen àrab però si una persona de fora del seu país li ho demana és probable que els digui que parla marroquí. A tall de broma diu que si ells no ho saben que no parlen àrab, ja s'encarreguen els que en parlen de recordar-los-ho. Reprodueixen la situació del Marroc. Tot i que allà han canviat les coses perquè l'amazic és oficial des del 2013.

Una altra de les preguntes que li planteig és com és la decisió d'aprendre o no el català per part dels amazigòfons. Diu que els joves que arriben en edat d'estar escolaritzats, aprenen català i castellà i ja està. Pel que fa als adults, l'actuació és analògica al que fan al seu país. Diu, Carles Múrcia, que el pensament humà és analògic: traslladen la situació sociolingüística d'allà a Catalunya. Per a gent que és de Senegal, Mali, on tenen devers sis llengües diàries, aprendre català és normal i el solen

aprendre sense cap tipus de prejudici. En canvi, les persones que venen de països amb polítiques lingüístiques molt jacobines, molt centralistes, com la Xina o Pakistan, no entenen que a Espanya hi hagi llengües que no siguin l'espanyol que siguin llengües d'ensenyament i llengües amb estàndards vehiculars. Diu que això suposa un esforç ideològic afegit a l'hora d'aprendre català. I, clar, si ells ideològicament i culturalment estan estigmatitzats per parlar una llengua que no és l'oficial, no entenen com "tu" no hi estàs estigmatitzat si parles català. Després sempre hi ha actituds més individuals. Els marroquins, però, diu que aprenen el català generalment.

També parlo sobre el concepte d'immigrant lingüístic i li demano si hauríem de considerar immigrants lingüístics els castellanoparlants que han anat a viure a territoris del domini lingüístic català. Diu que no és una bajanada però que s'ha de tenir en compte l'entorn. Per exemple, hi ha entorns en els quals majoritàriament es parla castellà i en aquestes situacions les persones no tenen consciència d'immigrants lingüístics. Aleshores, també més difícilment aprendrà el català perquè no tindrà ni estímuls per fer-ho ni oportunitats de practicar-lo.

Em diu una cosa que em sembla força interessant. Diu que l'aprenentatge de les emocions és cultural. I això ho diu perquè parlo de la predisposició positiva o negativa a aprendre català o qualsevol altra cosa, per exemple, fins i tot, predisposició a canvis, a coses noves. Hi ha moltes maneres de veure una mateixa situació. Em posa un exemple que és que, per a ell, anar a un lloc i que li parlin la llengua d'allà és un privilegi, però per a altres que els parlin en la llengua pròpia és una manera de segregar.

Un altre tema de conversació és el per què a Catalunya els nouvinguts aprenen més català que a les Illes Balears? Carles Múrcia creu que és qüestió de l'estima de la llengua. Considera que aquesta és major al Principat que a les Balears.

També parlo del principi de territorialitat lingüística com un dels principis essencials per a l'ecologia lingüística i que per tant fonamenta que es parli català als territoris dels quals n'és llengua pròpia. Ell explica que la desterritorialització de les llengües és justament una manera de justificar el genocidi lingüístic. Em diu aquesta frase: "L'única cosa que fa que la vida sigui gustosa és la diversitat". La globalització ha de ser compatible amb el manteniment de la teva identitat. Si perds les teves arrels, diu Carles Múrcia, la teva identitat es volatilitza.

Carles Múrcia considera que per normalitzar el català com a llengua d'acollida, i a la nostra mateixa societat, ens hem de comportar com si fos normal. Parlar català a les persones que acaben d'arribar i no donar explicacions de per què ho feim. Una altra cosa, diu, és el discurs sociolingüístic.

Aleshores arriba la pregunta sobre si els nouvinguts poden prendre més part de la societat sabent català o si no hi té res a veure. Carles Múrcia diu que això, en realitat, depèn del lloc i de l'entorn.

Aquesta entrevista es va fer dia 11 d'abril de 2019. Va durar quatre hores i es va fer en català.

RAFIK MOSSAOUI

Rafik Mossaoui és el coordinador d'arrelament de Plataforma per la llengua a Barcelona.

La primera pregunta que li faig és què fan a Plataforma per la Llengua en aquest sentit. Explica que el principal objectiu és que la llengua d'acollida sigui el català. Per això donen suport a altres institucions perquè pugui fer-se real amb la base del voluntariat.

Així, ofereixen grups de conversa en català per desmitificar aquest discurs que diu que primer s'ha d'aprendre el castellà i després ja vendrà el català. I de fet, ens explica, si el català no hi és des del primer moment, després es fa més complicat d'aprendre'l perquè és com una cosa que, bé, ja vendrà però no és així. La intenció és revertir aquesta situació. En aquests grups de conversa, hi ha un/a voluntari/a que dinamitza el grup. Es parlen diversos temes amb l'objectiu de millorar l'expressió oral i que també puguin sentir-se, els nouvinguts, més segurs i sense vergonya amb el desenvolupament de tasques quotidianes en català, com ara, anar a comprar.

Ens conta Rafik Mossaoui que han començat també a introduir aquests grups de conversa a les escoles amb pares. Diu que és una bona manera de relacionar pares amb el claustre educatiu. Així és més fàcil que participin a totes les activitats de l'escola. Però l'expansió no s'atura a les escoles, sinó que també ho han fet amb biblioteques i altres entitats. Aleshores, la feina de Plataforma és facilitar una persona que dinamitzi el grup un cop o dos per setmana.

També hi ha els cursos oficials de català a través del Consorci per a la Normalització Lingüística, tot i que també n'hi ha d'iniciació. Però hi ha més entitats que també ofereixen cursos tant de llengua com de nacionalitat, entenen aquests darrers com a cursos preparatoris per a obtenir la nacionalitat espanyola. Endemés, hi ha cursos de coneixement de l'entorn i ens explica que hi ha dues modalitats: un és la B, que se centra en l'entorn laboral, i l'altra, la C, que se centra en l'entorn pròpiament dit — aquest darrer és de quinze hores. Aquests darrers tipus de cursos, juntament amb un total de 90 hores de classes de català i castellà, els obre el camí cap a l'obtenció dels informes d'arrelament, ens explica Rafik Mossaoui.

Aclareix, però, que a Plataforma no es fan cursos. El que tenen és el voluntariat per la llengua que aglutinen les parelles lingüístiques. És un programa gratuït en què ajunten, explica Rafik Mossaoui, aprenents de català amb ensenyants com a mínim una vegada a la setmana. Així es pretén potenciar l'ús oral del català perquè puguin, com a mínim, un 70 o 80% de català. Es pretén trencar la vergonya i la por de no expressar-se bé i crear un espai en el qual les persones no se'ls adrecin en castellà.

Unes altres activitats que fan són excursions, visites guiades, assistència a espectacles, entre d'altres. Així, a més de fer-se en català, aquestes activitats contribueixen a la cohesió del grup i al coneixement de l'entorn.

D'altra banda, també realitzen activitats per promocionar la diversitat lingüística, dues de les quals són "Paraules viatgeres" i "El teu nom arreu del món". En ambdós casos es tracta d'activitats que es fan a escoles o instituts. La primera, entre altres qüestions, procuren ensenyar-los a ubicar diferents llengües del món a un mapa i fomentar-ne així el coneixement.

Pel que fa a la segona, parteixen d'unes quantes llengües d'origen (amazic, àrab, xinès, entre d'altres), els expliquen unes quantes qüestions de diversitat així com també parlen de parèmies d'algunes d'aquestes llengües d'origen i, després, els ensenyen a escriure els seus noms en diferents llengües i alfabetos. Tot el taller es fa en català, i aleshores, així també es promociona el català com a llengua de cohesió.

La segona pregunta és si creu que hi ha llengües que ajuden a una major integració. Rafik Mossaoui contesta que no. Ell creu que no té res a veure això. Diu que el que és molt important és l'oferta de formació i la divulgació de la realitat sociolingüística de Catalunya. No s'ha d'amagar el castellà però tampoc ha de ser la llengua exclusiva d'oferta per als nouvinguts, creu Rafik Mossaoui, perquè així no sabran que existeix el català. Després cadascú pot escollir el que vol fer però si no s'ofereix no es pot triar. Rafik Mossaoui posa molt d'èmfasi que per fer una bona gestió de la diversitat i una bona acollida s'han d'oferir tots dos idiomes.

Li deman si creu que aprendre dues llengües, sabent que amb una es poden moure per tot l'estat espanyol, per a un perfil de nouvingut que ve amb l'objectiu de millorar la seva qualitat de vida i la de la seva família i que, per tant, la prioritat és treballar, és una necessitat bàsica. Rafik Mossaoui diu que la persona que acaba d'arribar potser té un projecte que passa per viure temporalment a Catalunya o establir-s'hi definitivament. Per tant, diu que el que creu que és important és que el temps que estan aquí se'ls doni a conèixer la realitat lingüística d'on viuen en aquell moment. Si té intenció de continuar, Rafik Mossaoui creu que la immersió s'ha de fer en les dues llengües per tal de tenir almenys competències bàsiques en les dues, s'hauria d'equilibrar.

Per aconseguir això, explica, cal fer molt de treball de conscienciació a favor de l'oferta de la llengua catalana també i de l'ús social d'aquesta, tant a nivell particular com institucional. Així es pretén fugir de discursos del tipus "Pobrets, haver-los d'ensenyar en català, si ja en tenen prou amb el castellà"; "El català és difícil". Són discursos falsos, diu Rafik Mossaoui.

Li deman per què creu que és important aprendre català. Aprendre català és molt important perquè si vivim al domini lingüístic català, cal aprendre'l, diu Rafik Mossaoui, perquè no només és la llengua dels mitjans de comunicació, de les relacions socials sinó que també és portadora de la cultura, la

manera de fer, pensar, relacionar-se, de codis socials que s'han d'adquirir i entendre. Si no parles català, pots fer vida aquí, diu, però et quedarà una part a l'oblit. A més, el català és una llengua que obre moltes de portes tant a nivell personal com professional.

També li deman que en pensa del concepte immigrant lingüístic per aplicar als castellanoparlants de L1 i considera que aquest terme no se'ls pot aplicar a ells.

Una altra pregunta és si creu que el fet de reivindicar la llengua catalana —i per això entenem el seu ús a tots els àmbits i aprenentatge— és quelcom xenòfob, perquè aquest és un discurs amb el qual vivim i del qual som atacats. Respon, Rafik Mossaoui que ells treballen per la llengua catalana i no té res a veure amb xenofòbia ni imposició. Explica que el que realment es defensa és que s'incorpori, que el català tenguí més presència, en definitiva, arribar on faci falta apropar el català i que les persones que hi estiguin interessades puguin tenir espais propers on desenvolupar aquest aprenentatge. A més, afegeix, que ells defensen la diversitat lingüística i que, per això, molts dels seus materials estan en diverses llengües. També, considera que és molt important conèixer la llengua d'origen dels nouvinguts perquè pensa que és una manera que els nouvinguts puguin participar més activament en l'aprenentatge i que vegin que les seves llengües també es reconeixen.

Li deman si creu que la globalització actual fa possible el manteniment de llengües subordinades com la catalana. Rafik Mossaoui considera que el que és molt important és educar en el valor de la diversitat.

Aquesta entrevista es va fer dia 10 d'abril de 2019 i va durar 1 hora. Es va fer en català.

PURI

Puri fa feina a l'atenció primària de Càritas de diversos pobles del Raiguer. A Lloseta, però, es dedica a ajudar al Centre de Distribució d'Aliments de Lloseta (CDA), un centre que és de l'Ajuntament i de Càritas i hi fa feina amb voluntàries de Càrites llosetines.

Ens explica que realment el primer contacte que fa una persona nouvinguda a Lloseta és dirigir-se als Serveis Socials. Allà els fan una entrevista i es determina l'ajuda que els poden donar. Aleshores, els casos que es consideren que tenen necessitat, són enviats al CDA amb una targeta que va per punts en funció de la quantitat de persones que s'han d'alimentar.

Puri diu, però, que en aquest CDA només els demanen d'on venen la primera vegada però realment els que fan l'acolliment i seguiment com a tal són els de Serveis Socials.

Aquesta entrevista es fa ver telefònicament dia 31 de març de 2020. Va durar 20 minuts i es va fer en català.

VICENÇ MIRÓ MOREY

Vicenç Miró Morey és el vicari de Lloseta. L'entrevistam perquè ens interessa saber com funciona el grup confessional de què altres entrevistats ens han parlat: Comunió i alliberament; així com també li demanam per l'esplai de Lloseta i Càritas, per tal d'esbrinar quin és el nivell de participació dels col·lectius nous en aquestes entitats.

Pel que fa al grup de Comunió i alliberament, resulta que ell no en forma part, diu, però a més de passar-nos el contacte de Tomeu Capó, qui se n'encarrega, ens n'explica una mica el funcionament.

Vicenç Miró Morey diu que el grup va néixer devers l'any 80 quan Rafel Horrach era capellà de Lloseta, l'únic lloc de Mallorca on encara a hores d'ara hi ha aquest moviment cristià. Explica que un pic per setmana tota la gent que en forma part es troben i fan escola de comunió amb les lectures de Luigi Giussani, l'italià fundador del moviment. Diu que les lectures són en castellà perquè tenen el llibre en castellà però la conversació sol ser en català a no ser que vengui qualcú de fora que no entengui el català.

És al voltant d'aquest moviment, explica el capellà, que es forma l'esplai de Lloseta. Fa un incís per aclarir que els esplais abans tenien molta força perquè l'oferta de lleure no era tan abundant com la que tenim ara. De fet, ens diu que a Lloseta l'esplai va arribar a tenir devers 200 nins enfront dels 40 que tenen ara. A més, també puntualitza que en funció del lloc, del context social en què neix, serveix per unes coses o per unes altres. Diu això darrer perquè amb la seva experiència a barris de Palma ha pogut comprovar que l'esplai sovint era un lloc que contribuïa a treure del carrer i de les drogues joves recurrents.

Dit tot això, ens explica que l'esplai de Lloseta és una proposta confessional on hi van majoritàriament els infants de les famílies cristianes de Lloseta. Ens explica que ser cristià no és cap mena de requisit per pertànyer a l'esplai però els pares que hi duen els nins ja saben que es tracta d'una proposta per apropar Jesús als infants. Aleshores, li deman si alguna vegada han tengut alguna nouvingut a l'esplai, per exemple, un marroquí i respon que no ha passat mai. Creu que la llengua, la cultura i la religió d'aquest col·lectiu marroquí fan que sigui complicat la seva assistència a l'esplai tot i que s'esforça en explicar que les portes no estan tancades i ho fa recordant una premissa, segons ell, del cristianisme que és que cal ajudar a aquell que ho necessita, al que pateix sense demanar-li de quina confessió és. Vicenç creu que per als infants nous l'escola és el millor lloc d'integració perquè diu que allà hi va tothom.

A rel d'això li deman si s'ha fet mai alguna projecte entre la mesquita de Lloseta i l'església de Lloseta i si, per exemple, ell mateix té alguna tipus de contacte amb l'imam de Lloseta i diu que no. Explica que el tracte és bo que es coneixen de vista i se saluden però mai han anat més enllà.

L'altra pregunta és sobre Càritas i la seva presència al poble. Ens explica que la seu de Càritas és la parròquia i que sempre que hi ha una parròquia hi ha Càritas. Ens explica, però, que la funció principal de Càritas a Lloseta és la d'ajudar en la distribució d'aliments a Sa botigueta que és el Centre de Distribució d'Aliments (CDA) de Lloseta. Diu que l'Ajuntament posa part del menjar, el local i els Serveis Socials que són els que entrevisten els nouvinguts i els deriven al CDA, mentre que Càritas ofereix part de la compra d'aliments i el voluntariat que consisteix en ser a Sa botiga i repartir els aliments en funció dels punts que tenen els beneficiaris. Aleshores, ens explica que a Lloseta en lloc d'haver-hi menjador socials hi ha aquest CDA.

Li deman quines són les necessitats que creu que tenen els nouvinguts quan arriben a Lloseta. Diu que a Lloseta o a qualsevol lloc la primera necessitat és tenir un lloc on viure i una feina. Considera que la primera d'aquestes dues necessitats és la més difícil d'assolir. Per això la parròquia té una casa de lloguer social damunt de la Sala Parroquial que ara han llogat a una família xilena. Ens explica que els beneficis d'aquesta casa són dobles: per la família que té un lloguer molt baix i per la parròquia que és qui cobra el lloguer.

Aquesta entrevista es va fer dia 30 de març de 2020 per telèfon. Va durar 30 minuts i es va fer en català.

TOMEU CAPÓ

Tomeu Capó és, juntament amb el capellà Rafel Horrach, el creador del moviment de Comunió i alliberament de Lloseta. Ens explica que el moviment va néixer a Lloseta devers l'any 93 i va ser per mor d'una mena d'estancament que hi havia a Lloseta amb el Moviment Juvenil Parroquial. Ell hi pertanyia, a aquest moviment, diu que feien teatre, excursions, viatges, varen crear una ràdio i una revista però de cada vegada la gent es cansava més de fer activisme.

Aleshores, Tomeu Capó va anar a estudiar enginyeria a Barcelona i allà va conèixer el moviment de Comunió i alliberament i li va explicar les seves experiències a Rafel Horrach el capellà d'aleshores de Lloseta. Varen decidir que Tomeu Capó es formaria a Barcelona i prendria mostra de com lideraven el moviment i Rafel Horrach ho començaria a fer a Lloseta.

Rafel Horrach va començar a implantar aquest moviment a Lloseta a través de la catequesi. Tomeu Capó ens explica que aquest moviment té per objectiu mirar de viure la vida com Jesús, amb la certesa que ell hi és i amb la confiança plena en ell. Aquest viure la vida és aplicable a tots els àmbits de la vida, diu Tomeu Capó, i ho fan tant amb la família com a la feina. Ens explica que aquest moviment està validat pel papa i des que es va instaurar a Lloseta sempre ho fan amb comunió amb el capellà que hi hagi.

Ens explica que Comunió i alliberament a Lloseta és una realitat petita: són entre 12 i 15 persones que es reuneixen cada setmana per fer escola de comunió seguint les lectures de Don Giussani, qui l'any 54 s'adona que els joves ja no sabien què significava ser cristià i va decidir, amb el vistiplau del papa, anar a fer classes a les escoles per transmetre-ho.

Tomeu Capó diu que el moviment es va intentar implantar a Palma però no va funcionar i ara, en tot Mallorca, només és a Lloseta. Ens explica que per això sovint hi va gent de fora del poble de Lloseta: gent d'Inca, sobretot, o, a vegades, de Sóller.

Ens explica que d'assistents estrangers només tenen una al·lota de Colòmbia. Temporalment, perquè havien vingut a viure a Mallorca per motius laborals, varen tenir madrilenys i italians que assistien a l'escola de comunió i ens explica que en aquells casos les sessions les feien en castellà.

Amb l'al·lota colombiana, ens explica Tomeu Capó, o amb qualsevol altra persona que comenci a formar part de l'escola i que sigui estrangera, el que fan és que les primeres sessions són en castellà i amb el temps, diu que aquest temps és molt ràpid i pot ser un mes o dos només, comencen a parlar en català. Aclareix que, de totes maneres, ell sempre demana si va bé i si s'entén. A més, diu que la qüestió lingüística no ha estat mai un problema perquè tant ells com els nouvinguts s'adapten. Conta que en diverses ocasions que ell parlava en català i demanava si l'entenien, els assistents estrangers li demanaven que per favor continuàs i així n'aprendrien.

Amb el grup de comunió i alliberament, ens explica Tomeu Capó, també fan activitats durant el seu temps lliure: fan recers de quaresma, vacances d'estiu a les trobades internacionals del moviment, dinars, excursions, anar al cinema, entre d'altres. Diu, però, que és un grup molt heterogeni i que sovint no hi participen tots en tot i que això, creu, que és bo que cadascú fa el que pot.

A més, fa un incís en la separació que hi ha entre la catequesi, el grup d'esplai, el grup de joves que ja no tenen edat d'anar a catequesi però que continuen volent-se formar i fent catequesi i el moviment de comunió i alliberament. Ens explica que alguns dels que pertanyen al moviment, són monitors de l'esplai o catequistes, d'altres són voluntaris de Càritas, però això no implica que el moviment ho abraçi tot.

Li deman per la presència de no cristians en els diversos grups religiosos de Lloseta i diu que no ha passat mai. També diu que amb els musulmans no hi ha diàleg.

Aquesta entrevista es va fer dia 1 d'abril de 2020 per telèfon. Va durar 40 minuts i es va fer en català.

MARGALIDA FIOL RAMON

Margalida Fiol Ramon ha estat fins fa un any la presidenta de l'associació de la tercera edat de Lloseta. Li telefonam per demanar-li quines són en general les activitats que fan amb l'associació de la tercera edat. Contesta que bàsicament fan dinars, viatges, tallers, dues classes setmanals de gimnàstica i una classe setmanal de cordar. Diu que totes aquestes activitats són autofinançades amb les quotes dels socis, els quals són devers 120. Ens explica que no cal, per exemple, estar jubilat per formar part de l'associació de la tercera edat, de fet, diu que hi ha gent de 18 anys que en forma part.

Margalida Fiol Ramon ens conta que tenen un local que l'ajuntament els cedeix i que allà fan dinars, les classes o festes. Aquest local, tot i que ells hi tenen preferència, és compartit amb tot el poble, de tal manera que si els de la tercera edat no han de fer cap activitat, el poble el pot emprar.

A més, també ens explica que per les Verges van a l'escola d'Es Puig a fer bunyols i ensenyen a les mares i pares dels infants a fer-ne, així com també ajuden els infants de l'escola a fer-se les disfresses pels reis. A vegades, a petició de l'ajuntament, fan una xocolatada pel poble quan hi ha qualche esdeveniment especial.

En aquestes activitats, però, no hi van pares ni mares marroquines ni sud-americanes, puntualitza Margalida Fiol Ramon, així com tampoc no han participat mai en les activitats de l'associació de la tercera edat. Diu que els únics forans que hi participen són gent de la península ibèrica que va venir a viure a Lloseta fa molt de temps i que ja xerren català o com a mínim l'entenen.

Aquesta entrevista es va fer dia 1 d'abril de 2020 per telèfon. Va durar 40 minuts i es va fer en català.

PIA VERGER

Pia Verger és la impulsora de Lectura Fàcil a Mallorca. Ella és filòloga catalana i professora de català però ens explica que va arribar un moment en què veia la necessitat de canviar el mètode de les classes. Ens explica que devers l'any 2015 es va començar a interessar per les associacions de Lectura Fàcil que havien nascut a Catalunya i s'hi va posar en contacte. A les persones de l'organització de Catalunya els va agradar molt la idea d'estendre la Lectura Fàcil i li varen proposar a Pia Verger que creàs l'Associació de Lectura Fàcil de Mallorca. Al principi, Pia Verger no ho trobava factible perquè era només ella tota sola, però després s'hi va engrescar.

I tot i que des que ho va iniciar ha estat tota sola i encara hi continua, ha desenvolupat diversos clubs de lectura. Primer va començar a Algaida, el seu poble natal, després ho va intentar a Manacor però no va acabar de funcionar, després ho va fer a Porreres, després a Lluçmajor i finalment a Palma que és on viu ara.

A Porreres i a Lluçmajor encara hi continua anant un pic per setmana i diu que els assistents són diferents a cada lloc. A Porreres fa feina amb infants de primària, especialment nouvinguts, tot i que ara no n'hi ha tants de nouvinguts. A Lluçmajor, el públic és gent major. A Palma ho ha fet a la biblioteca del Molinar amb alumnat de primària nouvingut i a la biblioteca Joan Alcover i l'IES de ses Estacions com a activitat de suport a estudiants de secundària.

Explica que sempre s'han tractat de tallers gratuïts per als assistents que s'han creat amb conveni i subvencions dels ajuntaments corresponents en cada moment. Conta que els usuaris n'estan molt satisfets.

S'esforça en aclarir que no fan classes de català enteses de la manera tradicional i que aquestes sessions que fa no són oficials com podria ser l'Escola Oficial d'Idiomes. Un dels objectius principals és parlar en català i ho fan llegint textos, comentant-ne el vocabulari, creen diàlegs, entre d'altres activitats. La finalitat, diu, que l'objectiu de la Lectura Fàcil és aconseguir que els lectors esdevinguin autònoms i passin a la lectura no adaptada. A més, diu que el que més li agrada de la Lectura Fàcil és que cadascú ho pot fer a la seva manera.

Aquesta entrevista es va fer dia 2 d'abril de 2020 per telèfon. Va durar 30 minuts i es va fer en català.

LUCIA VIAL

Lucia Vial treballa a Pa i mel, una organització sense ànim de lucre de Sa Pobla. Li telefonam perquè ens parli de l'organització. Ens explica que fan diferents cursos de formació de curta durada, com ara, cursos de cuina o de cambres de pis. Es dirigeixen a la població vulnerable.

A més, tenen tallers de llengua castellana tant per homes com per dones —tenen devers 150 usuàries dones— però els fan separats per qüestions culturals, ens explica. Endemés, ens parla d'un programa que es diu Tamarat que es basa en la inserció social i sociolingüística, diu, curs, però, que es fa en castellà. També tenen un programa d'acompanyament familiar, un altre d'atenció emocional juntament amb l'escoleta de Sa Pobla, així com l'atenció psicològica i la mediació que fan amb l'ajuda d'una traductora d'àrab i amazic perquè la majoria dels seus usuaris venen d'Argèlia o del Marroc tot i que també ens diu que han tengut anglesos, russos, asiàtics i senegalesos.

Amb diverses escoles creen col·laboracions com ara: “Si vosaltres fóssiu el món”, que es tracta d'una dinàmica en què els infants puguin experimentar el repartiment dels recursos econòmics. A més, tenen una escola d'estiu, de Pasqua i de Nadal a les quals hi poden anar nins de 3 a 14 anys. Es tracta d'una matrícula molt baixa i, a més, hi ha beques. És en aquestes escoletes periòdiques on el català hi té presència, explica.

D'altra banda, també tenen un projecte de cooperació amb els països d'origen. Pa i mel, se centra en Burkina Faso. Conta que fa quinze anys començaren amb la construcció d'un pou i ara ja han construït una escola, un institut, una fàbrica de porcs per a dones i embassaments.

Ens explica que l'organització no depèn de cap institució pública però sí que tenen una relació molt estreta amb els Serveis Socials de Sa Pobla perquè quan no poden atendre qualche usuari l'envien a Pa i mel. Endemés, els calen moltes subvencions tant de l'IMAS, com del CAIB, com d'empreses privades. A cada projecte tenen subvencions de diferents llocs.

Per acabar, li deman quines són les necessitats que creu que tenen les persones nouvingudes i diu que creu que és, sobretot, ser escoltats. A més, pensa que tenir un lloc de referència on puguin adreçar-se quan no entenguin les coses, no només per qüestions lingüístiques, sinó, per exemple, com funciona el sistema de beques o el món laboral, és essencial i tranquil·litzador per als nouvinguts. Lucia Vial, ens explica que l'objectiu principal és proporcionar eines als seus usuaris perquè resolguin els problemes amb la finalitat que puguin sortir de la situació de vulnerabilitat en què es troben i adquirir autonomia.

Aquesta entrevista es va fer dia 2 d'abril de 2020 per telèfon. Va durar 20 minuts i l'entrevistadora parlava en català i la informant responia en castellà.

BEATRIU DEFIOR

Beatriu Defior és, en el moment de l'entrevista, cap del servei de foment de la Direcció General de Política Lingüística de les Illes Balears. Li deman per les actuacions que s'han fet d'acolliment lingüístic des de la Direcció General de Política Lingüística. Diu que les actuacions són molt diverses i desiguals depenent de qui les hagi fetes i del moment en què s'han fetes. Explica que durant el primer pacte de progrés amb Joan Melià com a director general de la Direcció General de Política Lingüística és quan es varen fer moltes més coses. Diu que d'aquell moment s'han mantingut algunes coses però moltes han desaparegut. De fet, ens explica que ara mateix —ens referim al moment de l'entrevista— es fan molt poques actuacions d'acolliment lingüístic i que des de la Direcció General de Política Lingüística no es fa res.

Diu, Beatriu Defior, que a l'àmbit educatiu es fan moltes actuacions que també han estat desiguals. Ens parla del PALIC i ens explica que era una mena de recull d'hores que els docents havien de dedicar als col·lectius nouvinguts. Diu que aquest programa es va perdre però que ara s'intenta recuperar. També a educació ens explica que hi ha un programa de normalització i un equip de dinamitzadors que depenen de la Direcció General de Formació del Professorat.

El que no és ensenyament, encara és més fluctuant, explica. S'han fet materials i activitats, com ara cursos per pares i mares. Aquests cursos sí que s'han mantingut més. Ara se n'encarrega l'Institut d'Estudis Baleàrics (IEB) d'organitzar-los, diu Beatriu Defior. També a l'estiu l'IEB fa tallers per a joves nouvinguts i durant l'any organitzen diverses activitats a l'escola perquè cal tenir en compte, diu Beatriu Defior, que la situació no és la que podria ser ideal, per exemple, que tots els nouvinguts arribessin a l'estiu i els iniciéssim en els coneixements lingüístics per a la incorporació escolar. La situació real és que els nouvinguts arriben durant tot l'any i per això cal tenir activitats pensades durant tot l'any.

Em recomana que consulti les memòries de la Direcció General de Política Lingüística per veure les activitats que s'han fet així com també els documents elaborats pel Consell Social de la Llengua Catalana —esmenta el *Pla General de Normalització de les Illes Balears* (2009) i el *Pla d'Actuacions en Matèria de Política Lingüística per al Quinquenni 2016-2021* (2016). Fa un incís amb l'avenença del Consell Social de la Llengua Catalana perquè donen lloc a diferents ponències o grups de treball que decideixen que s'encarreguin d'un estudi determinat d'un àmbit concret.

També ens explica les Jornades de Dinamització Lingüística que s'han organitzat des de la Direcció General de Política Lingüística. A la primera jornada ens explica que varen proposar a les persones que fan feina com a dinamitzadors lingüístics que proposassin actuacions reeixides que hagin desenvolupat i que les presentassin al públic. A la segona jornada es varen obrir les propostes realitzades a altres territoris, com ara Catalunya o País Basc.

Explica que les activitats poden ser de moltes línies d'actuació: donar a conèixer els recursos que ja hi ha, crear-ne de nous, fer actuacions de formació, de sensibilització —ens posa un exemple que sí que es fa ara des de l'Obra Cultural Balear que és la creació d'un espai de trobada entre nouvinguts i locals. Així i tot m'explica algunes de les actuacions que s'han fet: *Cada dia una frase més*, diu que va tenir molt d'èxit i es va fer en diversos formats; vocabularis visuals; un present per als acabats de néixer; guies bàsiques de conversa, més en concret per al personal sanitari; *El català una llengua per a tothom*, també en diferents llengües; *A l'abast*; carpetes d'acollida; *Facilect*; *Gent d'aquí*. Diu que aquests materials se solien distribuir per exemple als Centres de Català.

M'explica més detalladament unes quantes actuacions. En primer lloc, m'explica el funcionament de les carpetes d'acollida. Diu que es donaven a través d'escolarització i la carpeta contenia fulls informatius sobre la presència del català i els donaven recursos per aprendre català. Després parla de *Gent d'aquí* com quelcom que es basa en donar testimoni de casos d'integració lingüística i que consta d'un vídeo i una unitat didàctica per treballar a l'escola. Diu que aquesta actuació també es va fer al primer pacte però que el que s'ha fet en aquesta legislatura són *Històries del català*, que parteix d'una

iniciativa de Formentera i que després a través de la Direcció General de Política Lingüística s'estén a la resta d'illes.

Una altra actuació que ens explica més detalladament és *A l'abast*. Diu que és una mena de *Cada dia una frase més* però ja amb una intenció més explícita d'aprendre la llengua. Anava acompanyat d'un CD amb frases enregistrades i ara està penjat a Internet.

De *Facilect* ens explica que es tracta d'una revista del que avui se'n diu Lectura Fàcil però enfocada als nous parlants. Pel que fa al present que es donava als acabats de néixer ens explica que s'ha volgut recuperar aquesta legislatura. Es varen fer diverses versions però en totes hi havia un vocabulari bàsic dels objectes dels infants, un triangle pel cotxe, una carpeta de salut, en una de les versions un conte, en d'altres una camiseta. Es volia recuperar aquesta actuació juntament amb un text que donàs a conèixer el català com a llengua d'aquí i alhora reconegués el valor de la diversitat lingüística. Però el fet és que ens explica que fa dos anys que ho intenten fer i no ho aconsegueixen.

Li demanem si hi ha hagut col·laboracions amb Plataforma per la Llengua i explica Beatriu Defior que el principal problema és que fins a l'any passat (2017) no es va crear una delegació territorial a les illes i és a partir d'aquest moment quan ha començat a haver-hi una col·laboració més estreta.

Beatriu Defior diu que el problema va arribar l'any 2011 amb la legislatura de José Ramón Bauzá, legislatura amb la qual va desaparèixer la Direcció General de Política Lingüística —no les seves competències que les continuaven mantenint el govern— i amb elles moltes activitats que es feien ja per inèrcia, com ara les agendes de *Cada dia una frase més*. Ens explica que aquesta darrera legislatura ha estat de recuperació i que moltes actuacions no s'han recuperat i especialment les actuacions d'acolliment lingüístic. A més, també afegeix que després de la ruptura de legislatura va venir una complicació molt gran del funcionament de l'administració i allò que fa deu anys era fàcil de fer ara no ho és gens.

Ens explica que una de les línies d'actuació que creu que és important polir és la lluita contra la vulneració dels drets lingüístics dels nouvinguts en el sentit que no se'ls està donant el dret d'aprendre la llengua de Mallorca ni de practicar-la. Per això ella considera que és important fer feina amb les associacions d'immigrants. Beatriu Defior està al cas de les dificultats que tenen els nouvinguts per accedir a classes de català que encaixin amb les seves necessitats, així com també sap que una altra de les queixes generals és que l'aprenen i després no el poden practicar:

“Si funcionàssim com una societat lingüísticament normal, tot això es faria de manera natural, no hauria de ser un procés conscient, sinó que ningú no s'hauria de plantejar si jo vull aprendre aquesta llengua o no, o si m'és una nosa, o una dificultat afegida, sinó que senzillament es faria perquè ha de ser així i seria la normalitat establerta. A la nostra societat no és així i tot ha de ser a força de voluntat”.

Aquesta entrevista es va fer el juny de 2018. Va durar una hora i mitja i es va fer en català.

CATERINA CANYELLES

Caterina Canyelles en el moment de l'entrevista fa feina al Consell de Mallorca al Servei de Normalització Lingüística. El contacte amb ella va ser molt útil pel fet d'haver compartit amb mi un document en el qual es recollia tot allò que s'havia fet des del Consell en acolliment lingüístic. En aquest document hi havia enllaços que conduïen a informació sobre el Programa d'Acolliment Lingüístic i Cultural (PALC), informació sobre la formació per a professionals de l'acolliment, material per a persones que comencen a aprendre català i altres tipus d'activitats com ara el recull de diferents ponències sobre l'acolliment. Però tota aquesta informació és d'abans de la ruptura amb la legislatura de José Ramón Bauzá.

D'altra banda, Caterina Canyelles em va donar un exemplar de la Guia pràctica d'acollida lingüística que es va adaptar a les Illes Balears amb la col·laboració de Plataforma per la Llengua devers l'any 2008, dos exemplars de receptes de cuina en català, un exemplar del diccionari visual fet l'any 2010 que conté els noms en català, castellà, francès, anglès, alemany, àrab i xinès, i un exemplar del butlletí Informcat.

Aquesta entrevista es va fer el juny de 2018. Va durar una hora i mitja i es va fer en català.

ANNEX 6

PRODUCCIÓ	SERVEIS	
	PÚBLICS	PRIVATS
1. Sol metal		
2. Fusteria Pedro Ramón Munar	1. Ajuntament	HOTELERIA
3. Fusteria Villalonga, Villa Lloseta	2. Policia Local	CONSTRUCCIÓ
4. Sa Teulera Lloseta	3. Protecció Civil	PETIT COMERÇ
5. Miquel Mallorca Shoes S.L.	4. Serveis Socials	1. Ferreteria Ripoll
6. Tot de ferro	5. Centre de Distribució d'Aliments	2. Ferro colat
7. Cabrit	6. Centre de dia	3. Publipol
8. Sa muntanya	7. Biblioteca	4. Moyá Joyeros
9. Bestard Mountain Boots	8. Poliesportiu	5. Super Bazar
		6. SICC Mobles de cuina
		7. Impremta Goya
		ALIMENTACIÓ
		1. Font Sorda de Son Cocó
		2. Cas Moliner
		3. Xemar
		4. Mrs Sweet
		5. Forn Campins
		6. Alimentos finos congelados Ca na Magdalena
		1. Bodega Ibáñez
		2. Construccions Colometa S.A.
		3. Construcciones PANIMA
		4. Jeroni Cerdà i Coll mestre artesà 1045
		5. Cb Manobres Coll Bestard S.L.
		6. Randet Construccions S.L.
		7. Aluminio, cristal, Hierro, acero
		8. WORP Islas Baleares S.L.
		2. BA Bartolomé Adrover S.A.
		3. Forn Cafeteria 1973
		4. Bar Géminis
		5. Bar Ca na Mary
		6. Bar Domingo
		7. d-Todo. Churrería, tapas y freiduría

10. Teixits Riera	9. C.E.P. Es Puig	8. La luna kebab	8. Mármoles Moyá	8. Floristeria i jardineria Lloseta Verd	7. Can Carrina
	10. Escola de Música	9. Sa Coveta	9. Can Biel	9. 4 Llibres	8. Ca'n Pistola
	11. PAC	10. Bar Altura	10. Construcciones José Álvarez	10. Collumins	9. Carnisseria Bestard
	12. Teatre	11. Sa Taverneta	11. Metalúrgicas Las Illas S.L.	11. Funerària Lloseta	10. Botiga Ca na Rita
		12. The Peeper Tree Hotel	12. Pavimientos Lloseta S.L.	12. Escoleta	11. Forn de baix
		13. Tomeu Lassio	13. Grup MFC	13. Expert Lloseta	12. Rossinyol Carnisseria
		14. Finca Filicumis			13. Magatzem Es Cocó
		15. Vinàmica			14. S'Animalada
		16. Can Carrossa			15. Forn i pastisseria Ca'n Pistola
		17. Cas Comte Petit Hotel & Spa			
		18. Sa Cotxera			
		19. Bar Ca na Rosa			
		20. Celler Sa Plaça			

21. Bar Es Cocó

22. Bar Toni

23. Bar Bestard

SERVEIS						
FINANCES	ASSESSORIES	INSTAL·LACIONS	REPARACIONS	GRANS SUPERFÍCIES	SALUT PRIVADA	ALTRES
1. Banca March	1. Assegurances Toni Ferragut Llobera	1. ADM distribucions i muntatge	1. Taller d'Auto	1. EROSKI	1. Clínica dental	1. PK Paquita Pérez Pinto
2. BBVA	2. Servibroker assegurances	2. RLL Instal·lacions Llorenç Ramon Llabrés	2. Garage 58 by Santi. Planxa i pintura	2. Clarel	2. Clínica dental	2. Can Blanquet Lavandería
3. La Caixa	3. Margalida Ramon Mulet Advocada	3. Instal·lacions Bennàssar	3. Tallers Ca'n Mateu. Xapa i pintura	3. CEPESA	3. Farmacia Ldo. Real	3. Peluquería Stil Maite

4. Bankia	4. G.M.G. Administración de fincas	4. Electricitat i fontaneria Xisco Ferragut	4. Taller Canals Solivells	4. Magnolia	4. Farmàcia Barrassar Cusi	4. Deviscard S.L.
5. Banc Popular		5. Sion Muntatges elèctrics	5. Ford Lloseta	5. Lotería y apuestas del estado	5. Teràpic Fisioteràpia i osteopatia	5. MC Maquillatge i estètica
		6. CIV Instal·lacions elèctriques	6. Taller mecànic Fco. Darder	6. Tabacos	6. Clínica veterinària Lloseta	6. X tu estilista
			7. Taller Seguí	7. DMA Center Balears S.L.	7. Fisioteràpia Cañellas	7. Peluqueria Ana Domínguez
			8. Es Crever S.L.	8. Càrnics Niell	8. JMC Fisioteràpia	8. Foto Ramón
			9. Taller mecànic d'auto C.B.			9. Perruqueria d'homes Nofre
						10. Akitú Fotografia i Vídeo
						11. Peluqueria Julián

